

Jo Cobben

De drie
èng^əle
van Aelse

Uitgeverij TIC

De drie èngele van Aelse

Jo Cobben

ISBN: 90-76043-62-0

© 2003 Jo Cobben en Stichting LiLiLi

Ontwerp: Luiz Oliveira, Maastricht

Omslagfoto van Elsloo: J.W. Zeelen, Elsloo

Druk: Groenevelt, Landgraaf

Productie en distributie:

Uitgeverij TIC (Text & Image Communicatie)

Theodoor Schaepkensstraat 32

6221 VZ Maastricht

www.uitgeverijtic.nl

De drie èngele van Aelse

Jo Cobben

Nómmer 37 van Limburgse

Litteraire

Lies

Stichting LiLiLi (Limburgse Litteraire Lies)

Theodoor Schaepkensstraat 32

6221 VZ Maastricht

Tel: 043-3262414

Mit dank aan:

Provincie
Limburg

Gemeente Stein

DAGBLAD DE LIMBURGER
UW BAND MET DE REGIO.

Prefaasje

Sjang, Lewie en Geel zaote, wie bekans edere mörge, te kalle euver wat ze in de gezèt "'t Nuut Laeve" gelaeze houwe.

De naam van de gezèt zaet eigelik al genóg. Mèr, óm misverstènj veur te zeen, zal ich uch mèr drek zègke dat ós drie vrunj mit hun bein op e votebenske in de mèlkboet van Ozzelivvenhjèr zaote. Ze laoge trouwes 't smörges bekans alleze-laeve in de mèlkboet, dat mót gezag waere.

Róndj 1930 waore ze alle drie, óngelökkigerwies, bènne ei jaor aan de taering gestórve. Zónger ómwaeg waore ze aevel bie Ozzelivvenhjèr bènnegelaote.

D'n Hèlge Jwazep waor waal nog effe langs gekómme wie Sjang, es lèste van de drie, veur de paort bie Pjètres sting óm bènnegelaote te waere. Hae houw Sjang nuusjièrig gevraag woróm 'r z'n haore, jaore geleje, in Luuk wol laote snieje en neet in Aelse.

Sjang houw doe 'ns gans fien gesmónkeld en gezag dat 'ne Belsj 'm vertèld houw dat de klante in Luuk mjè geëkste-meerd waore es in Aelse. Wat 't dan ouch maogde beteikene.

Jwazep waor gelökkig neet wier d'r op doorgegang. Sjang waor doe al lang blie gewaes dat gezèkdes in 't plat neet mjè door ederein verstange waere. Anges houw 'r noe lichelik in de hël gezaete en houw 'r geine hinjer gad van kou pwet.

Ze houwe in de mèlkboet jus de neuchtere gebraoke mit spek en eier. Daobie waor, wie gewènd, de nwèdige koffe gezui-eld.

Wie ze pas daobaove waore aangekómme, houwe ze waal nog bie Pjètres hun beklag gedaon. Ze vónje 't mèr niks dat ze hun smouwene neet mjè in de pan maogde soppe. Pjètres houw ze doe van óngere pès baove gemónsterd en gezag dat 'r zich dao neet aan koos ophouwe. Dat gesleip mit panne door de mèlkboet zaog 'r neet zitte. Ze móste verdomme neet meine dat ze zich noe alles kooste permetere, ouch al waore

ze dan van Aelse. Hae waor waal good, mèr neet gek. Reigels waore reigels. Es ze neet tevreja waore, móste ze zich mèr 'n anger koshoes zeuke.

"Hèlge kómberves," houw 'r nog gezag, "ich höb waal get anges aan m'ne kop es nao dat gesnoter van uch te loestere."

Doe houw 'r zich zie vèsjgetuug gepak óm eweg te gaon. Bie de deur houw 'r zich aevel óngerèns omgedrèjd. Hae houw ze alledrie strang aangekeke, zónger ouch mèr eine kjèr mit z'n plumpe te bewaege. Doe houw 'r gezag dat ze 't neet móstè reskere mit anger hèlge hie-euver beginne te zeivere. Van dat soppe, dao kaom niks van in. Zeker neet zwa lang hae 't hieje veur 't zègke houw. Veur de gooj vreej houwe ós drie vrunj 't dao mèr bie laote zitte.

Sjang houw zich dae mörge, wie gemeinlik, ouch al z'n Aelske achtereuver gekip. Dat waor z'n millesien veur edere daag. Hae meinde dat z'ne maag daodoor baeter zouw gaon wirke.

Vreuger, in z'ne jónge tied, houw Sjang dèk mit de brook in z'n hènj mótte loupe es 'r weer 'ns aan d'n aafgank waor. Dan koos 'r op waal 25 maeter aafstèndj in d'n hous van 'n flesj sjiete. Vanaaf de daag dat 'r edere mörge 'n Aelske drónk, houw 'r dao aevel geine hinjer mjè van. Daobie dach Sjang ouch dat 'r neet zouw verkínsje es 'r mèr op z'ne tied 'n Aelske achtereuver heef. Urges houw 'r waal geliek gad. Nao zwaväöl jaor en zwaväöl Aelskes zaog 'r nog verdommes good oet. En mit zie verstèndj en z'ne móndj koos 'r zich ouch nog good helpe. Dat vertèl ich uch.

Noe zaote ze mèr get te klasjenere. Zwa wie allezelaeve houw Sjang, en dae hoofs te de weurd neet oet ziene móndj te riete, 't grwaatste laeve. Es dae op z'ne krispien zaot hoofde geine get te zègke. Hae houw al daag achterein euver de nuje gemeinteraod van Stein gezeiverd en gesnoterd. Hae heel mèr vol dat dao mjè ós biejein zaote es vreuger in Aelse in de weie houwe rónjgeloupe.

Hae koos 't mèr neet verkroppe dat in deze nuje tied de polletik aanein hing van ouwhore. Die polletikkers belaoefde de

luuj allewiel van ál. Mèr es 't d'r op aankoom, waore ze zwa
vas van hun woord wie 'nen hóndj van zien kónt. Zagte de
luuj waal èns get d'r euver dan houwe ze allezelaeve get an-
ges gemeind of waore ze neet good door de angere begrepe of
verstange. En vandaag sting alweer e grwat stök in de gezèt "
't Nuut Laeve" euver de lèste raodsvergadering van Stein.
De börgemeister houw 't euverlèk nao bekans veer oere mó-
te aafbraeke.

Es sjriever mót ich waal op dees zaak get wier ingaon anges
meint geer mesjiens dat Sjang euverdrief. En dat zouw ich
neet op mie geweite wille hóbbe. Ich zeen michzelf later al
daobaove mit Sjang zitte te vreigele euver wat ich hieje euver
'm sjrief. Ich kiek waal oet. Dae kalt mich ereigel ónger de tao-
fel.

Hoofstök 1

B&W houwe de gemeinteraod 'ne veurslaag gedaon óm de amtenaere veur e gans deensjaor 5 potlwajer te gaeve. Eder pertie houw de stökke dao-euver al zeker 6 waeke van te veure gekrege. Dan koos me zich good d'r op instèlle. Ze houwe nog veur die stökke mótte teikene. Dan koos geine van de raod later zègke dat 'r ze neet gekrege houw. Allein al veur deze wichtige veurslaag houwe ze 'n ganse gemeinteraodsvergadering oetgetrókke.

Zwa es gemeinlik houw de woordveurder van de oppesiesje, Jan van Tieske van de Bekker, bienao 'n oer nwèdig gad óm te zègke dat 5 potlwajer vääol te vääol waor. Dat waor gwaje mit de belastingcente van de luuj. Bie 4 stök koos 'r zich aevel waal neerlègke. Ich wil uch wier neet lestig valle mit de raeje woróm 4 potlwajer genóg waore. Dat waor hwagere pollitik. Dat kènt 'ne gewone minsj toch neet verstaon.

Jan houw aevel gaer gad dat vasgelag woor dat de amtenaere de potlwajer neet mit heives maogde numme óm ze bie hun te gebruke. Es ekstra maotreigel zouw e bekèndstaond bedrief, 't leefs van boete de gemeente, de potlwajer ouch nog èns in tsjwè of drie kleure mótte sjildere.

Hae zag dat 'r zwa de pöt wou toelègke. Dan koos achteraaft geine zègke dat 'r neet geweite houw dat die potlwajer op de gemeente móste blieve. Es de raod deze veurslaag zouw euvernumme zouw de ganse oppesiesje van 4 pertieje veurstömme.

Alle 4 de pertieje houwe 'nen aovend biejein gezaete en euvereinstömming bereik. 't Waor waal e zwaor perses gewaes. Dao waore leje gewaes die meinde dat versjeie amtenaere aan tsjwè of drie potlwajer genóg houwe. Die houwe zwavääol aan hunne kop dat ze toch neet alles kooste opsjrieve. Mèr mit get gesjuuf hie en dao, houwe ze 't toch mèr gekuf óm op ein lien te kómme. Dat waor e stääolke pertie-polletik gewaes van de hwaagste plank.

Nao dees oetereinzètting waor de vergadering veur tjèn minute óngerbraoke om zich 'n tas koffe, tjè of e glaas water te drènke. En óm euver de veurslaag van de oppesiesje te palaveren. Dat versteit zich. Dao woor aevel ouch nog 'ne slaag gelache wie Drikkes oet de Maasbèndj vroog waeme de koffe opgesjöd houw. Dat waor moekefoek en smaakde nao sjotelwater. Dae zouw 'r nog neet aan zien verke darre vore. Dao zouwe ze wès en zeker 't vlekkevuur van kriege.

Bie naovraag woor dudelik dat de amtenaer, dae de koffe ummer opsjödde, neet dao waor. Dae houw óm twelf oere 't smiddes e paar pöt ekstra gemaak. Dan hoofde hae 't saoves neet truk te kómme óm nuje op te sjödde.

Drikkes zag dats te zwa weer koos zeen dat 'ne goje amtenaer allezelaeve veuroet dach. Hae mós daobie aan de spräök dènke: "Wats te noe kèns doen, mós te neet pès later laote sleipe".

Wie me zich euver dit gezèkde begoos te vreigele, vónj de börgemeister 't waal good gewaes. Hae ging wier mit de vergadering. Anges koos 't waal 'ns 'ne late waere, meinde hae.

De woordveurder van de pertieje die de mjèrheid houwe, begoos mit B&W te fillesetere mit zwa 'ne veurslaag. Dat gaof bliek van inzicht en good bestuur. Zwa wied en zwa good veuroetkieke. Dat kaom in deze tied neet mjè zwa dèk veur. Dao deeg 'r z'n patsj veur aaf. Dao waore leje van zien fraksje gewaes die nachte achterein neet geslaope houwe. Ze waore gans 't óngerstebaove devan gewaes.

Eine laog trouwes noe nog in z'n nès. Zwa kepot waor dae devan. Hae deeg allewel niks anges es mit z'n ouge knippere en trók ónger 't loupe mit zie rechse bein. Ouch waor 'r allezelaeve in z'n eige aan 't kalle. Zwa houw 'r 't op z'n nerve. De hoesdokter houw 'm es millesien ach maol daags 'n Aelske veurgesjreve óm 'm rastig te houwe. Es dat neet zouw helpe dan mós de dokter zich get anges laote invalle. Dan mós 'r 'm mesjiens nao 'ne zjèlleknieper sjikke. In eder geval wunsjde de woordveurder de kranke van hieje oet baetersjap.

Ze houwe zich aovende mit de veurslaag besjeftig en ouch versjeie beraeking d'r op losgelaote. Ze waore aevel neet d'r

oet kènne kómme en houwe daoróm 'ne geljèrde van boete de gemeente 't laote bekieke. Dae waor mit versjeie veurslaeg gekómme.

Zwa houw dae mit prove oetgezeuk wat 't versjil in gebruksdoer waor van potlwajer mit 'ne helle of 'ne zachte punt. Daobie houw 'r ouch bekeke wie hel dat de amtenaere op de potlwad maogde duje óm zich neet te euvertórvele. Dao zouwe ze zwa wie zwa niks mit opsjete. Zèk noe zelf.

Móste de punte kort of lank geslepe waere. Mós 'ne good geslepe potlwad 't snachs in 'n laaj ligke of in e lummelke gedrèjd baove op de bero. De dikde van de potlwajer houw 'r door waal vieftig versjeie vrouluuj en mansluuj laote oetprebere door ze tsjwè daag aan ein stök te laote sjrieve. Zwa koos me naogaon welke potlwad 't bèste in de vingere laog.

Dao waore nog vääł mjè dènger die ze houwe laote oetzeuke. Te wíed koos 'r neet d'r op ingaon. Anges sting 'r mörgevreug hieje nog te kalle. De oetkómste van die óngerzeuke zouwe ze pas euver daartig jaor bekènd make. Dat zouw noe vääł te gaveulig ligke.

Daonao houwe ze euvernuuts aovende zitte te vergadere en te klasjenere euver die veurslaeg van dae geljèrde en hun eige gedanke nog èns d'r op losgelaote. Ze waore aevel d'r oet gekómme en houwe zich geëinigd dat ze akkaord ginge mit de veurgestelde 5 potlwajer.

't Houw waal vääł meujte gekos óm ze allemaol op ein lien te kriege. Dao waor namelik 'n minderheid gewaes die dach dat 'r minstes 6 potlwajer nwèdig waore veur e gans jaor. Es d'n eine of angere amtenaer toch zwa hel zouw wirke dat 'r 6 potlwajer nwèdig houw, dan móš B&W mèr in de loup van 't jaor 'ne nuje veurslaag doon. Dae veurslaag móš aevel waal good óngerboed zeen. Mèr dat snapde B&W waal. Dan waor mit hun waal get te reigele.

Ze wirkde in eder geval neet mit es bie 'n óngerzeuk vasgesteld woor dat dae amtenaer te hel op z'ne potlwad geduud houw. En al gaaroet neet es zich oetwees dat 'r mit 'm gespeeld houw. Daobie vónj 'r ouch dat de potlwajer neet boete 't gemeintehoes gebruik maogde waere.

Behouve door B&W zelf. Mèr dat waor angere kook.

Om dat allemaol pès in de fenesses oeterein te lègke waor 'r intösje al bekans drie oere aan de gang. In de zaal koos te 'n naolj hwèrè valle. Zwa aandechtig waore de luuj debie. Dao waore luuj die hunne koffe nog neet èns houwe oetgedrónke. Angere waore zwa dedoor gestrappeseerd dat ze in slaop waore gesugkeld. In eder geval houwe ze hun ouge toe.

Omdat 't al zwa laat waor, zouw de woordveurder euver de potlwadsliepers hjël kort zeen. In tsjwè weurd zouw 'r dat waal effe zègke.

Doe begoos 't al get ónrastig te waere in de raodszaal. De fraksjes van de oppesiesje begooste al óngerein te kalle en in hun paperasse te blajere. De woordveurder van de mjèrheid sjödde 't aevel van zich aaf, wie 'nen hóndj de raenger. Mit e staole gezich ging 'r wier mit zien oetereinzètting.

Hae zag dat zien fraksjes gei bezwaor detaenge houwe dat de sliepers door de amtenaere mit heives wore genómme. Ze kooste ze dan ouch bie hun gebruke. De sliepers maogde ze aevel in gei geval aan anger luuj oetljènne. De potlwajer van luuj van de eige gemeente maogde ze waal sliepe. Neet die van de luuj van boete de gemeente.

Hae sting aevel waal d'r op dat ze in e book biehele veur waeme ze de potlwajer geslepe houwe. Degene veur waeme de potlwad geslepe waor, mós dan waal verklaore dat 't ziene eigendóm waor.

Wie 'r dat gezag houw, waor de bok vèt. De raodsleje begooste zich óngerein de pókkel vol te sjèlje. Hie en dao zaogs te al sjriefblök door de loch vlege. Eine houw al 'ne stoel in z'n hènj.

Op de trebuun waore zich al versjeie luuj aan 't beustele. Dat kaom ouch ómdat 'ne naef van e raodslid flóp houw dat 'r gei potlwad mjè van de gemeente zouw kriege. Dat koos dae goje man neet verdrage. Zouwe ze 'm mesjiens e potlwad door z'n naas baore. Angere waore van 't trumultj wakker gesjaote en dege aeve hel mit ofsjwan ze van tuut nog blaos wiste.

Doe houw de börgemeister de blauwe nog mótte oprómme óm ze allemaol oeterein te haole.

Nao de klopperie waore de meiste luuj bie de "Smale" bènne geloupe óm bie get snaps en beer 't ein en anger nog èns nae-
venein te lègke. En doe woor 't ein en anger dudelik. Wie ge-
meinlik houw de gemeente de pries van de potlwajer bie
versjeie febrikke opgevraog. Eine levranser booj bie eder 5
potlwajer 'ne slieper veur 'ne sókkere niks aan. De pries van e
potlwad waor waal get hwager es van de kónkerent mèr zwa-
get koos de gemeente toch neet laote loupe. De aanbejing van
dae levranser waor aevel 'n waek te laat bènnegekómme.
De stökke van de veurslaag waore doe al bie de pertieje. Doe
waor hous euver kop e zwageheite "naogekómme" stök ge-
maak dat allein euver die sliepers ging. Die stökke waore aan
NN gegaeve óm ze bie de pertieje te bezörge.
Es sjriever kèn ich uch, jaomer genóg, de naam van dae goje
NN neet gaeve. Oet "privacy" raeje, dat snap geer toch waal.

Hoofstök 2

Dae amtenaer NN houw op de gemeente zwaväöl aan z'ne kop dat 'r de naogekómme stökke allein bie de mjèrheid houw kènne aafgaeve en neet bie de oppesiesje.

Ich doon noe nog m'n patsj aaf dat 'r dat nog vaerdig gespeeld houw. Hae mós dat oetdeile naeve z'n eige werk doon. Dat versteit zich. Daoróm waore versjeie pepiere bie häöm in de laaj blieve ligke. Noe zult geer uch aafvraoche wat veur e strappeserend en zwaor werk dae dan waal deeg.

Dae goje man mós edere daag en edere daag euvernuuts d'r op lètte dat de anger amtenaere op tied oet 't gemeintehoes vertrókke. Zouw 'r eine trappere dae zich nao vief oere dao nog opheel dan mós 'r 'm hjèl verzichtig d'r op wieze dat 't tied waor óm heives te gaon. Desnwads mós 'r 'm heives brènge. Zouw dae man of die vrouw zich daotaenge verzètte dan mós 'r de gemeintesikkertaris waarsjuwe. Of dat nog neet genóg waor, mós 'r ouch nog eine kjèr in de zwaväöl waeke 't zóndessmörges óm aelf oere alle kamers van 't gemeintehoes kónterlere. Me koos nwats weite of dao 'nen amtenaer zaot dae neet wis dat 't zóndig waor.

Wie de vakbunj d'r achter kaome dat B&W de zóndige dat gekónterleerd zouw waere neet van te veure bekènd wou make, höbbe die de zaak nog veur 't gerich gebrach. Dat waor de "privacy" van amtenaere in gevaor brènge. De grwatte gezètte, de radio en de tillevis houwe zich ouch nog de mit bemeujd.

De richter waor aevel van meining dat edere amtenaer mós weite wie-njè 't zóndig waor. Dao waor 'r amtenaer veur en dao woor 'r ouch veur betaald. En good betaald, zag 'r. Bie de oetspraak houw 'r nog veurgeslage dat ze dan mèr 'n saortemènt kómmetee móste grunje dat in de gate heel dat 't edere zevende daag van de waek zóndig waor. Hae houpde tenminste dat 'r waal e paar amtenaere waore die pès zeve kooste tèlle. Anges móste ze zich mèr e paar prekaere vange.

Die kooste waal tèlle.

De bunj waore nog wier gegange. Mèr ouch de Raod van Staote houw B&W in 't geliek gestèld.

Geer kènt uch noe waal 'n veurstèlling de van make wat dae man allemaol aan z'ne kop houw. Dae houw zich noe al bie-nao euvertórveld. Dat waor e grwat vergaet van B&W gewaes. Dao móste ze zich mèr veur verekskesere.

Omdat de oppesiesje die lèste pepiere neet gekrege houw, wiste die dus niks euver de potlwadsliepers. Daoróm dachte die weer dat e vies speelke mit hun gespeeld waor. Geer wèt waal van die dènger wo anger luuj niks vanaaf maoge weite. Dat waor in dit geval aevel neet waor. Daoróm kaome de pertieje die nach taenge 'n oer of veer euverein dat ze 'n nuuj vergadering euver de potlwajer en de sliepers zouwe oetsjrieve.

Zwa zeet geer mèr wie lestig polletik kènt zeen. Dat is ech neet get óm mit te lache. Eén klein fuitje of misverstèndj en de ganse kraom steit op z'ne kop. Noe mót geer zelf mèr oetmake of Sjang euverdrief of neet. Ich zelf höb dao ouch waal m'n meining euver. Mèr ich maog dat es sjriever neet aan 't klokkezeil hange. Dat verstaot geer toch waal.

Dus es Sjang zwa get laos, reet 'r zich op en ging 'r door 't getuug. Dan kreeg 'r van kaojigheid 'ne kop wie 'ne riethamer en begoos 'r te kweke. Hae heef dan mit z'n erm of 'r veur de famfaar sting óm 'ne vlotte mars te spele. Hae zag dan waal èns dènger wo 'r later e bitje spiet van kreeg. Hae waor in waeze 't taengeneuvergestelde van die anger luuj, die nwats get zègke. Ich mein dat ze dat bènnebjère neume.

Lewie en Geel keke zich dan aan en grinsjlachde mèr èns. Ze supde aan hunne kofte en bete e bufke van hun tartepumpke. Euver e keteerke zouw Sjang waal weer rastig zeen en kooste ze euver get anges kalle.

Zwa zulle de jaore tachtig bie Sjang veur ummer en altied in z'n ónthoud gegruffeld blieve. Dat waor de tied wie 'm 't grwaatste malläör euverkómme is wat mèr mäögelik waor. Wie de jèste berichte dao baove bènnekaome dat Den Haag verordeneerd houw dat Aelse door Stein opgeslók mós wae-

re, keek 'r ederein óngeluivig aan. Hae leep zich de bein ónger z'n vot oet óm de berichte te kónterlere. De luuj die 't ein en anger baeter kooste weite, maakde hae harstikke laam óm oet te zeuke of alles waal waor wie in de gezette gesjreve waor. Wie dudelik woor dat Aelse waal degelik bie Stein mós, maakde hae zich zwa guftig wie waal tjèn knien. Hae wol dat alle hëlge get d'r aan móste doen en vaegde van d'n eine nao d'n angere óm raad.

Hae sjólj en böljerde op zien meneer. Dao baove kèns te dich väälp perimeteer, mèt urges zeen grenze. Sjang wis aewel persies wie wíed dat 'r koos gaon. En dat deeg 'r dan ouch.

Hae begoos stökke in de gezèt "t Nuut Laeve" te sjrieve en prebeerde zwa de luuj op te stäöke óm aan 't ónrech 'n ènj te make. Hae bekeek mit e paar van die gewiksdde affekate of 'r e saortemènt referendem koos oetsjrieve. Hae waor daag en nach ómgang. Hae bezeukde ouw Aelsenaere die vreuger good aangesjreve houwe gestange. Zelfs ouw gemeenteraadsleje vroeg 'r óm raad. Allein al dao oet kooste z'n vrunj opmake dat 't veur Sjang meines waor.

Op e gegaeve memènt wou 'r 'n vergadering oetsjrieve van ouw Aelsenaere óm euver dae inval van Stein te klasjenere. Daobaove kènne ze eine hjël good z'n en eige waeg laote gaon. Dao höbbe ze spas aan en dao weurt ouch nog óm gelache. Mèt zwa gauw es te anger luuj teväälp geis belestige, make ze 'ne kómaaf d'r aan.

Wie Pjètres dan ouch van die vergadering hwèrde, reep 'r Sjang bie zich. Hae zat 'm oeterein dat 'r te wíed ging en daoróm kreeg 'r ze ouch nog èns good oetgesjoerd. Sjang wis noe dat 't 'n verlaore zaak waor. Hae zag dat 't 'm zwa leid waor wie z'n eige zunj.

Pjètres koos zich waal veurstèlle wat in Sjang ómgang. Es eine daobaove waor dae óm Aelse gaof, dan waor 't Sjang waal. Van d'n eine kèntj mós Pjètres waal op 'm sjèlje, van d'n angere kèntj houw 'r ouch waal mit 'm te doen. Pjètres prebeerde 'm op anger gedanke te brènge, mèt dat lókde toch neet zwa good.

Sjang verangerde van d'n eine op d'n angere daag. Hae leet z'n hware hange en woor 'ne richtige bènnebjèr en e grieniezer. Wie Geel en Lewie ouch mit 'm kalde, 't haolde allemaol niks oet. Hae aot of drónk bekans niks mjè. Hae vergaot zelfs 't smörges zich z'n Aelske achtereuver te houwe. Snachs leep 'r get rón dj te daole euver de waeg en door de veljer.

De goje rwaje Bordo koos 'r neet mjè euver z'n luppe kriege en ouch de prutvlaaj mit reziene raakde hae neet mjè aan. Mit de daag zaoge z'n vrunj 'm aafnumme. Daobie keek 'r dich mit e paar ouge aan wo-s te flóp van zouws kriege. Hae ging in z'n eige kalle en zaog dènger die angere neet zaoge.

Mit toere aevel, waor effe 'n oplaeving.

Wie dae daag dat 'nen Aelsenaer daobaove aankoom en vertèlde dat 'r luuj waore die zich zouwe gaon verzètte. Mèr wie Sjang e paar daag later in de gezèt loos dat 't hwag oet óm e man of twintig ging, zakde hae weer wier eweg in de pöt.

De lèste houp kaom, wie bekènd woor dat e gemeinteraodslid van Stein in d'n hemel waor toegelaote. Dat waor veur Sjang e teike dat 'r verangeringe op kóms waore. Want wie koos Pjètres eine van Stein bènnelaote. Dat mós waal 'ne goje minsj gewaes zien.

Sjang pakde zich d'n angere daag taenge zeve oere 't smörges biejein en fluitentaere vertrók 'r óm bie dae te gaon plènke. Hae bleef oere eweg.

Lewie en Geel zaote zich in de mèlkboet óngerein op te njèje. Sjang zouw strak geheild trukkómme. Dao koos te guf op numme. Omdat 't mèr doerde en doerde, pakde ze zich nog mèr 'n tas koffe mit e grwat stök riestevlaaj. Wie mjè oere verbie ginge, wie mjè houp ze kreges.

Mèr wie Sjang taenge d'n unjere aangetrampeld kaom, zaoge ze al dat 't neet good zaot. Doe koos zwa zien dat de mis-mood 'm weer aan z'n prie waor. Hae leet zich in 'ne laen-stool valle, zag niks en begoos euvernuuts zwa raar veur zich oet te kieke.

Later hóbbe Geel en Lewie gehwèrd dat dae goje man van Stein taenge 't innumme van Aelse gewaes waor. Hae houw

zich dao zwa taenge verzat dat 'r e beslaag houw gekrege en
waor gaon tirre. Veur Sjang waor dat 'n raej óm 'm pès marte-
laer te beneume. Zwa eine houw d'n hemel waal tsjwè maol
verdeend. 't Waor allein jaomer dat 'r es einige van de raad
van Stein detaenge waor. 't Waor gape taenge 'n aovesmoel
gewaes, houw dae van Stein gezag.

Doe houw Sjang geweite dat 'r z'ne tied aan 't verbrazele
waor. De daag denao naom Sjang zwaväöl aaf dat ste 'm bie-
nao door e kinkeglaas koos trèkke. Hie en dao koos te de bie-
naam knaokepjer al hwère.

Geel en Lewie bleve mèr op 'm inkalle. Mèr 't waor jus of 'r ze
neet zaog. Mit toere zaot 'r oere veur zich oet te kieke zónger
z'n plumpe te bewaege. Doe koos mirke dat 'r zich weer zaot
op te vraete. Es te good deegs loestere, koos te hwère wie 'r
mit z'n baktènj euverein knarsjde en zichzelf zaot op te zwen-
ze.

Pas nao 'n waek of veer houwe Geel en Lewie häöm kènne
ómkalle óm èns nao d'n Hèlge Augustinus, oftewaal Guske,
te gaon. Dat waor de petrwanshèlge van Aelse. En es eine
waor dae 'm de prame koos aafvange, dan waor 't Guske.

Op 'ne goonsdigmörge houw Sjang zich biejein gepak en
waor 'r dan mèr gegange. Hae zaog doe verèkdes slech oet.
Wie Guske häöm zaog, kreeg 'r kómpasse mit 'm. Hae haet
oere achter 'ne rwaje Bordo mit Sjang zitte te kalle en te klas-
jenere.

Sjang wis intösje waal dat 'r niks mjè aan te doen waor. Mèr
de mismood waor 'm vies aan z'n prie. Waeme zouw 'm op
anger gedanke kènne brènge. Guske houw 'm gezag dat de
meiste luuj van Aelse zich de vot aafvaegde aan die herindei-
ling. Dao waore nao de grwatte aorlog zwaväöl vraem luuj
nao Aelse gekómme en die maakde 't niks oet wo ze bie
hwèrde.

Och, dao waore waal versjeie luuj van Aelse gewaes die zich
gebaejd houwe en häöm, Guske, gevraag houwe get aan 't
ónrech te doen. Mèr Sjang mós toch weite en snappe dat ze
zich hiebaove neet kooste inlaote mit waereldse zaken. Dat
zouw mich toch get sjwans waere.

Guske steit dan waal bekènd dat 'r 'n begien oet 't klwaster kènt kalle, mèr Sjang koos 'r aevel neet op anger gedanke brènge.

Sjang waor zwa erg d'n aevevööl aan zien prie dat Guske 'm 'ne maondj of tsjwè nao e saortemènt hospetaal mós sjikke. Dao koos Sjang prebere alles weer op 'n rie te zètte. De bèste zjèllekniepers begooste dao mit Sjang te kalle óm 'm euver 't leid haer te kriege. De luuj in dat hospetaal zeen mit Sjang door 'n hèl gegange. Dat vertèl ich uch.

Ederein dae Sjang e beetje kènt, wèt wie 'r aan Aelse hink. En wat Sjang in z'ne kop haet, haet 'r nog lang neet in z'n vot. Wat ze allemaol mit 'm oetgevraete höbbe, is mit gein gruffel te besjrieve.

't Haet mjè es 'n houf jaor gedoerd veur Sjang weer de richtige Sjang waor. Wie 'r weer minute achterein koos böljere, snotere, zeivere en vreigele, waore ze kóntent. Ze houwe d'n ouwe Sjang truk. Sjang zweurt noe nog bie stein en bein dat die maonje de lestigste tied van zien tsjwè laeves zeen gewaes.

Mèr veur ich wier gaon, mót ich uch toch waal nog effe verdutsje euver waeme ich 't eigelik höb.

Hoofstök 3

Sjang sjreef zich van achtere Dreesse. Ziene vader, Deur van Berb van Harie oet 't dörp waor 'ne richtige spitsvenger gewaes in ziene tied. Geer wèt waal, zwa eine dae āl wèt en zwaväöl wouwelwater haet gad, dat 'r neet mjè z'n moel kan houwe. Daobie houw 'r ouch genóg klwatterieje oetgehaold. Mèr ummer van die dènger wo-s te óm koos lache. Hae haet nwats eine richtig in de zeik gezat of door de strónt getrókke.

Behouve dan eine kjèr. Doe haet 'r Stiena van Mai van Greet van de Zuielaer ein gekuf wo 't ganse dörp jaore euver gesmónkeld haet. Stiena waor neet getrouwd en woonde naeve Deur in 'n huuske mit paeperkoke moere en e strwèdaak. In Aelse ging de kal rón dj dat Stiena vreuger, wie ze e jaor of 16 waor, e kèndj op 't käökebreefke houw gad. Of 't noe wirklik zwa waor gewaes of kal van de luuj waor, geine koos 't mit vastigheid zègke.

't Waor aevel waal 'n flótsj van e vroumisj, die Stiena. Ze zaot edere manskael achter z'n vodde aan. Dat koos ederein waal mit vastigheid te zègke. Mèr dit effe terzieje.

Deur waor dat op e gegaeve memènt kotsmeug. Hae zouw Stiena dao waal 'ns effe vanaaf helpe. Hae wis dat ze edere mörge taenge zès oere 't smör ges de moostem inleep óm nao 't huuske te gaon. Deur houw aan 't klokkezeil gehange dat 'r Stiena e vrundjstök zouw doen. Dat snap geer waal.

Op 'ne gezadde daag zaot houf Aelse taenge vief oere 't smör ges bie häöm ónger de sjop en in 'ne laege verkestal. 't Waor rón dj de namesdaag van d'n Hèlge Blasius. 't Waor duuster en 't vrwar dat 't snirkde. Die nach houw 't ouch nog gesnied. De maon sjeen en daodoor koos me good zeen wat zich in de moostem van Stiena zouw aafspele.

De kirkklok houw jus zès oere geslage wie ze Stiena door de achterkäöke nao boete zaoge kómme. Grouwelentaere leep ze euver 't paedje door de snjè nao 't huuske. Ze houw zich

'ne plak ómgedaon taenge 't gevrwèr. Door de snjè kreeg ze de deur van 't huuske aevel neet good aoep. Ze leep truk en kaom effe later mit 'ne straotebessem in häör hènj aangetófeld. Ze begoos de snjè veur de deur eweg te kaere. Doe leep ze weer truk en ging de achterkääke weer bènne.

Onger de sjop waore de luuj zenewechtig en ónrastig. Daobie zaote ze te riejere van de kou. Deur houw de grwaatste meujte ze koes te houwe.

Verdomme, zouw ze noe jus op deze mörge neet nao 't huuske hove te gaon.

Versjeie luuj wolle al heives gaon wie opèns de deur van de achterkääke weer aoep ging en Stiena mit 'n luch nao boete kaom. Taffelentaere leep ze weer door de snjè nao 't huuske en zat de luch veur de deur. Doe ging ze nao bènne en trók de deur achter zich toe.

Nao good tsjwè minute vlwag de deur aoep. Stiena kaom sjèljentaere mit häör kleier ómhwag van 't huuske aaf. De luuj ónger de sjop en in de verkesstal lepe nao boete en begooste te kweke en te lache dat 't neet sjwan mjè waar.

Stiena waor daodoor zwa versjrik dat ze vergaot häör kleier los te laote. In häör blwatte vot vaegde ze nao de achterkääke. 't Leech van de luch en de maon sjeen op häör witte batse.

Ongertösje wore weurd gerope die ich es sjriever hieje neet dar sjrieve.

Wat houw Deur noe aangevange zult geer uch aafvraoge. Dat zal ich uch èns effe oeterein zètte. Deur waor de veurige aovend verzichtig door de däörehèk van de moestem gekraope en nao 't huuske gegange. Doe houw 'r ónger 't gaat, wo geer gemeinlik mit 't votlaok inzit, 'ne ketoene lómmel gespanne. Lichelik houw Stiena in häöre eige strónt en pis gezaete.

Vanaaf dae daag is Stiena gans veranderd. 't Waor jus of ze e teike van baove houw gekrege.

Ze fitsde noe edere zaoterdignaodemiddig taenge 'n oer of drie nao Gelaen. Ze ging zich dan bie de paters beechte.

Geer mót mich neet vraoge woróm ze zich neet in Aelse ging beechte. Dat weit ich neet.

Zeker is waal dat in dae tied versjeie luuj van Aelse zich in Gelaen ginge beechte. Mesjiens kreges ze dao minder peneten- se es in Aelse. Of dege ze dènger die de pestwar of de keplaon neet maogde weite. Waeme zal 't zègke. De zèk waor aevel waal dat eine van die paters zwa douf waor wie 'ne pot.

't Wilt noe neet zègke dat Sjang sjus nao ziene pap aarde, mèr vööl sjaelde 't neet.

Ei dènk mót waal gezag zeen. Sjang houw 't woord "óngeliek" oet ziene diksjenaer gesjrap. Noe waor dat ouch weer neet zwa erg want zien vrunj houwe hjèl vlot in de gate es 't weer zwa wied waor en ze óngerein zagte: "Geliek höbs te, mèr zwiege zuls te".

Allein veur dat zwiege houw Sjang z'ne tied nwèdig. De meiste luuj wiste dat en keke mèr get veur zich oet, pès Sjang oetgeraos waor. Wie mjè me de taenge in ging wie langer 't doerde pès hae zien moel heel.

Sjang waor ouch e jaor nao 'n hwager sjwal gegange in Gelaen. Hae houw aevel nwats gesnap woróm 'r zwa nwèdig wier mós ljèrre wie z'n moder, Trees van Laen oet de Berg, häöm vertèld houw. Vööl later, wie 'r al jaore es knech op de fòtsj wirkde, waor e leechske bie 'm gaon branne.

Op 'ne zóndig, nao 't lof, houw 'r mit menhjèr pestwar staon kalle. Menhjèr pestwar vroeg Sjang op dae zóndignaodemid- dig woróm hae die sjwal in Gelaen neet aangemaak houw. Dan houw 'r noe neet op de fòtsj hove te wirke.

Sjang houw de pestwar 'ns verpópzak aangekeke mit e gezich of 'r neet pès tsjwè koos tèle. Doe houw 'r gezag, dat 'r geine aard houw gad óm edere daag zwa wied te loupe veur de bok zien klitse.

Pestwar haet 'm doe vertèld dat zien moder gehoup houw dat hae, Sjang, mesjiens broeder in ein of anger klwaster zouw waere. Wie Sjang dat hwèrde veel 'm de moel van verwónjering aoep. Es pestwar 'm doe geine slaag veur zie bakkes houw gegaeve, hing 'r noe mesjiens es gaper bie de drwègis. Mèr op die sjwal in Gelaen houw Sjang waal versjeie lestige weurt geljèrd. Es 'r mit de kirmes weer èns good

gesmaerd houw, praevelde hae allezelaeve van die weurd. Dan houw 'r 't euver de koer van de kaffee es 'r de vaart meinde, of 't toilet es 'r 't euver 't huuske houw en euver de pizswaar es 'r veur de piskak sting.

En zoepe dat koos ózze Sjang, dat vertèl ich uch. Nao dae slaag van menhjèr pestwar op zóndignaodemiddig houw 'r zich veurgenómme óm pelaerebieter te waere, zich neet aan vrouluuj op te houwe en vööl te zoepe. En dat haet 'r zie laeve laank volgehewe. Dat vertèl ich uch.

Eine kjèr aevel, waor 't mit de vrouluuj toch nog bienao sjeif gegange. Dat waor wie Sjang mit 'ne Belsj oet Kaote op waeg waor nao Luuk óm zich dao de haore te laote snieje. Mèr wie ze óngerwaeg waore en zich in Ukeve e glaas beer ginge drénke, ómdat 't zwa 'n zoumig waer waor, is 'm dat gauw aafgezwèt.

Wie 'r dao mit die Belsje zaot te tettere waor 'm opgevalle dat die zagte dat 't haore snieje in Luuk 'm 'ne sjwanne cent zouw gaon koste. Dat houw Sjang aanvangs neet good gesnap. Zwavööl houw 'r noe ouch weer neet op z'n rubbe.

Die Belsje houwe zich dao op 't houwe aaf zitte te vreigele. In Luuk zaote zwavööl kwaffäörs dat ste good mós oetkieke bie waeme dat ste nao bènne leeps. De ein vroeg zich nog mjè wie de anger.

't Waor Sjang al opgevalle dat wie langer 't doerde, wie mjè ze euver vrouluuj begooste te kalle. Nao e glaas of ach, nääge, houwe ze 't euver floddermedamme, pópnelle, pópnejes en weit ich wat neet.

Dan zagte ze ouch nog dat de meiste kwaffäörs Frans kalde en dao mós Sjang zwa wie zwa niks van höbbe. Wie mós 'r zwa eine noe verdutsje wie 'r z'n haore gaer gesneje houw. En Sjang houw geine aard d'r aan zich dao aan op te houwe. Hae wol z'ne wösj laote snieje en niks anges. Mèr dan waal zónger trappe drin. Hae ging verdomme toch neet rónjdloupe wie ne kael dae achter de plooch oetkaom. Hae begoos 't zaekske wie langer wie minder te vertroewe en veurdat de bok good vèt waor, zag 'r mèr dat 'r neet nao Luuk ging.

Dae Belsj wat mit 'm zouw gaon, waor doe waal e bitje getraoje. Hae vreef Sjang ónger z'n kuit dat 'r zwa 'nen houp franks zouw verleze es 't neet doorging.

Doe houw Sjang effe gans verpópzak debie gestange. Wie koos dae stómme Belsj noe get verleze es hae, Sjang, zich de haore neet leet snieje. Dao kaom 'r mit zie verstèndj neet good bie.

Op 't lange lèste houw Sjang 'm gevraag óm de franks die 'r zouw verleze 'ns te laote zeen. Doe houw dae Belsj gezag dat 'r die nog neet houw. Die zouw 'r pas kriege es 't verke gesjaoe waor. Doe wis Sjang 't hjèlemaol neet mjè. Es hae zich z'n haore leet snieje, zouw dae Belsj geldj kriege es 't verke gesjaoe waor.

Sjang houw zich doe e bitje opgereeg en mit z'n erm in de loch houw 'r dae Belsj gevraag wie-s te noe get kèns verleze wat-s te nog neet hõbs. Noe kènt geer euver die Belsje dènke wat geer wilt, mèr es 't op vreigele en zoepe aankump dan kènne veer dao nog 't ein en anger van ljèrre.

Wie gezag, Sjang houw 't weurdje óngelik oet z'ne diksjenaer gesjrap. Geer kènt uch dan ouch mesjiens veurstèlle wat zich op dae daag, aovend en nach haet aafgespeeld in dae kaffee in Ukeve. D'n eine nao d'n angere Belsj is veur Sjang door de kneje gegange. Of hae waor zwa zaat dat 'r niks mjè koos zègke of hae mós Sjang geliek gaeve dat-s te niks koos verleze wat-s te nog neet hous.

Pès op de daag van vandaag doon de mansluuj in Ukeve hun patsj aaf es ze 't euver Sjang oet Aelse hõbbe. Zwaväöl strank en óntzag hõbbe ze op dae daag veur Sjang gekrege. Hae is e saortemènt legende gewore óm 't zwa mèr èns te zègke.

Wie Sjang 't sangerdaags in Aelse kaom, zwa taenge ach oere 't smörges, is 'r drek nao Sjaakse van Tring, de kwaffäör, gegange óm zich dao z'n mane te laote snieje.

Mit de zomerkirmes van Aelse haet Sjang dae Belsj getróffe bie de rwaje Peel. Doe is 'r drek mit 'm nao Sjaakse gegange en dae haet 'm veur 'ne sókkere niks z'n haore gesneje.

Wie dae Belsj oet Kaote later in Ukeve kaom, haet 'r dao loupe oetblajere dat ste in Aelse veur niks d'n haore koos laote snie-

je es te mèr good bevrundj waors mit Sjang. Dae stómme Belsj houw neet in de smieze dat Sjang mit Sjaakse ónger ein dèkke laog en Sjang 't haorsnieje veur dae Belsj berap haet. Vanaaf dae daag aevel waor Sjang hjèlemaol 'ne minsj van good aanzeen in Ukeve.

Veurdats geer noe gaot meine dat ze vreuger mjè drónke es al-lewiel, móts ich uch effe verdutsje dat dat neet waor is. De luuj waore doe vööl ermer en dat zoepe gebäörde allein mit de kirmes en mit toere op 'nen Hèlgedaag, mótzóndige of op 'ne zóndig mit 'n nót humme aan.

Mèr in dae tied waore waal mjè van die daag wo-op ze neet hoofde te wirke. Noe zeen vööl van die daag, wie Allerhèllige, Sakremèntsdaag, Kroetwiendaag en nog 'nen houp van die fjèste, aafgesjaf.

En welke aezel pak zich in ózze tied nog verlof op St. Anna of kirmesmaondjig óm zich èns mit de naobers of vrunj eine op de lamp te gaon sjódde. Me móts toch blieve hængste en helle veur de höb en de krieg. Anges tèlt me in ózze nuje waereld gaaroet neet mjè mit.

Wie gezag, Sjang sting in 't dörp, en ouch dao boete, bekènd es ne bóntje hóndj. Hae houw dan gemeinlik waal 'n grwatte moel mèr van d'n angere kèntj ouch weer 'n grwat hart es 'r anger luuj de prame koos aafvange.

Euver naoberdeenste hoofdes te Sjang gaaroet niks te vertèlle. Hae sting allezelaeve gereid óm anger luuj te helpe. Dat 'r daobie al 'ns strabatse maakde, móste ze mèr veur leef numme.

Hoofstök 4

Dan Lewie van Hoeb van Harie van Wullemke. Dat waor mich 'ne ganse angere. Geer wèt waal, zwa 'ne subbedeies dae deeg of 'r neet pès tsjwè koos tèlle. Dae euver zich leet loupe en alles good vónj.

Lewie waor trouwes ouch nwats getrouwd gewaes. Es de luuj vreuger mit Lewie euver trouwe gekald houwe of häöm vroe wie-njè de broelef waor dan zag Lewie allezelaeve: "t kump, wie bie d'n os de mèlk".

De meiste luuj, die de moder van Lewie gekènd houwe, koos-te dat ouch waal snappe. Dat waor noe neet e veurbeeld gewaes van 'n leef mam. In 't dörp houw ze neet veur niks de bienaam van kómmendant gekrege. Truuj sjólj van 't smör-gevreug pès 't saoveslaat. Daobie kaom ouch nog dat ze häör veurkómme neet mit houw. Ze houw väälweg van 'ne boeretraog. Van 'ne memmestieper houw Truuj nog nwats gehwèrd. Zwa kaom 't dat versjeie luuj euver Bemmeletruuj kalde. Mèr dat waor dan waal dezelfde Truuj.

Me koos Lewie dan ouch good begriepe dat 'r nwats getrouwd waor. Hae houw in ziene jónge tied allein mèr jèlènj gekènd.

Hae waor op zie daartjènde jaor nao 'ne grwatte boer in Valkeberg gegange pès z'n moder, jaore later, de piep oetgegan-ge waor.

De zèk waor dat Truuj al jaore nao de sjöp gestónke houw. Ze zagte dat ze zich vanaaf de daag dat ze geduip waor neet mjè gewesje houw. Doe houw pestwar häör veur de jèste, mèr ouch veur de lèste kjèr, häöre kop gewesje. Mèr, me kan jao neet alles gluive wat de luuj vertèlle. Zèk noe zelf.

Toch waor rónjigestruid dat nao de begrafenis van Truuj versjeie luuj tsjwè of drie maonje neet nao de kirkef gegange zeen. Ze zagte dat 't dao zwa stinkde.

't Mót gezag zeen dat Lewie ouch bie de oetvaart van zien mam waor. Op dezelfde daag haet 'r aevel 't biel in de paort

van ziene baas in Valkeberg gehouwe. Vanaaf dae daag is Lewie neet mjè oet Aelse eweg gewaes.

Hae kreeg wirk bie de gemeente es waegkretser. 't Zaoterdes wirkde hae al èns in de broewerie in de Maasberg. 't Lwan dat 'r in dae tied bie de gemeente verdeende waor zwa min dat 'r waal get naevebie mós doen. Ouch al óm zich mit toere eine te kènne pitsje.

Omdat 'r 'ne vrundj waor van Sjang en ouch neet getrouwd waor mót g'r neet meine dat 'r jus zwaväöl zaop es Sjang. Dat is neet waor.

De luuj die 'm good kooste, zagte dat 'r allezelaeve tsjwè glazer achter laoch op Sjang. Mèr die luuj vertèlde neet debie dat Lewie tsjwè glazer langer aan de teek bleef staon veurdat 'r heives ging. Noe zult geer waal dènke wat dat te make haet mit 't feit dat Lewie neet getrouwd waor. Dat zal ich uch aevel èns vlot verdutsje.

Wie Lewie oet Vallekeberg trukkaom en in Aelse bleef wone, waor 'r intösje näögetjèn jaor. Hae zaog neet onaeve oet en leek gaaroet neet op z'n moder. Daobie kaom nog dat 'r zich zeker drie kjère de waek zie gezich weesj. En edere jèste vriedig van de maondj bjèjde hae z'n pwet in 'n tien mit soda-waeter. Es 'r meinde dat 'r nog neet gans zuver waor, pakde hae waal èns e stök taarzeip. Staonentaere in de tien, zeipde hae zich dan in en leet de zeip good intrèkke veur 'r zich aafdrwegde. Hae houw gehwèrd dat de kènjer daomit gewesje wore en wat good waor veur kènjer waor ouch good veur gemeente-amtenaere, meinde Lewie.

Dat wesje deeg 'r aevel neet op 't lèste van de waek. Die zeip bleefs te zeker 'ne daag of tsjwè ruke óm mèr neet te zegke dat-s te tsjwè oere in de wèndj stinkdes. En 't zóndes wou 'r good debie loupe. Hae waor, wie de maedjes zagte, 'ne jóng dae in Valkeberg geljèrd houw zich good te verzörge. Dat waor gans get anges wie z'n mam. Geer kènt uch dan ouch veurstèlle dat de maedjes oet 't dörp achter 'm aanzaote óm 'm aan de liem te hange. Daobie kaom nog dat 'r z'n klamotte edere maondj leet wesje door Geite Triena. Hae meinde dat 'r es gemeinteamtenaer 't neet koos make óm ónverzörg debie

te loupe. Veur 't zóndes en de hwag daag houw 'r zich 'n zwart jeske, 'n striepe brook en e sjieleke laote aanmaete bie Frens van Maantje, de snieder. Dae maakde ouch de kes-tuums veur de börgemeister. Dat mós dan waal 'ne goje stup-pelaer zeen. 't Waor waal 'ne slaag in 't koffer gewaes. Lewie haet nog maonje euver de köste ligke te zeivere.

Daobie droog 'r e sjwan wit humme mit 'ne vadermäörder en 'n sjwan getuppelde krevat. Dat humme houw 'r zich laote mitbrènge door Geite Triena. Die ging toch gereigeld mit de laere tram nao de mèrt in Mestreech. Dao verpatsde ze de wölle zökke en haoze, die ze zelf strikde.

De krevat houw 'r van 'ne nónk geërf wie dae de piep oetge-gange waor. Wie ze de kis wouwe toegenaegele houw de mem de nónk de krevat aafgedaon. Hae koos ouch waal zón-ger 'n krevat 't graaf in, houw ze gezag. Zwa e merk houw hjèlemaol gein krevat nwèdig óm in d'n hemel te kómme.

't Zóndes droog Lewie nwats klómpe mèr laksjoon. Hae houw zich ouch 'n paar oprèkkers gególje. Dan bleve ze sjwan in 't fetsoen. De meeste luuj lepe nao e tiedje rón dj mit laatsje wo-s te geer taenge zags. Ouch wiksde hae z'n sjoon 't zóndessmör ges zwa good dat 'r zich d'r in koos spegele. Geer kènt 't geluive of neet mèr ouch de riestartele wore dan zuver gemaak en euvernuuts in de sjoon gevaemp. Es de maje van de riestartels aaf waore, houw Lewie allezelaeve 't smaor in. Dan ginge die ruffele en mós 'r ze mit spie naat make óm ze door de gaetjes te kriege. Hae vónj trouwes ouch dat geruffel-de riestartele e teike van ermood waor.

De börgemeister waor dan ouch verdommes grwètsj op zwa 'ne gemeente-amtenaer. Hae koos 't mèr neet laote óm Lewie es veurbeeld te stèlle veur die anger läörese die zwa ón-verzörg debie lepe. Want dao lepe in dae tied get batjes rón dj. En neet allein bie de gemeente. Dat wilt noe neet zègke dat zich in de loup van de tied vää l verangerd haet.

Mèr good en waal. De maedjes zaote in dae tied achter Lewie aan wie 'n stróntvleeg zich te barste vluug óm 'ne goje houp vese strónt te vènje. Mit de zomer- en wèntjerkirmes koos Le-wie ze oetzeuke.

Ich kèn uch noe waal ál die maedjes gaon ligke opneume. Laot ich mich aevel mèr houwe aan die ein wo Lewie zich 'ne buul aan gevalle haet. Es ich uch de name van die anger maedjes gaef, steit ein van dees daag 't dörp op z'ne kop. Op vandaag höbs te van die luuj die alle arsjieve, breve en weit ich wat neet, naozeuke, óm mjè aan de weit te kómme euver vreuger.

Mót geer uch èns veurstèlle wat gebäöre kènt es eine van die d'r achter kump dat z'n mem nog gevried haet mit Lewie. Dan geit weer allerlei sjaele kal door 't dörp. Nein, laot ich 't mèr bie Truke houwe.

Truke waar de dochter van de broewer oet de Maasberg wo Lewie 't zaoterdes ging oethelpe óm de vater mit beer te völle. Hae houw Truke, die gaaroet niks eweg houw van zien moder, al mènnege zaoterdige in de gate gehouwe. Truke waar gaar geine klómmel. Dao koos te dich mit laote zeen. Es ze Lewie mit häör blauw kiekerkes aankeek, veulde dae dat pès in z'n tjène.

Ging 'r doordewaeks mit zie getuug en kerke de Maasberg aaf dan zat 'r dat de lèste tied allezelaeve veur de broewerie sjuins op de waeg. Hae pakde dan z'n sjoop en maakde gater toe die gaar neet dao waore. Ongerwiel keek 'r mit 'n sjeif oug of 'r Truke neet zaog. Vääł luuj waar 't trouwes al opgevalle dat 'r dao zwa lang bleef klenjere. Die dachte aevel dat 'r oet waar op 'n kroek lich beer.

Es 'r in de zóndese mès zaot, loerde hae allezelaeve nao de broewersfemieje die veur in de kirk plaatse gepach houw. Zaot Truke gans rechts dan koos 'r ze neet zeen zitte door de pelaer dae tösje häöm en Truke sting. En dan houw Lewie weer 't smaor in.

Lewie mirkde langsem dat 'r zich in häör verknald houw. Wirkentaere houw 'r waal èns in de broewerie mit Truke station kalle. Lewie meinde ouch dat zie häöm in de smieze heel. Daobie dach 'r mit toere ouch nog aan ziene doos. 'n Broewersdochter waar zwa slech nog neet. Hae zaog zich al óngerdirrekteur waere van de broewerie. Aldaags bie de mid-dig de nwèdige glazer achtereuver houwe. Dat zouw waal

get anges zeen es edere daag mit de sjöp en de sjoop langs de waeg te loupe en mèr get tjè of water te lepsje.

Hae zaog zich al aan de taofel zitte mit 'ne grwatte witte zei-verlap veur. Zeker 4 kjère de waek zouw 'r zich dan grwatte stökke knien in z'ne geles houwe en die ewegspeule mit beer. Dan hoofde hae neet mjè dae óngerein gekaokde kwel, die slaajkrwatte of die bokesmaelsepap te aete. De zeiver leep 'm noe al oet z'ne món dj.

Die gedanke euver dat good laeve kaome aevel zèlje bie 'm op. Es 'r bie raengewaer of gevrwèr allein langs de waeg aan 't sjafte waor, dach 'r waal èns aan die gooj dènger.

Mèr de lèste paar maonje koos 'r neet mjè zwa good slaope. Hae rölsde door zie bèd en snakde nao edere zaoterdig. Hae mirkde dat 'r zwa verleeft waor wie 'ne bok vol keutele.

Op de zaoterdig veur de zomerkirmes raapde hae zich z'ne mood biejein. Wie Giljam, häöre vader, nurges te zeen waor, vroeg 'r Truke of zie mit 'm nao de kirmes wou gaon. 't Waor jus of Truke óngerèns begoos te staoke want ze woor rwad pès achter häör hware. Ze zouwe zich nao 't lof van drie oere bie de rwaje Peel treffe. Dao kaom 'ne Pruus op ziene trèkzak spele. Dan kooste ze euver de plevuze sjrómpe en get kalle mit die anger jónkgezèlle.

Lewie veulde zich dae ganse zaoterdignaodemiddig en ouch dae zóndigmörge zwa opgereege wie nog nwats van te veure. Hae houw zich dae zaoterdigaovend al tsjwè maol in de tien gewesje en daonao z'n veut nog èns gebjèjd.

Lewie waor, wie ederein van ziene ouwer, lid van de jónkheit. Op zomerkirmeszóndig, altied de 2e zóndig nao Pènkstere, trók nao de mès van 10 oere allezelaeve de presesse. Zwa wie gemeinlik dege de leje van de jónkheid mithelpe de straote sere wo de presesse kaom. Daoróm mós Lewie dae zóndigmörge al taenge veer oere oet de lappekas.

Mit versjeie kleure zèndj of zaegmael woor, midde op de waeg wo de presesse trók, e paedje gemaak van óngevjèr 'ne houe maeter breid. Mit malle wore de sjwaanste dènger gemaak. Dat ging van kelke, starre en kruusbeelder pès veurstèllinge van èngele, de H.Maria en de H.Geis.

Wo zwa e paedje van zèndj neet waor, woor e mingsel van bleumkes, blaedjes van 'ne poumestroek of 'n ligusterhèk op de waeg gestruid.

De kènjer trókke 't zaoterdigs veur de zomerkirmes langs de waeg en vèljer mit mènjelkes óm die bleumkes, aevel zónger steelkes, te plökke. De grwatte straote wore ouch nog geseerd mit vlegskes die aan e snoor aan päölkes wore opgehange. Hie en dao woor al èns gevloek es zich eine op z'n vingere heef es 'r die päölkes in de gróndj mós houwe.

Luuj die grwatte vlagge houwe, hinge die boete aan de gevel. De koflatte en paerdskeutele die op de kezelwaeg laoge wore biejein gekeerd en mit de sjörkar nao 'ne mèstem gevare. Grwatte koele in de waeg wore mit kezel toegegwaajd. Langs de waeg wo de presesse kaom, houwe de meiste hoeshouwes in de aope veurdeur e klein saortemènt eltjerke ingerich. Op e täöfelke sting dan meistes e H.Hartbeeld. Guske, es petrwanshèlge, waor aevel ouch neet vergaete. Denaeve en de veur stinge dan vase mit blome en e paar brannende kaerse mankeerde ouch neet. Op de krusinge van waeg wore rös-el-tjers opgerich. Wo e kepelke waor, zwa es in de Kaak en op de Staasjewaeg, waor dat aevel neet nwèdig. Ouch 't Bluuske in Katsep deende es rös-eltjer. Zwa waore vööl luuj dae mörge aan de gang óm get inein te fisternölle.

Wie de presesse dan ouch taenge 11 oere begoos te trèkke, koos Ozzelivvenhjer grwètsj op z'n geluivige zeen. 't Begin van de presesse woor altied aangegaave door 'n sjars kamers aaf te sjete. Dat waor mich waal e gevjèrlik wirkske. Alles loesterde sjerp nao ein. Es zwa 'n kamer neet good inein gefisjeld waor, koos die waal oeterein sprènge.

Daoróm wore ze mit 'ne stek van zeker 3 maeter laank, wo 'n rwad gleujetig iezere staefke aanzaot, aangestaoke. Zwa 'n sjars koos waal oet 20 pès 25 sjäöt bestaon. Es 't good waor, mós zwa 'n sjars mit 'ne zekere reigelmaot aafgesjaote waere. Doe houws ouch kamers van versjeie kalliebers. Van lich pès zwaor.

D'n hemel, allezelaeve achteraan in de presesse, woor door e stök of veer mansluuj gedrage. Die lepe midde op de waeg.

Mèr dan waal aan beidskènj van 't paedje van zèndj of blome. Dat versteit zich.

Pestwar leep ónger d'n hemel en droog daobie de mónstrans in z'n tsjwè hènj en heel dae hwag baove z'ne kop. Hae stevelde daobie aevel midde door de zèndj of de blome. Hae houw nao de presesse dan ouch ummer pien aan z'n pwet ómdat 'r al hjèl vlot z'n sjoon vol houw mit zèndj. Mèr es aafgevaerdigde van Ozzelivvenhjer mós 'r dao mèr mit laeve. Zwa wied es ich weit haet 'r dao ouch nwats euver geklaag of gezeiverd.

Róndjóm d'n hemel lepe e stök of tjèn kwaraezele. Tsjwè of drie devan slingerde e wierouksvaat van lènks nao rechts. De famfaar leep gemeinlik jus veur d'n hemel. De vlaggedraeger gans grwètsj veurop en dan de in uniform gestaoke mezekante. De leje van 't bestuur lepe dao weer veur. Meistes droge die 'n striepebrook mit e sjieleke, e sjwan wit humme mit krevat en neet te vergaete, 'ne zwerbelestart. Allemaol houwe ze aevel de hóndsjkwaaj in ei hèndj. Ouch de anger vereininge gaove akte de presens.

In de presesse leep bekans 't ganse dörp mit. De mansluuj en de vrouluuj aevel neet biejein, mèr gesjeie. Gemeinlik in tsjwè rieje, aan edere kèntj van de waeg. Vööl mansluuj houwe op dae daag veur de jèste kjèr e nuuj móntoering aan. Ouch de vrouluuj lepe dan te stense en te strónse mit nuuj kleier, heud, sjoon of fitsje. De sjwalkènjers mit de meisters en de juf-frouwe lepe dao weer veur.

Ongerwaeg waore de nwèdige rwazzekrens gevaemp. 'n Vrouw of 'ne man mit 'n hel stöm baejde veur en de res baejde nao. Mèr es de famfaar 'ne presesse-mars begoos te spele waor 't effe gedaon mit zich te baeje. Dan loesterde me nao de meziek. Ouch waor 't dan waal tied óm effe get ómge-rein te ouwmemme. Me koos zich toch neet oere achterein baeje. Zèk noe zelf.

Kaom de presesse bie e röseltjer of e kepelke dan baejde pestwar zich get en gaof mit de mónstrans de zaenge. Veur versjeie mansluuj waor dat ouch e gelaeg óm effe achter 'ne stroek of 'n hèk te gaon staon. Aan 't gefoemel aan hun rötsj kooste

zeen wat ze oetgespwak houwe. De vrouluuj houwe 't trouwes nog gemaekelikker. In dae tied droge de meiste nog 'ne snelzeiker. Die hoofde mèr door de kneje te gaon óm te pisse. Door de lang kleier waor toch niks te zien. Wat euverbleef waor e peulke of 'ne pool.

Ich kèn uch vertèlle dat zwa 'n presesse tsjwè pès drie oere óngerwaeg waor. Geer kènt uch dan ouch 'n veurstèlling devan make dat vööl luuj de prame aafhouwe es ze weer in de kirk truk waore. Veural es ouch nog de zón de ganse tied op hun prie gesjene houw. Daobie kaom nog dat de meiste luuj neuchtere waore ómdat ze in de mès nao de kemune ginge. Die kreges pas taenge 'n oer of tsjwè get euver de tènj.

Veurdats Lewie nao de mès ging, weesj 'r zich nog èns en bjèjde zich veur alle verzichtigheid toch nog eine kjèr z'n veut in soda. Dats deeg 'r ómdat 'r verrekdes vööl las houw van zweitveut.

Wie 'r es jónge straank nog in Vallekeberg wirkde, houw 'r dao gehwèrd dat de Hèlge Nifnaf de petrwan waor van de zweitveut.

Later, wie Lewie zich op 'ne zaoterdig bie keplaon aan 't beechte waor, houw 'r dae gevraag waeme de Hèlge Nifnaf waor. En of dae ouch wirklik get koos doen aan zweitveut. Keplaon houw doe gezag dat 'r 't in de beuk zouw opzeuke. Es pinnetensie mós Lewie zich mèr 5 weesgegrootjes baeje. Doe houw 'r de sjuuf van de beechstool, lichelik grinsjentae-re, toegedaon.

Dats kirmeszóndig vaemde Lewie zich vónkelnuuj riestartele in z'n sjoon. Ouch leep 'r effe óm nao Geite Triena óm zich 'ne nuje knoup in z'n krevat te laote lègke.

In de mès waor 'r aevel ram doorein. Dao waore zwavööl luuj in de kirk dats 'r Truke neet koos zien zitte. Wie de köster mit de klingelbuul langs kaom, deeg 'r 'ne lósj drin. Anges gaof 'r mèr 'ne cent. Zwa zenewechtig waor 'r.

Hae veulde zich dan ouch opgelaote wie 'r nao 't lof bie de rwaje Peel nao bènne trampelde óm Truke te treffe. De Pruus

zaot al op z'ne trèkzak duitsje leedjes te spele. Versjeie luuj, die nao de brikke of de krwatte waore gegange, zónghe die ungele hel mit. De stömming zaot al good d'r in. Lewie leep nao de tap en riskeerde 'n uigske of 'r Truke al zaog. Dao waore al 'n deil luuj. Truke waor aevel neet te zien.

Hae bestèlde zich ampessant 'ne limmenaad aan de rwaje Peel. Doe waor 't jus of dae 't in Aoke hwèrde hómmele. Hae keek Lewie gans verpópzak en mit aope món dj aan. Hae sjöddelde mit z'ne kop en vreef zich z'n ouge oet. Nao 'n amelank vroeg 'r Lewie veur alle zekerigheid of 'r krank waor of neet good bie z'ne kop.

Lewie trók z'n sjouwer 'ns op en keek euvernuuts rón dj. Hae stwak af en toe 'n hèndj op óm eine de gojedaag te wunsje. Stikkem bleef 'r aevel 'n uigske riskere of 'r Truke neet zaog bènne kómme.

'n Menuut of twintig later kaom Sjang mit vää l remtemp nao bènne gesteveld. Veurd at 'r aan de teek waor, ging al e keeterke óm. Aan eder täöfelke bleef 'r effe staon en ouwhoorde 'ne slaag. Wie 'r ènjtelings bie Lewie aangekómme waor, wou 'r zich get bestèlle.

Doe mirkde hae wat Lewie aan 't drénke waor. Hae wees nao de limmenaad en keek Lewie aan zónger ei woord oet te brènge. Lewie knikde mit z'ne kop. Doe gaof 'r Lewie 'ne slaag op z'n sjouwers en begoos zwa hel te lache dat 't effe stil waor en alle luuj hunne kèntj opkeke.

Noe koos Lewie neet anges es ouch mèr e glaas beer bestèlle en op Truke wachte.

Sjang begoos drek te pallavere mit Mechel van de rwaje Peel euer häöre naef Pit, dae in Maes woonde. Hae houw op de fòtsj gehwèrd dat Pit zich houw opgezat veur de gemeinteraod. Mechel waor aevel zwa hel aan 't tappe dat ze geine tied houw óm zich aan Sjang op te houwe.

Daoróm begoos Sjang mèr taenge Sjaak van Maan van Fritske te sneure euer de mèlktuite wovan de dèksele neet good pasde. Sjang mós zich de lèste tied ummer mjè aanstrènge óm ze aope te kriege. Sjaak mós mèr 'ns get d'r aan doen. Anges kreeg 'r in 't vervoug de tuite vol truk. Mós 'r zich ouch nog

aafmaore óm die tuite aope te kriege. Hae mós zwa wie zwa al hel genóg wirke.

Wie Lewie hwèrde dat ze zich euver die tuite aan 't steggele waore, leet 'r ze mèr gewaere en misjde zich neet detösje. Hae koos zwa wie zwa z'ne kop neet debie houwe.

Nao e tiedje vroeg Sjang gans kwanses aan Lewie wat 'm eikelik aan z'n prie waor. Hae sting mèr veur zich oet te kieke en zag gei woord. Doe veel Lewie get hel taenge Sjang oet en zag dat 'r dao niks mit te make houw. Hae mós zich mèr mit z'n eige zakes bemeuje. Hae misjde zich toch ouch neet in zien zakes.

Sjang leet 't mèr debie zitte en grinsjde. Hae bestèlde nog èns en ouwhoorde wier mit Sjaak euver de vröchte die op 't vèldj stinge en al begooste te riepe. Es 't nog ne daag of tjèn euver bleef, kooste ze al beginne mit 't inhouwe van 't kaore.

De Pruus trók óngerwiel ummer helder aan z'ne kwètsjbuul. Vööl luuj maakde e denske en zóngé zich 't hart oet 't lief. Zweitentaere leep de rwaje Peel mit tablètte beer, snepkes en limmenaad rón dj. Wie later 't woor, wie mjè remtemp ge-maak woor.

Dat kaom ouch ómdat de jónger mansluuj en de maedjes truk kaome van 't kirmestrein. Versjeie luuj houwe grwatte pepie-re rwazze op hun kleier gespank. Ze houwe die gewónne in de sjeettent. De jóng köppelkes ginge ouch danse en taenge 'n oer of zeve waor de kaffee en de dansvloer klatsvol.

Lewie woor mit de menuut ónröstiger en bleef mèr aan de tap hange. Hae houw verdomme nog geine tied gad óm nao achtere te gaon óm te pisse. Hae bleef mèr paol houwe. Zwa 'ne flóp houw 'r óm Truke te vervaele.

Sjang houw veur die dènger e verdommes good oug. Wie 'r Lewie vroeg woróm 'r neet nao achtere ging, kreeg 'r weer z'ne pókkel vol gesjólje. Doe houw Sjang z'n tuut vol. Hae zag taenge Lewie dat 'r zich mèr e baerke mós vange en ver-trók nao de lange Pie. De rwaje Peel waor 't intösje opgevalle dat Lewie tsjwè glazer beer veurlaog op Sjang en neet ange-seróm. Dae aovend hóbbe ze Lewie mit de sjörkar heives mótte vare, zwa zaat waor 'r.

De ganse waek d'r op waor Lewie de mismood aan z'n prie en vroeg 'r zich aaf wat veurgevalle waor. Hae deeg hie en dao verzichtig naovraag of emes mesjiens get vernómme houw euver Giljam en z'n femieje. Geine koos 'm 'n èntjwoord gaeve wo 'r kóntent mit waor. Hae zouw aevel gauw genóg d'r achter kómme.

't Zaoterdes nao de zomerkirmes trók 'r wie ummer nao de broewerie óm vader gaon te vólle. Hae waor good en waal op de vaart wie Giljam op 'm aafstevelde en mit z'ne wiesvinger nao de paort wees.

Lewie waor dan waal 'ne subbedeies mèr hae wol waal gaer weite wat gepasseerd waor. Hae vroeg dan ouch wat 'r gedaon houw en bleef belaeft mit zien patsj in z'n hènj staon. Doe woor mich Giljam toch zwa rwad wie 'ne sjoethaan en begoos mich te böljere dat ze 't in Mestreech gehwèrd mótte höbbe. Wie Lewie 't in z'ne kop haalde óm achter Truke aan te zitte. Die koos verdomme waal get baeters kriege es 'ne waegkretser. Wie kaom 'r debie óm ouch mèr te dènke dat 'r mit Truke koos gaon vrieje. Hae mós mit z'n klauwe van zien Truke aafblieve. Es 'r nog eine kjèr 'ne pwat op 't good zouw zètte dan bessemde hae, Giljam zelf, Lewie waal èns van de vaart aaf en flikkerde häöm ouch nog de Maas in.

Lewie kreeg flóp dat Giljam 'n beslaag zouw kriege. Daoróm trampelde hae mèr op z'n aelfendaartigste de Maasberg op. Hae ging op zie gemaak op de trappe veur de kirk zitte. Nog ummer snapde hae neet wat gebäörd waor en houpde dat Truke nao boete zouw kómme óm mit 'm te kalle. Mèr Truke kaom neet.

Wie 'r rónjdj de middig wou opstappe, kaome jus Sjang en Geel aangetrampeld. Die ginge ouch op de kouwe stein zitte en begooste te snotere euver de gemeente die de koele in de Maasberg mèr neet maakde. Ze houwe toch kanteneers genóg.

Ze houwe van Giljam gehwèrd dat dae flóp houw dat de asse van z'ne beerwage zouwe braeke en dat 'r de kaffees dan gei beer mjè koos levere. Allein veur de broewerie waore gein gater. Die houw Giljam zeker zelf toegegwajd mit kezel.

Lewie aevel gaof gei sjoege en bleef mèr veur zich oet zitte kieke. Hae zaog wie Betje van An oet 't Sträötje mit häör mermitjes de Maasberg aafsjavelde. Ze kaom de middig brènge veur Pie dae ouch op de broewerie wirkde.

Opèns koos Lewie zich neet mjè inhouwe en vertèlde Sjang en Geel wat zich dae mörge in de broewerie houw afgespeeld.

Geel, dae intösje sjansde mit Merieketrien van Kläös van Drik van Maij oet 't Peerlinkesträötje, sjöddelde 'ns mit ziene kop. Mèr hae deeg z'n moel neet aope. Sjang aevel, begoos zich 'ne Franse rwazzekrans te baeje wo de pestwar nog get van geljèrd zouw höbbe. Wie 't toch in Gaodsnaam mäögelik waor dat eine wie Giljam 't zwa hwag in z'ne kop kreeg óm Lewie, z'ne bèste vrundj, zwa te behènjele. En dat 'r 'm dat zouw inzoute en dat 'r alle luuj van Aelse zouw opstäöke óm gei beer mjè van dae sopsiemes te drènke. Dat 'r zouw zörge dat de mansluuj veur niks euvergezat zouwe waere óm op 't Belsj beer te gaon drènke. En dat 't beer aan d'n angere kèntj van de päöl ouch baeter waor en dat ste ouch mjè in 't glaas kreegs wie aan deze kèntj en dat 't allemaol mèr krubbebieeters waore.

Zwa bleef dich dae Sjang waal e keteer aan de gang. Geel en Lewie houwe zich al èns aangekeke en langsem verangerde 't betrókke gezich van Lewie. Wie Sjang gereid waor mit z'n littenie koos Lewie weer grinsjlache. Hae sting langsem van de trappe op, keek z'n vrunj èns aan en trók z'n patsj nog sjeiver op z'ne blónje kop.

Doe stwak 'r z'n hènj in z'n brookstesje en zag gans bedechtig: "Es de ouwe oetmake mit waeme ich maog trouwe, dan hoof 't gaaroet neet mjè."

En vanaaf dae daag houwe ze in Aelse 'ne nuje vriegezèl dae van ze laevesdaag neet zouw trouwe. Later haet Lewie van Truke gehwèrd dat ze zwa stóm gewaes waor óm häöre pap op dae zaoterdig euver hun aafspräökske te vertèlle. Ouch doe houw 'r al vuur gespiet en häör verbaoje óm mit zwa 'ne niksnötter van 'ne kanteneer oet te gaon. Truke houw de ganse kirmesdaag zitte te bäöke mèr Lewie leet zich neet mjè be-

kalle. Hae waor noe einmaol e prinsippemenke en houw ouch nog stief häöres.

Wie gezag, houw 'r zich veurgenómme óm van ze laevesdaag neet te trouwe. Hae ging waal gemeujelik mit de vrouluuj óm, mèr dao bleef 't dan ouch bie. Omdat Lewie neet mjè bie Giljam op 't good maogde kómme, haet 'r zich van jèlèn j veur 't zaoterdes get anges mótte zeuke.

Hae sting aevel bekènd es 'nen helle wirker. Daoróm koos 'r z'n zaoterdige tösje versjeie boere in Katsep en 't dörp verdeile en zich zwa get denaevebie verdene.

Hoofstök 5

Dan Geel van An van Triena van 't Knienke.

Wie al gezag vriede dae mit Merieketrien en nao versjeie jaore haet 'r ze ouch mèr getrouwd. Ze kreges, wie toendertied de gewènde waor, 'nen houp kènjer. Geel waor 'ne gans rastige kael. Zwa 'ne slób van 'ne kael. Zwa eine kènt geer euvèrhoup loupe. En nog zègke ze niks. Hae haet van jóngsaafaan op 't segarefebrikske van Aelse gewirk. Sjang en Lewie waore al vanaaf de bewaarsjwal z'n vrunj en dat bleef zwa. Zwalang ze gelaef hóbbe. En ouch daonao wie ze daobaove waore.

Geel houw dao in feite 't meiste perfiet van. Op de lang wèntjeraovende kaome de anger tsjwè plènke of woor de ganse aovend gekaart. Dan wore versjeie buimkes oetge-maak want Merieketrien heel van 'ne goje slaag kaarte. Dao-bie kaom ouch nog dat ze e verdommes good ónthoud in houw. In 't begin hinge ze waal èns in de wór waeme mit Merieketrien maogde kaarte. Later waore ze euverein gekómme óm gein vaste köppelkes te make. Dan koos ouch geine pertie trèkke veur 'nen angere. Dao is in dae tied neet allein ge-boump mèr ouch gemissaerd, gepandoerd, gepetoet en gaot zwa mèr wier. Onger 't kaarte of plènke woor dan 'ne grwatte pot koffe oetgezuield. Taenge tjèn oere trókke Lewie en Sjang allezelaeve heives óm de rèk op te gaon.

Lewie brach trouwes allezelaeve asseneut en kestaanjele mit. Die raapde hae in oktwaber langs de waeg biejein es 'r mit z'n sjöp of sjoop aan de waeg aan 't wirke waor. In gooj jaore zeumerde hae zwa waal vief of zès grwatte zek biejein. Allein houw 'r 't smaor in, es 'r de buze van de kestaanjele mós aaf-haole. Die stwake dat 't verrèkde en dan houw 'r ummer z'n klauwe kepot. Op de doer stweet 'r dan ouch mèr mit de klómpe op de buze. Dan hoofde hae meistes de kestaanjele mèr biejein te zeumere ómdat ze oet de buze sprónges.

Es Merieketrien asseneut aot, lachde ze zich alleveer 'ne pók-kel. Ze houw van kèndjsbein aaf slechte baktènj gad en bie 't

krake van die asseneut leep häör de zeiver oet de mōndj. Lewie houw al 'n hēndje d'r aan óm te zègke dat 'r gein kestaanjele mjè houw. Mèr es de asseneut op waore, leep 'r nao boete en haolde van ónger de sjop nog 'n tuut kestaanjele die ze dan ouch nog effe vermeubelde. Merieketrien keek Lewie dan waal effe sjeif aan, mèr guftig op 'm waere koos ze neet. Ouch hólpe ze Geel waal oet es 't ein of anger aan de boet mós gebäöre. Want ze houwe alledrie gein lēnkse hēnj. Naevebie houw Geel zich nog zestig roje lēndj gepach van de Vónk, eine van de grwatte boere van Aelse. Hae zat zich dao get aerpel, moos, spleetkwel, wortele, spenaat, slaajkrwatte en weit ich wat nog mjè. Dat waor ouch nwèdig. In dae tied mós te es getrouwde kael get debie hōbbe. Anges leep 't dich hjèl smaalt door d'n brook.

Z'n vrunj hólpe Geel ouch waal mit 't ómdoon of 't opbōttele van de moostem. Geie aevel, dat mós Geel allezelaeve zelf doen. Dao mós te pestwarhēndjes veur hōbbe, zag Lewie, en die houw 'r neet.

Op de lang zomeraovende is mich door die drie 'nen houp sjaele kal verkoch es ze same in de moostem waore. En wie dèk hōbbe ze zich óngerein neet geklwat of anger finte oetgehaold.

Lewie en Sjang kooste good opsjete mit Merieketrien want dat waor 'n wief oet doezende. Die drējde Geel neet de kókkerel op. Ze leet 'm mèr gewaere. Dae wis trouwes van eiges verdommes good wie 'r zich opveure mós. Hae leet nwats de bjès oet óm 't zwa mèr èns te zègke.

Merieketrien houw ouch niks detaenge es Geel mit toere e glaeske beer mit Sjang en Lewie ging drēnke. Ze wis toch dat Geel dan niks hoofde te berappe. Op die èttelike zaoterdige es Geel mit ging óm zich eine te pitsje, zag Lewie taenge 'n oer of tjèn dat 't good gewaes waor. Geel mós mèr make dat 'r bie hun kaom. Dan koos 'r naeve z'n vrouw kroepe óm häör de veut te werme.

Jao, Geel waor zwa 'ne rastige kael dae neet kaod te kriege waor. Dae zich tsjwè- of driemaol bedach veur 'r get zag. Hae stensde waal allezelaeve op zien Mèrieketrien en zie kōt kēn-

jer. En geluif mich dat 't van beidskènj waor. Ze zeen hun lae-
ve laank verleef op ein gewaes es 'ne bok vol keutele.
Jaomer genug kèn ich uch neet verraoje wie zich Geel van
achtere sjreef, anges wèt 't gans dörp van waeme hae aaf-
kaom.

Hoofstök 6

Ich höb uch noe oetereingelag waeme Sjang, Geel en Lewie waore. Wie geer wèt zaote ós drie Aelsenaere dao baove te klasjenere euver 't lèste nuuts. Sjang waor dan waal weer aan 't snotere euver de gemeintepolletik mèr geer mó't noe neet meine dat ze neet geïnteresseerd waore euver wat wier op de waereld gebäörde.

Zwa houwe ze zich e paar maonje geleje opgegave veur 'ne cursus "internette". Daodoor waore ze al good óngerlag euver megabites, e-mail en weit ich al neet mjè. Taenge 'n oer of tjèn dae mörge raapde ze zich biejein óm nao de cursus te gaon.

Dae cursus waor gegave door Trieneke, e kinsjkèndj van Geel. Dat maedje waor ouch vööl te vreug dao baove aangekómme. Mèr dat wiefke koos verrèkdes good euverwaeg mit de computer.

Daonaeve waor ze ouch hjèl gedöljig mit die, mit toere waal verdommese dóm aezele, wie Sjang, Geel en Lewie. Van d'n angere kèntj mó't gezag waere, dat ós drie mansluuj alles d'r aan dege en zjèr plaochsaam waore óm 't ónger de kneej te kriege.

Ongerwaeg zag Lewie dat 'r van eine gehwèrd houw dat Paulles op 't internet vriewilligers houw gevraag veur ein of anger oetstepke. Hae houw d'n oetdrèj bie zich en zouw 't medein aan Trieneke veurlègke.

Sjang koos aevel neet zwalang wachte en vroeg euver wat veur 'n oetstepke 't ging.

"Och," zag Lewie, "höb toch e paar minute gedöldj. Doe mós mèr dènke dat tied graas en zón hui maak."

Mèr Sjang bleef de ganse waeg d'r euver zeivere en snotere. Wie ze bie Trieneke aangekómme waore en achter hunne computer gekraope waore, gaof Lewie d'n oetdrèj aan Trieneke. Hae vroeg häör of ze e good weurdje bie d'n Hèlge Paulles koos doon veur hun drieje.

Wie Trieneke 't gelaeze houw, woor ze zwa bleik wie 'ne sjotelsplak. Ze keek ze alle drie gans verpópzak aan.

"Wat kriege veer noe," zag Trieneke mit 'n heisje stöm. "Wilt geer uch laote insjrieve óm truk te gaon nao Aelse?"

't Spektakel wat doe oetbrwak waor mit gein gruffel te besjrieve. Alleveer begooste ze doorein te kalle. 't Waor jus of de wilj vespers aan de gang waore. Ich geluif dat Sinterklaos z'ne kop nog óm de deur van de klas stwak óm te kieke wat ze aan 't oetvraete waore. Opèns heef Geel zwa hel mit 'n voes op de computertaofel dat alle beeldsjerme waal 10 centemaeter ómhwag spróngen en doe zwart wore. Medein waor 't stókstil. Doe vroeg Geel aan Lewie of 'r ze nog allemaol biejein houw. Wie 'r debie kaom óm zwa get te reigele zónger hun ouch mèr get te laote weite.

"Wiedat," zag Lewie mit e staole gezich. "Woróm zouw ich uch dat mótte vraoge. Verdomme, doe bès mit Sjang alleze-laeve aan 't ouwhore euver dae goje ouwe tied. Noe kènne veer mesjiens nog èns truk en noe is 't ouch weer neet good."

"Jao, jao," stamelde Geel, "mèr veer zeen al bienao 75 jaor hieje enne....enne..."

Op dat memènt misjde Trieneke zich de tösje en vroeg aan Lewie wat 'r noe van zinnnes waor. Of 't meines waor óm zich op te gaeve bie Paules of neet. Hae mós gein finte veil hóbbe. Ze koos 't neet make óm hun drie aan te melje en dat ze later hunne keutel weer intrókke.

"Veer wille gans sumpel nog eine kjèr veur e paar waeke truk nao Aelse," zag Lewie. "In die annóns vreug Paules óm vrie-willigers. Veer drie gaeve ós op en daomit is de baard aaf, nóndetenaer."

Van dat lèste woord versjrikde Trieneke effe. Ze deeg aewel jus of ze 't neet gehwèrd houw. Omdat de anger tsjwè niks mjè zagte, waor 't veur Trieneke dudelik.

Ampesant mót ich uch waal nog zègke dat Trieneke e saor-temènt van "manager" waor. Daoróm waor ze daobaove ouch get mjè es lekmichemaas.

"Jao mèr," zag Trieneke, "ich zeen hieje dat Paules luuj vraog mit 'n hwager sjwal, wie de kweeksjwal, 't kónzaervatwaar of

de MULO. En geer alledrie höb mit meujte eur 6 klasse van dat kaksjwèlke in Aelse afgemaak. Wie mót ich Paules verduutsje dat geer genóg óngerlag zeet."

"Wat is dat noe veur 'ne nozel," reep Sjang mit e gezich of 'r op z'n tjènne getraoje waor. "Ich bèn toch nog 10 maonje in Gelaen nao die hwager sjwal gegange. Of dat verdomme niks is."

"Jao gegange," dèkselde Trieneke Sjang. "Doe höbs mjè geknubbeld en rjèppe gezat in dae tied es geljèrd. En wie dèk höbs te dich neet langs de sjwal gestaoke. Dan kal ich nog neet euver de ströppe die ste euveral zats óm knien te vange. Es dan weer 'n kat d'r in hing, móste ze mit de pitsjtang losmake zónger dat ste dich d'n hènj gans versjangeleerde."

"Zwa, dat höbs te plekke," zag Lewie en dude op 'ne knóp óm de klómmel dae veur 'm sting weer aan de gang te kriege.

"Jao mèr, dat waor in m'n kouverjaore," grouwelde Sjang.

"Es jónge jóng deis te al èns get wo anger luuj zich aan sjangere. Ich höb dao nwats spiet van gad. Ouch neet van die katte. Trouwes, die bleve allezelaeve gans stil zitte es ze in de ströp hinge."

"Noe good," zag Trieneke, "ich zal uch aanrikkemendere bie Paules. Mèr belaove kan ich uch niks."

"Es te 't vaerdig speels dat veer kènne gaon, zal ich dich 'ne grwatte poes blome en get penninge veur in de kofe-auto-maat gaeve," zag Lewie.

Omdat de computers toch niks mjè dege, heve ze mèr de pin d'r in en trókke weer nao de mèlkboet.

Hoofstök 7

Op de trukwaeg zagte ze alledrie neet vööl. Zelfs Sjang zag niks. Ongerwaeg pakde ze zich waal nog 'n iestutje mit stökskes frisje irbele. Wie langer ze daobaove waore, wie mjè hun moel nao de slók ging staon. 't Waore, óm 't zwa mèr 'ns te zègke, richtige slóknaze gewore.

Ouch lepe ze nog 'n houf uurke rón dj in de moostem van d'n Hèlge Antonius. Dat waor nog zwa e richtig ouwerwèts moostemklwetje. Neet zwa 'nen hampeleman dae 't versjil tösje rwad moos en kappes neet wèt. Nein, dae trók nog z'ne eige zaod en verrèkde 't óm angere laam te make es get neet opgekómme waor.

Dae begoos ouch neet te snotere es 't te drwèg of te naat waor. Noe bleujde de kroetnaegel en de flere. Die koos me op zeker hónderd maeter aafstèndj ruke. Gemeinlik houw Geel dao waal get euver gezag. Vandaag aevel, waor 't jus of 'r urges anges waor.

Ze waore zwa mit de reis nao Aelse besjeftig dat ze Guske neet gezeen houwe veurdat ze 'm bienao euverhoup lepe. 't Waor bekènd dat dae dèkker nao de moostem van Antonius ging óm dao get te plènke. Of te euverlègke es ze angere raod móste gaeve.

En goje raod, dae is daobaove neet kosspegel. Dat kan ich uch waal vertèlle. Mèr dao zal ouch allezelaeve óngersjied zeen tösje raod van theologe of affekate. Waor, of neet.

Mit toere waore Antonius en Guske aevel moesstil. Dan wao-re ze zich de kop aan 't verbraeke euver e geval dat d'n eine of angere hun veurgelag houw. En die tsjwè houwe dan de ras van de moostem nwèdig es ze mit lestige dènger ómgang waore. 't Waore dan ouch de bèste theologen die dao baove rón djsjammetäörde. Wie ze Guske dus in de moostem bienao euverhoup lepe, sjóddelde dae 'ns mit z'ne kop, kwinkde 'n

uigske nao Lewie en leep fluitentaere wier, nao de gojedaag gezag te höbbe. Lichelik waor Guske bie Antonius op bezeuk gewaes.

“Verrèk, wat waor dae veur e leedje aan ‘t fluite,” zag Sjang. “Dat kump mich hjël bekènd veur. Ich kan ‘t mich allein neet drek veur de geis haole.”

“Dao höbs te häöm ouch weer,” zag Geel. “Die verdommese ouwhoor kènt ‘t sjwanste vastelaovesleedje van Aelse neet en dae wilt truk nao Aelse. Ich gaef dich eine goje raod. Es te mit wils, mós te dich nog mèr get ouw gezètte en Sajelaere oet ‘t arsjief naokieke. Dan kèns te dich mesjiens weer ‘t ein en anger euver Aelse veur de geis haole. Internette zouw ouch kènne. Ich weit aevel neet wat die van Aelse op ‘t ougeblik d’r op höbbe staon. Es ich die good genóg kèn, zal noe nog waal get euver de vastelaovend d’r op staon. ‘t Is waal al Mei mèr die zeen toch allezelaeve te laat. Mèr, estebleeft, gein ouw verslaeg euver de gemeinteraod want dan geis te mich weer door de plefóng. En es veer maoge gaon, dan loupe veer zeker neet bènne bie ein van die gemeinteraodsvergaderinge. Dan loup ich lever nog effe nao de Knuip óm..... Verdomme dat verhaol van die ós kèns te noe waal.”

“Verrèk,” zag Sjang, “euvre de vastelaovend gekald. Wèt geer nog wie ich ze van de pap gerete kreeg op esjelegoonsdich. Ich zal doe e jaor of aelf, twaelf gewaes zeen. Op dae daag houw ich ‘nen ouwe lósjhooft gevónje dae d’n eine of d’n angere verlaore of eweg gegwajd houw. Ich leep mich dao te stense door ‘t dörp wie Berb van Mien van ‘t Paatje taenge mich zag dat de vastelaovend óm waor. Dae hood mós ich mich mèr aafdoon en eweglèkke. Doe zag ich, gans zónger bezèi, dat zie dan ouch mèr häör mómmebakkes mós afzètte. Man, veur dat ich good en waal bie ós waor, houw die blatsj ‘t al rónjdjeblajerd en wis de pap de vanaaf.

Van dae kreeg ich te hwère dat ich neet zwa vreg mós zeen en get mjè belaevigheid mós betuine veur ouwer luuj. Veurdatt ich koos zèkke wat Berb taenge mich gezag houw, kreeg ich mich toch e paar watsje óm m’n hware, dao zags te geer taenge. M’n hware toede mich gans. Die watsje mós ich mich mèr

in m'n tesj staeke, zag 'r. Wie ich aevel taenge 'm zag dat ich dat neet koos, kreeg ich mich nog ein versop. Later, wie ich al get ouwer waor, snapde ich pas wat 'r meinde."

Intösje waore ze bie de mèlkboet gekómme. Ze pakde zich e glaeske droevesaap oet Bordo en zatte zich aan e täöfelke wo ze de tillevis kooste zeen. Dao waor 'ne kwis ómgang, mèt de drie vrunj waore neet mit hunne kop debie. Ze supde 'ns aan hun glaas en blajerde mèt get in de gezètte en vakblajer die op de taofel laoge.

Ongerèns aevel sloog Lewie zich mit 'n hèndj veur ziene kop en kik de anger tsjwè gans verwaeze aan.

"Wat bèn ich toch veur 'n ulevotskuke van 'ne minsj," zag 'r, "Wat bèn ich toch e votlaok van 'ne kael. Dae Guske flötde neet veur niks van ich bèn 'ne sajelaer. Dae wis verdomme devan aaf. Trieneke is al aan de gang óm èttelike Hèlge te bewirke.

Dae petrwanshèlge van Aelse mót ouch ómgekald waere óm ós te laote gaon. Dae zit in 't kómmetee mit Paules en Blasius. En die drie mótte oetmake waeme nao Aelse maog gaon. Ich geluif dat Guske al door de kneje gegange is. Dae pitsjde mich dao effe in de moestem neet veur niks 'n uigske. Dae haet euverlag mit Antonius. Dat geit de goje kèntj op. Dat vertèl ich uch.

Mèt of dae Blasius zich ljèt bekalle, mótte veer mèt aafwachte. Dat is nog eine van d'n ouwe slaag en vääł verangert is 'r neet. Doe wèts waal, zwa eine dae van de nuje tied niks mót hóbbe. Dat is 'ne ganse angere es Guske.

Guske is 'ne richtige theoloog en dae kènt vääł baeter euver die waereldse dènger naodènke es Blasius."

"Woróm zaes te noe weer 'n holles woord detösje wat ich neet kèn verstaon," zag Geel.

"Wat veur 'n holles woord? vroeg Lewie en keek Geel get verpópzak aan.

"Verdomp, ich weit 't al," zag 'r grinsjentaere. "Doe meins theoloog. Dat haet neet de beteikenis van Tei lwach of Teio laog. Nein, theoloog is e sjwan woord veur gaodsgeljèrde. Dat zeen luuj die 'ne verdomde goje kop hóbbe en es 't mót

verkoupe die dich zoermoos es te spenaat mós höbbe. Dat zeen gans geljërde luuj, versteis te.

Mèr óm op Blasius truk te kómme. Dat is mich 'ne helle en wie ich al zag, zwa eine van d'n ouwe stiel. Ich waer al zwa get benauwd dat dae ós 'ne pwat oetrit en neet wilt höbbe dat veer truk gaon. Ich krieg zwa 'n geveul es bie de Blasiuszaenge van vreuger. Es keplaon of pestwar mich die tsjwè kaerse óm mien kael lagte óm mich te zaengene, waor 't jus of mich eine de straots toeheel. En dat geveul krieg ich noe ouch. Ich wil neet zègke dat ich dae Blasius neet vertroe mèr gans geras bèn ich ouch weer neet. Es dae Blasius te weite gekómme is dat Sjang zich de haore wou laote snieje in Luuk kènne veer 't waal vergaete. Ich geluif dat Blasius 'ne houve Belsj waor. En edere Belsj wèt wat die spräök inhilt. Mèr ich zèk houve Belsj. Laote veer daoróm mèr e sjeetgebaeijke doon dat 'r veur de anger hêlf 'nen Hollènjer is."

Hae keek Sjang èns mit 'n houf oug aan en grinsjde.

"Jao mèr ich bèn gaaroet neet in Luuk gewaes. En dat wèts doe verdommes good," zag Sjang weer taenge Lewie en begoos e bitje te staoke.

"Jao mèr, doe wèts toch ouch verdommes good dat verkjërde gedanke ouch zunj waore," zag Lewie. "En dat tèlt hieje. Es Jwazep neet zwa goodgeluivig waor gewaes en e bitje mjè van 't Aelser plat verstange houw, zaots te noe mit dien klitse in de hèl. Dat wèts te toch duvelsgood. Laote veer mèr d'r op vertroewe dat ózze Guske Blasius kènt ómkalle. Hae is neet veur niks ózze petrwanshèlge. Hae mót noe mèr èns get veur ós trukdoon. Wat höbbe veer al die jaore neet in de kirk op ós kneje gelaege."

"Es veer door dat kómmetee oetgenwèdig waere óm 't ein en anger te vertèlle zal ich waal mien waffel houwe," zag Sjang. Hae veulde zich, zwa te zeen, get getraoje. Noe good, hae houw dan waal bienao naeve de pot gepis wie 'r nog jónk waor, mèr ze móste neet dreuver blieve zeike.

Sjang supde nog èns aan z'ne Bordo en grjèide mit grwatte pes nao de toog óm drie stökker vlaaj te haole.

"Wèdde dat 'r mit prutvlaaj truk kump," zag Geel.

"Wie kumps te noe daobie," zag Lewie, dae jus deeg of z'n naas bloojde.

"Doe zuus toch dat de prutvlaaj vandaag baeterkoup is en Sjang kènt zich mèr neet aafljère óm mit toere neet zwa haol te zeen."

Geel lag z'n bein euvernuuts op 't votebènkske, trók zich èns oet en deeg z'n ouge toe.

Hoofstök 8

Langsem zakde hae eweg en begoos te druime euver dae tied dat 'r in Aelse gewoond houw. Zouw 't nog zwa zeen wie e jaor of tachtig geleje? Hae begoos zich veur te stèlle wie 't vreuger waor.

Zich bie de rwaje Peel of de lange Pie e glaas beer, 'n aelske of 'ne franse drènke en óngertösje aan de toog ouwhore mit de anger luuj.

'ne Slaag tóppe of boume veur 'ne sókkere niks.

Mit de doevemèlkers moele euver de lèste vlöch nao Daks in Frankriek wo zwaväöl doeve achtergebleve waore door 't verdommes slech waer.

Mit Fritske euver de wortelbwanne kalle die verrèkde van de meelje.

Of gewoon loestere nao 't lèste nuuts.

In Katsep op de Drees op 'n bank zitte en get mit de boere klasjenere. Euver de vröchte die afgedaon en ingevare móste waere.

Of euver die ko die zich verwórpe houw.

Of euver die zoog die kepot gegange waor.

Of euver dat paerd dat op de luip waor gegange en zich 'ne pwat houw aopegetrókke aan de tankeldraod.

Of euver die hómmelesjoel die zwaväöl raenge houw gebrach.

Of euver Pieke dae noe mit Anna van Bet van Tring vriede.

Of euver Sjaak van Sjang van Gil dae de taering houw en neet mjè lang te laeve houw.

Of 't smörges vreug door de Hwage en Ljège Bosj loupe en nao de nachtegale loestere.

Of op knien en haze lètte en kieke wo 'r ströppe koos zètte.

Of op zie gemaak in de Maas gaon vèsje of zwömme.

Of 't saoves rjèppe zètte en dan in d'n houf duustere euver de Maas haer kieke en dan euver zien Merieketrien en zien kèn-jer zitte druime.

Achter in de moostem op 'ne aafgedanke stoel zitte wo in 't vreugjaor de flere zwa ruukde dat ste koppien devan kreegse.
Wo de maelders pès 't saoves laat in de kесе- of de noteboum zaote te fluite.

Wo 'r mit Merieketrien euver de kènjer kalde.

Wo 'r zèngentaere de paor of de kwel oetzat.

Wo 'r mit z'n naobers plènkde.

Wo 'r zich zwa gelökkig veulde.

In de Hei euver de veljer daole wo 'r zwa dèk mit Sjang en Lewie gewaes waor.

Wo 'r in z'n blwatte pens en op z'n kneje de krawatte houw aafgetrókke.

Wo 'r de aerpel houw oetgedaon en die mit de hóndjsjkar houw heives gebrach.

Wo 't jus waor of 't kaore, de gaes, de haver en de terf zónges es 't wèndjde.

Wo de terf en 't kaore rechop in 't geleed stinge ter hjère van Ozzelivvenhjèr.

Wo de gaes z'n goutgaele aore bwag veur mesjiens waal Ozzelivvevrouw.

Wo 't jus waor of de aore van de haver rinkelde es ze taen-genein aan kaome.

Wo de ljèwerik hwag in de loch sjetterde en kwetterde.

Of zich de middig laote smake, dae Merieketrien in de mermitjes nao 't veldj houw gebrach.

Of same mit häör op 'n bössel zitte en stil veur zich oet kieke.

Of in d'n achterunjere zich de smouwene mit spek of hutfleisj in z'ne geles houwe.

Of ligkend op z'ne rök in de kljè oetraste en de hits van de zón op z'n prie veule.

Of nao de loch ligke kieke wo de zwerbele doorein sjwatte óm óngesiefer te vange veur hun jónge.

Wo 'ne wèndjvogel stil in de loch sting en wovan allein de start van verwènj langsem van rechts nao lènks ging en weer truk. Dae wèndjvogel, dae eder oer weer ingehaold mós wae-

re ómdat de verwènj oetgedrwèg waor, wodoor 'r ging kuite-
lebuitele.

Wo de witte hamerwuikskes stil aan de loch hinge.

Wo 'r wied eweg 'nen hóndj hwèrde bele.

Wo 't zwa lekker koos ruke es Hoebaer van Dreese de grous
houw gemjèjd óm te hújje.

Wo 't ouch mit toere zwa stil waor dat 'r z'n eige hart hwèrde
houwe.

Wo 't zwa good waor óm zwa mèr te ligke mit de ouge toe en
aan niks dènke.

Baove op de Knup zitte en euver de vèljer en weie kieke.

Wo-s te de knien en de haze door de krwatte zaogs loupe.

Wo-s te dich kepot sjróks es de petrieze of fezante op 'ne mae-
ter of vief veur dich opvlwage.

Wo-s te de boere zaogs helle mit de krwatte oetdoon.

Wo-s te de luuj zaogs die zich aan 't aafmaore waore bie 't
zichte van de vröchte of bie 't bènje van de bössele.

Wo-s te mit toere 'ne vloek hwèrdes es ze mit hun hènj in de
distele zaote.

Wo-s te mansluuj zaogs, die taenge 'r raad van de slaagkar in
de sjeem zaote en roukentaere get veur zich oet keke.

In de Aelserhègke en de Drie Koele trampele. Wo 'r zwadèk
mit Merieketrien en de kènjer gewaes waor.

Of keulte zeuke bie 't Terhager Pötje en zie gezich naat make.

Of 't kwèlwater, dat zwa lekker waor, oet z'n hènj drènke.

Of hwag in de buim de vènke, de mösje, de aesters, de mer-
keffe en de biemeize hwère.

Of door de weie in Terhage trampele en zich hie en dao ètteli-
ke merketóns plökke en die opaete.

Hae veulde 't saap noe al langs zie bakkes loupe en lekde zich
de luppe aaf.

Hoofstök 9

Sjang, dae intösje mit zien prutvlaaj truk waor, keek èns nao Geel en pitsjde 'n uigske nao Lewie.

"Ich geluif dat dae weer in de zevende hemel is," zag 'r lachentaere.

Hae pakde de flesj water die op de taofel sting en sjödde hjël verzichtig get water op de luppe van Geel. Dae spróng op of 'r mit 'n naolj in z'n vot gestaoke waor en keek óm zich haer of 'r 't in Aoke hwèrde hómmele.

"Wat zeen dat noe veur gekke twèn," zag 'r en wisjde z'ne món dj aaf mit z'ne snoefplak.

"Verdomme, ich druimde dat ich 'n merketón oet de wei van Drik van Sjaak van de Körver aan 't aete waor en noe sjöt dae houe gewaajde mich 'ne klats water euver m'n moel."

Mèr al grouwelentaere zaog 'r de prutvlaaj op de taofel staon. Hae wisjde nog èns mit de snoefplak euver z'ne món dj, pakde e stök en wou jus d'r in biete wie 'r zaog dat 't prut mit reziene waor.

"Miljaar, wat veur 'ne hëlge haet vandaag namesdaag. Prut mit reziene, 't kènt weer neet op vandaag."

Hae deeg z'n món dj zwa wiet aoep of 'r 'n bössel strwè mós inhaole. Doe beet 'r e grwat stök devan aaf en knouwelde, mit z'n ouge houf toegeknepe, op 'ne bóf vlaaj.

"t Is jus of mich 'n èngelke op de tóng pis," zag 'r.

Doe drónk 'r nog èns aan z'ie glaas en leet zich weer achtereuver valle in z'ne stoel.

Os drie vrunj zaote nog te genete van hun vlaaj wie ze alle drie ómgerope wore óm zich euver 'n gooj houf oer bie Paulles te melje.

Ze keke zich óngeluivig aan en Lewie woor zwa bleik wie 'ne sjotelsplak. Hae verslikde zich in z'ne lèste slók wien. Käätsjentaere begooste z'n ouge te traone. Sjang waor al opgestange en klopde Lewie mit z'ie grwat hèndj op z'ne rökstrank.

"Noe is 't waal good gewaes," zag 'r taenge Lewie en begoos de tèiere opein te zètte óm ze mit de glazer truk te brènge nao 't befèt. Hae wisjde nog effe mit 'ne moe euver de taofel en zat zich weer. Doe zag 'r mit 'n oetgestreke gezich dat Geel mèr mós gaon betale. Haezelf houw geine mieter op z'n rubbe.

De móndj van Geel veel zwawied aoep dat 'n ouchskar d'r in ging. Veurdat 'r aevel get koos zègke, zag Sjang dat 'r 't waal mit 'm zouw verraekene es ze zich bie de lange Pie in Aelse e drópke of e glaas beer achtereuver zouwe houwe.

"Veer zeen nog neet vertrókke of hae is alweer aan 't gaeve," zag Geel taenge Lewie.

Hae sjöddelde get mit z'ne kop, pakde de tèiere en glazer en ging aafraekene aan de teek. Wie 'r truk waor, raapde ze zich mèr biejein óm nao Paules te gaon óm van dae d'n oetslaag te hwère.

Noe mót geer es laezer waal weite dat dao baove alles, ofwaal mit d'n avvapäör ofwaal op z'n aelfendaartigste geit. Dat wilt zègke dat-s te neet hoofs te loupe of te fitse es te dat neet wils. Doe hoofs mèr te dènke dat-s te urges wils zeen en doe bès ouch dao. Noe is dat ouch neet allezelaeve aeve sjwan en tied höbs te dao baove toch genóg. Mèr es te, wie ós drie vrunj, 'ns eine kjèr geine tied of zin höbs, dènks te mèr dat-s te urges wils zeen en op dat ougeblik bès te ouch dao.

Dus, wie ós drie vrunj bie Paules veur de deur stinge, móste ze zich waal aandene bie z'ne sikkretaris. Dat is noe weer zwa wie hieje. E bitje reigel mót euveral zeen. Zèk noe zelf.

Effe naodat ze aan de klingel getrókke houwe, deeg 'ne minsj, van óm en naobie de eine maeter vieftig laank, aoep. Hae houw e sjwan rónjdj opgespoes batsegezich. Hae beloerde de drie 'ns, leet ze bènne in d'n aere en vroeg wat ze kaome doen.

Wie ze oetvertèld waore sjwat 'r in 'ne lach. Doe zag 'r dat 'r zelf ouch oet Aelse waor. Hae sjreef zich Kläös van Hoebaer oet de Dörpstraot en houw effe nao Lewie, Geel en Sjang de grwatte reis gemaak.

Mèr Sjang dèkselde häöm drek en zag dat 'r dat neet geluifde. De Kläös dae Sjang gekènd houw, waor zwa sjael wie 'n lat. Dae keek dich verdomme mit z'n lènks oug in d'n rechs kammezäölstesjke. Ouch waor dae zwa krómp gewaes wie 'n zekel. Daobie houw dae Hoebaer 'ne pókkel gad. Sjang wis nog dat versjeie luuj zagte dat 'r 'ne krómme ókkefók waor. Angere houwe 't d'r euver gad dat 'r van naat hout, dat zich getrókke houw, gemaak waor. De Hoebaer dae Sjang gekènd houw, hing ouch nog èns gans oet 't lwat. Jao, dat 'r 'ne kroekestop waor en e batsegezich houw, dat klopde waal. Mèr van de mjères, nein, dat koos dae Kläös oet de Dörpstraot gaaroet neet zeen.

"Loester èns hieje, doe verdommese ouwhoor," begoos dae Kläös. "Wie ich hieje bie Pjètres kaom in 1932 haet dae mich drek doorgesjik nao 't hospetaal. Dao höbbe versjeie dokters maonje aan mich ligke te klwatte, te viele, te snieje en te zaege. Verdomme, wat is mich dat 'n martelerie gewaes. Mèr wie ze gereid waore en alles geheild waor, zaog ich oet of ich zwa oet e dweske gekraope waor. Zwa zuus te mèr wie dat hieje kènt gaon. Daobie, Sjang, doe bès verdomme ram vergaete te zègke dat miene rechter pwat e stök korter waor es miene lènkse. En dat ich jubeltjènne, lapsjhardware en knótskneje houw. Ouch houw ich tsjwè versjillende maote in mien klómpe. Om nog mèr neet te kalle euver 't feit dat ich kleureblèndj waor en 'n plaat houw. Mèr doe höbs, verdomme, ouch vergaete te vermèlje dat ich gans good bie mie verstèndj waor." Doe keek Kläös mit e sjeif oug nao Geel en zag taenge 'm dat 'r die vrattel op z'n naas en die paepervlek op zie bakkes ouch mèr èns mós laote behènjele. Dan zaog 'r e stök baeter oet.

"Nein, nein," stamelde Geel, "dao blieve ze van aaf. Dat is mien hènjelmerk. Zwa kènt ederein mich en hoof ich mich ouch neet bekènd te make es ich urges kóm."

"Verdomme," ging Geel wier, "laote veer noe mèr oetsjeie mit dat gevreigel en deen ós aan bie Paules. Wie jèder veer hieje eweg kómme, wie baeter. Want dat gezouwel mit dich hink mich noe al mien straots oet."

"Rastig mèr, rastig mèr," zag Kläös, e bitje getraoje. "Paules

zit trouwes nog te klasjenere mit Blasius en ich maog 'm neet ónger de veut loupe, haet 'r taenge mich gezag."

"Zuus te noewaal. Wat höb ich uch gezag," praevelde Lewie.

"Dae Blasius wilt ós 'ne pwt oetriet."

Hae streek 'ns zenewechtig door z'ne stroef en vroeg aan Kläös wo Guske, verekskezeer, Augustinus waor.

"Och, dae is al lang eweg gegange," zag Kläös.

"Hae haet waal nog taenge mich gezag dat 'r nao Pjètres ging. Hae mós nog 't ein en anger veur mörgevreur arrenzjere. Hae zag zwa get euver drie van zwa 'n stóm ós die truk nao Aelse wolle gaon."

"Haet 'r ech ós gezag," vroeg Sjang get óngelukkig.

"Jaozeker," èntjwoorde Kläös, "en num van mich aan dat 'r geliek haet. Waeme geit zich noe euvernuuts in de jèlèn j gwa-je. Mèr ich mót waal debie zègke dat 'r 't lachentaere zag wie 'r nao boete leep."

Lewie ging nao Kläös en pwende 'm tsjwè maol op z'ne veurkop.

"Zuus te waal, wat höb ich uch gezag. Dae Guske is de bèste theoloog dae hieje rónjlop. Dae wèt wat 'r deit."

Doe begoos langsem zie gezich te betrekke. Hae keek Kläös aan en vroeg wat dae Blasius noe nog bie Paules aan 't oet-spakke waor.

Veurdat Kläös get koos zègke ging 'ne klingel en leep 'r nao de deur van 't kentwar. Hae stwak z'ne kop door de deur, loesterde effe, kaom truk en zag dat Blasius op hun aan 't wachte waor. Hae mós ze nog de zaenge gaeve veurdat ze kooste verrekke. Intösje zaoge ze Paules door 'n ziedeur nao boete stevele. Lewie keek Kläös èns aan en woor zwa greun wie 'ne kwakker ónger zien pens.

"Dat is toch zeker neet waor," zag 'r mit e benauwd gezich.

"Krieg ich noe weer die tsjwè kaerse óm miene hous wie vreuger op de driede fibberwarie. Ich höb allezelaeve gezag dat mich dat neet mjè zouw passere en noe zit 'r dao te wachte. Ich verrèk 't. Ich laot mich die kaerse neet euvernuuts óm mien kael lègke. Man, ich mein dat ich dan kepot gaon."

Sjang zaot Lewie mit 'n oetgestreke gezich aan te kieke en zag

zwa tösjedor dat hae dan mèr mit Geel nao Aelse zouw gaon.

Doe woor Lewie nog greuner en begoos e bitje te riejere van guf of get anges. Hae spróng op of 'r in 'nen aomzeikenhoup zaot en zag taenge Sjang dat 'r dat gedach houw.

"Ich gaon medein nao Blasius, houw tsjwè minute miene aosem in en hou aaf."

Hae dude Kläös obbenzie en stavelde op de deur aaf. Veur Kläös get koos doon, trók Lewie de deur van 't kentwar aoep en gweej ze mit 'ne slaag achter zich toe.

Nao hwagoet tsjwè minute kaom 'r weer nao boete en zag taenge de Sjang en Geel dat ze vlot móste zeen ómdat hae meinde dat Blasius nog mjè aafspaoke houw. De anger tsjwè wolle zwa vlot zeen dat ze taffelentaere bie Blasius nao bènnelepe. Lewie leet zich in 'ne stoel valle en vroeg zich aan Kläös e glaas water. Wie Kläös häöm 't glaas aanreikde, zaog 'r dat Lewie aan 't riejere waor en dat de zweit 'm op z'ne kop sting.

"Maak toch neet zwa 'n kattedópkele," zag Kläös. "Doe deis verdomme jus of Blasius dich ech dien straots haet toegehewe."

"Van kindsjbein aaf höb ich veur die tsjwè kaerse strank gad," zag Lewie. Hae drónk klótsjentaere 't glaas water in eine kjèr laeg. Effe later koos me zeen dat 'r weer bie z'n pozetieve kaom.

Kläös haalde e rölke mèntaas oet z'n brookstesj en gaof Lewie eine. "Dat is good veur dien kael," zag 'r lachentaere.

Lewie keek 'ns mit 'n sjeif oug nao Kläös en vroeg gans kwansies of die operaasjes vööl houwe veurgestèld en of 'r vööl pien houw gad.

Kläös wol jus get zègke wie Geel en Sjang lachentaere bie Blasius nao boete kaome. Ze bedankde Blasius nog veur de zaenge en dege de deur achter zich toe.

Sjang leet e saortemènt louppas zeen dae 'r van Blasius gekregge houw. Daomit móste ze allerlei lokètte aafloupe óm versjeie pepiere te haole en die weer urges anges laote aafstempele. Omdat ze geine tied mjè houwe, kalde ze mit Kläös aaf

dat ze euver 'n waek of zès nog èns langs zouwe kómme óm euver die operaasjes te kalle.

Jao, ouch daobaove zitte nog genóg amtenaere óm eine de pis werm te make. 't Veurdeil is dat ze geine sletingstied hóbbe en dat ste van teveure nemes hoofs te belle veur 'n aafspraak. Daobaove is ederein geliek en weurt geine achtergestwatte of veurgetrókke. Of-s te noe amtenaer, körper, smeed, mölder, begien of weit ich wat-s te bès.

Daoróm houwe ze hunne louppas bènne 'n oer al aaf en leep Lewie mit 'nen ervel pepiere rondj. Daomit móste ze zich weer melje bie d'n Hèlge Joris. Dae mós kónterlere of ze aan al hun obblegaasjes voldaan houwe en de papperasse in orde waore. Van Joris kreges ze ouch nog get oetlèk wie ze zich móste gedrage es ze truk op de waereld waore.

't Grwatste gemaak waor waal dat ze op de waereld neet te zeen of te hwère waore. De einige kóndiesje waor dat ze neet te hel maogde kalle. Daoróm kreeg Sjang nog èns de levete gelaetze dat 'r zich e bitje koes mós houwe. Sjang zouw Sjang neet zeen es 'r neet z'ne móndj houw aope getrókke óm get te zègke. Mèr Joris kalde d'r euverhaer.

Ze houwe permisje veur jus 3 waeken. Dus de zaoterdig veur de zomerkirmes van Aelse móste ze truk zeen.

Dao wou Geel weer get euver zègke, mèr Joris gaof hun te verstaon dat ze noe mèr móste aafdampe. Hae houw geine zin óm nao 't geouw hoor van hun te loestere, wie 'r zag. Dao-bieje naom 'r ouch aan dat ze alledrie genóg óngerlag waore óm gein grwatte vläög oet te haole. Veur de mjères móste ze zich es gooj Aelsenaere gedrage en zich zeker nurges tösje misje.

Me koos eigelik good mirke dat Joris blie waor dat hae de drie neet oetgezeuk houw. Van vööl vertroewe gaof 'r in eder geval geine bliek. Hae zag waal nog dat ze zich 't sangerdaags óm 8 oere bie Pjètres móste melje óm aaf te houwe. En dao kooste ze 't mit doen.

Hoofstök 10

Door al dat gedoons houwe ze geine tied gad óm zich aan d'n aovendkoffe te begaje. 't Book zouw noe waal ómgedrage zeen. Daoróm trókke ze mèr weer nao de mèlkboet óm zich get stökker knapkook of vlaaj in hunne geles te houwe en zich nog get te drènke.

Sjang wol alweer aan de Bordo mèr Lewie heel 'm devan aaf door te zègke dat 'r 't sangerdaags geine helle kop koos hóbbe. Sjang grouwelde nog get mèr pakde zich toch 'ne pot tjè. Ze houwe zich eder tsjwè stökke krwasjelevlaaj en e grwat stök knapkook gepak en zaote die noe te vermeubele.

"Dat is 'r nog wo ze vreuger van zagte: dun van laer en dik van spies," momelde Lewie en vaegde z'ne món dj aaf mit z'ne snoefplak.

"Dat is nog èns richtige kirmesvlaaj," zag Geel, en keek mit e sjuins oug nao Sjang. Dae houw drek in de smieze wat Geel meinde.

"Jao," zag Sjang, "noe haet dae Joris ós toch 'ne pwat oetgetrókke door te zègke dat veer veur de Aelser kirmes truk mótte zeen. Ich houw mich al e bitje d'r op gespich óm mit die daag nog in Aelse te zeen."

Lewie grinsjde èns, sting op, trók z'n kammezäölke rech en zag dat 'r nog effe nao Trieneke mós óm 't ein en anger te reigele. Veurd dat 'r eweg ging, klómmelde hae nog effe aan z'n krevat en kalde mit de anger tsjwè aaf dat 'r 't sangerdaags op tied zouw zeen óm de neuchtere te braeke.

Lewie wou jus eweg loupe wie Geel zag dat 'r door al dae allegaasje get vergaete houw te vertèlle. Hae pitsjde daobie Sjang 'n uigske.

"Wat noe weer," zag Lewie, e bitje opgereeg.

"Och," zag Geel, "vööl haet 't eigelik neet te beteikene. Mèr Blasius vroeg ós woróm doe zwa rwad waors gewore wie 'r dich de zaenge gaof."

"Dat wèt geer verdomme duvelsgood," èntjwoorde Lewie.

"Rastig mèr," zag Sjang. "Veer höbbe dat op 'n sjwan meneer aan Blasius dudelik gemaak. Ich höb nao waarheid gezag dat ste flóp hous dat 'r dich dien straots zouw toepitsje mit die kaerse. En dat-s te dae flóp al van kindsjbein aaf höbs. En wèts te wat 'r dao op zag?"

"Wie kan ich dat noe weite. Ich waar gaaroet neet debie," zag Lewie. Me koos zeen dat 'r zich langsem mèr zeker begoos op te riete.

"Blasius zag," ging Sjang wier, "dat 'r al jaore wis dat-s te strank hous veur die kaerse. Dat houw 'r van Guske gehwèrd op ein of anger recepse. Hae houw dich zwa lang de kaerse óm d'ne hous gelag pès haezelf flóp kreeg. Doe heels zwa verdommes lang diene aosem in dat 'r dach dat-s te oeterein zouws sprènge. Hae zag nog dat 'r bie 'ne volgende kjèr mèr ein kaers in plaats van tsjwè kaerse zouw gebruke óm dich te zaengene."

Wie Lewie dat hwèrde, begoos 'r weer rwad te waere, mèr noe van de guf.

"Es ich dae...dae...."

Wier kaom 'r neet. Kaoteweg drèjde hae zich óm en stavelde de mèlkboet oet.

Wie Lewie aafgehouwe waar en de anger tsjwè oetgelache waore, begoos Geel te kalle euver Kläös van Hoebaer. Hae vroeg zich aaf wie 't mäögelik waar dat zwa 'ne minsj sikkretaris koos waere van Paules. Kläös houw zie ganse laeve laank bie hun rónjgehangen ómdat 'r neet vaejig waar óm te wirke wie anger luuj.

Hae houw waal z'ne vader, dae körper waar, mit toere e bitje mitgehólpe. Ouch houw 'r de mem waal gehólpe mit aerpel sjèlle en zoermoos make. Geel wis nog dat 'r verrèkdes good euverwaeg koos mit de kappessjaaf.

Hoebaer houw mèr effe 12 kènjer gad. Es die 't smiddes óm de taofel zaote dan woor waal get achtereuver gehouwe.

Geel koos zich ouch nog 't ein en anger veur z'ne geis haole. Hae houw Hoebaer al 'ns oetgehólpe es 'r de witse en de brjèmme aan 't sjèlle waar. Die houw 'r nwèdig óm de körper en mènjele te vlöchte.

De kènjer oet 't dörp kaome dao ouch dèk op 't good óm die sjèlle van de witse te haole. Dao maakde ze 'ne sjuteketuut van. Hoebaer waor róm en tóm veural bekènd veur z'n kaafmènjele die hae maakde. Die waore zwa grwat dat-s te dich dao mit zeker vief kènjer in koos verstaek.

Meistes trok Hoebaer eine kjèr de waek mit de hóndjskar d'r op oet óm z'n waar te verkoupe. Dan waor 'r hjèl dèk van 't smörges vreug pès 't saoves laat óngerwaeg. Hae houw z'n klènjtje van Söstere pès Wielder en Doonder.

Hoebaer maakde ouch biejekare van kaore-strwè en brjèmmen. Geel waor vreuger waal èns mit Hoebaer nao de Hwage en Ljège Bosj gegange óm brjèmmen te haole. Dat houw 'r allezelaeve e verdommes lestig wirkske gevónje. Mit de brjèmmesniejer mós 'r dan sjäöt van waal 'ne maeter of drie van de brjèmmen aafsnije. Es te d'r aan tróks heve dich die tek óm dien pwet. Houws te gein dikke brook aan dan waore nao 'n paar oere dien bein gans versjanjeleerd door de däöres. Of dich verdomme eine mit e mets begaajd houw, zwa erg.

Eíne kjèr waor e bein van Geel gaon zwaere en houw 'r maonje mit winjele rónjgeloupe. Veural op zien sjeen wou 't mèr neet heile. Ederskjèr es 'r zich in de moostem op z'n huke of kneje zat óm te geie of get anges te doen, waore de ruifkes weer aopeggesprónge.

Doe houw 'r Hoebaer mit zien brjèmmen vervlook. Wie 't mèr neet wol heile, waor 'r nao Tring van Fredriks gegange óm zich te laote euverlaeze. Die houw 'm mit e paar poumetekske gezaengend. Ouch mós 'r zich näöge daag achterein zès Onzevaders en Weesgegreetjes baeje.

Ze houw 'm ouch nog gezag dat 'r de winjele edere daag mit vese koostrónt mós insmaere en dat 't dan nao vjèrtjèn daag euver mós zeen.

En verdomme, laot häör noe geliek kriege. Of 't van 't baeje of van de koostrónt waor, is neet dudelik gewore.

Geel houw ouch waal èns gehólpe óm 't hóndjsjerke van Hoebaer te laje mit versjeie saorte mènjele. En van dat laje mós te slaag höbbe anges kreegs te bienao niks op zwa e klein dènk.

De mènjele wore zeker pès drie maeter hwag op 't kerke gebermp en zwa inein geduud dat 'r mjè es daartig versjillende op ginge. Dan wore ze mit e zeil good vasgeknuip. Van d'n hóndj, dae 't kerke trók, zaogs te koum nog get. Zwa waore de mènjele óm en op 't kerke gebermp.

Hoebaer waor in waeze ne slób van 'ne kael gewaes. Mèr es 't hel wèndje, es 'r d'r op oet mós mit zie vol gelaje kerke, dan waor gein richting mit 'm te sjete.

Hae mós dan allezelaeve de mènjele en de biejekare good vashouwe anges woor 't kerke mit d'n hóndj en ál ómgeblaoze.

Op 'ne kjèr, wie 'r in Maes langs de Maas leep, waor 't kerke mit de mènjele en d'n hóndj 't water ingewèndj. Op 't nupperke houw 'r nog alles oet de Maas kènne riete.

Hae waor waal heives kènne gaon ómdat 'r zeik en zeiknaat waor gewore. Doe houw 'r zich de nate fleures op d'n hous gehaold en houw 'r waeke mit z'n klitse in zie bèd gelaeye.

Wie gezag hing Kläös dao mèr get rón dj. Van d'n angere kèntj houw Geel al gehwèrd dat Kläös mit toere verrèkde van de pien.

Dat kaom ómdat 'r ouch nog 'ne paerdspwat houw. Daodoor leep 'r nog krómmer es 'r van z'n eige gewasse waor. Mèr Kläös houw nwats gekanker d. Hae waor allezelaeve gans belael mit de anger luuj ómge gange.

Ouch houw 'r zich nwats opgeree g es de kènjer häöm veur van alles wat neet sjwan waor, oetmaakde. 't Waor 'ne ganse rastige en ging bekans edere daag nao de vreuchmès van hof zeve.

"Es ich dich zwa euver Kläös hwèr kalle," zag Sjang, "dan zouw ich mich toch kènne veurstèlle woróm 'r zwa 'ne pos bie Paules haet gekrege. Aan zie veurig laeve haet 'r geine zak gad. Es veer aan 't wirke of bezjoere waore, leep hae mit pien door de Hwage Bosj. Aanvangs dachte de luuj dat 'r aan 't struip e waor of ströppe aan 't lègke waor óm knien en haze te vange. Later haet zich oetgeweze dat 'r nao de bosj ging es 'r verèkde van de pien in z'n knäök. Dan hoofde de anger luuj dat neet te mirke. Daobie houw 'r ouch nog vlegende gich. En

van die verdommese krènkde houw 'r d'n eine daag mjè las es d'n angere daag. Nein, ich mótt zègke dat 'r verdeent wat 'r noe haet. Van d'n angere kèntj mós te waal zègke dat ze Kläös hieje verdommes good opgekallefaterd höbbe. Doe kèns zègke wat-s te wils, mèr dae zuut noe verdomp good oet. Doe zouws toch ouch èns d'r euver mótte prakkezere óm dich die vrattel en die paepervlek eweg te laote haole. Zwa gauw veer truk zeen oet Aelse."

Wie Geel dat hwèrde, kneep 'r z'n ouge toe, wees mit z'ne lènkse wiesvinger nao Sjang en zag gans stil en langsem dat Sjang z'n waffel mós houwe euver z'n mirkteikes.

"Hiebaove löp mich geine nao te rope dat ich e vrettelke en e vlekske op mie bakkes höb," zag 'r, e bitje guftig.

"Dat neump 'r e vrettelke en e vlekske," zag Sjang sjaterentaere. "Man, dat is mich 'ne knóp wie 'ne Franse zoere. En dat neump 'r mich e vrettelke."

Geel woor noe nog guftiger. Hae wees weer mit z'ne wiesvinger nao Sjang en zag dat de naas van Sjang noe ouch weer neet de sjwanste en kleinste waor die 'r van ze laeve gezeen houw. Om nog mèr neet te kalle euver dat lienteike dat 'r euvergehoute houw, wie 'r zich mit 'ne zomerkirmes gebeusteld houw mit eine van Stein. Dae houw 'm toch mèr effe e mets tösje zien rubbe gestaoke. Es Lewie en hae 'm neet gehólpe houwe, waor 'r verdomme nog vreuger nao Ozze-livvenhjer of urges anges haer gegange.

"Dao zaes te 't zelf," zag Sjang. "Dat lienteike höb ich op mien pens en dat zuut geine. Woróm maaks te dich noe zwa 'n dikke bein euver. En mien naas zal dich waal nao de ouge staeke. 'ne Goje gevel seert noe einmaol 't hoes. Ich höb bie 't oetdeile veuraan gestange. Doe kèns 't neet höbbe dat de mien grwater is wie die van dich."

"Laote veer dao noe mèr euver oetsjeie," zag Geel. "Van dich krieg ich toch nwats geliek. Dat wèts te verdommes good. Daobie mótte veer ós gereid gaon make veur mörgevreug."

"Weurs te noeje verstènjig," zag Sjang lachentaere. "Mèr nog effe get anges. Doe kèns toch nog waal dat ruumke dat die van Stein euver die van Aelse zagte."

"En of ich dat nog kèn," zag Geel.

Hae ging rechop staon, deeg z'n erm pónfefekaal oeterein of 'r de zaenge ging gaeve en zag mit 'n euverslaonde stöm:

Aelser prieje

Mit de metser in de zieje

Mit 't brwad in de nak

Dat is t Aelser pak.

Daonao bwag 'r gans deep en wie 'r weer rechop sting, grinsj-de hae.

"En noe," ging 'r wier, "make veer ós oet de riezzer anges ver-passe veer mörge nog ózze termien bie Pjètres."

Ze raapde de tèierkes en de tasse biejein, brachte ze truk nao 't beffèt en heve aaf.

Hoofstök 11

D'n angere daag waor ós driemansjap al vreug oet de lappeskas.

Veurdat Ozzelivvenhjør de klómpe aanhouw, zaote ze al in de mèlkboet de neuchtere te braeke mit spek en eier. Ze houwe dat eweg gespeuld mit e paar tasse goje zwarte koffe en Sjang houw zich daonao, wie gemeinlik, nog 'n aelske gepak. Dat waor veur de penspien die 'r anges zouw kriege.

Lewie houw al èttelikke kjère gezag dat 'r dan mèr dat spek mós laote staon. Mèr Sjang waor dao nwats op doorgegange. Hae houw allein èns gezag dat 'r 't smörges allezelaeve get zenewechtig waor veur wat de daag zouw brènge. Saer dae tied houw Lewie dao euver mèr z'n moel gehouwe. Es Sjang get in ziene kop houw, houw 'r dat ouch in z'n vot. Dao kós te toch niks aan verangere.

Wie ze zich gereid maakde óm nao Pjètres te gaon, kaom Trieneke aangeloupe. Ze houw zich zwa te zeen oet d'n aosem geloupe en houw daodoor ouch e rwad kleurke. En dat sting häör verdommes good.

Ze ging naeve Lewie zitte en begoos 'm get in 'n hwar te blaaze. Ouch gaof ze 'm 'nen ómslaag.

Lewie zaoit mèr get mit ziene kop te houwe of 'r 'nen aezel waor. Mèr óngerèns begoos 'r te sjatere van 't lache.

Geel en Sjang zaote 'm aan te kieke of ze 't in Aoke hwèrde hómmele. Geel waor nog zwa verstènjig óm te zègke dat Lewie mós oppasse ómdat 'r anges nog e beslaag zouw kriege.

Wie Lewie oetgelache en weer bie aojem waor, houw 'r Sjang en Geel 't nuuts vertèld.

Haezelf waor gisterenaovend laat nog bie Trieneke langs gègange óm häör te vraoge Guske zwa te bewirke dat ze 3 daag langer in Aelse kooste blieve. Dat houw waal nog get te duje gad. In 't begin houw Guske neet zwa d'r aan getrókke. Hae houw flóp gad dat ze de bjès zouwe oetlaote mit de kirmes. En es dat zouw gebäöre, koos 'r zich waal 'ns 'ne buul valle.

Dan zouw 'r zich neet mjè mit good fetsoen urges kènne laote zeen. Z'n vrunj Hèlge zouwe 'm dan zeker lènks laote ligke. En dat koos 'r zich neet permetere. Mós te dich noe èns veurstèlle dat 'r neet mjè nao allemaol die recepses koos gaon. Hae waor aevel toch biegedrèjd wie Trieneke gezag houw dat ze vääł vertroewe in Geel houw. Door dae zie good gedraag en veurbeeld waore die anger tsjwè toch ouch mèr in d'n hemel gekómme.

Sjang spróng op of 'r door 'n bie gestaoke waor.

Mèr Lewie stwak z'n hènj ómhwag en zag dat 'r nog effe gedöldj mós höbbe. Hae waor nog neet gans oetvertèld.

Omdat Geel dus zwa e good veurbeeld waor, houw Guske 't good gevónje dat ze drie daag later heives kaome. Zwa koos te ze toch nog de zomerkirmes mitmake. Hae houw waal ein kóndiesje gestèld.

Ze móste e paar lödderkes vlaje mit zwarte proeme van bie Pit van Kläös van Trien op de Staasjewaeg mitnumme. Dao houw 'r al zwa vääł goods van gehwèrd. Noe wou 'r die vlaaj zelf kaore.

Geel sting op en mit traone in z'n ouge pwende hae Trieneke drie kjère op häör bakkes. Hae stamelde zwaget van 't leefste maedje en zag taenge häör dat 'r 'n grwatte bekkerskar ram vol mit zwarte proemevlaje zouw mitnumme. Dan kooste ze hiebaove èns preuve wat dae Aelsenaer veur vlaje beek. Veur häör zouw 'r ouch nog 'n äöftevlaaj mitnumme. Hae wis dat ze die 't leefste houw. Hae wisjde zich mit 'ne moe de traone eweg en pakde nog 'ne slók koffe.

Noe aevel kaom Sjang in 't gewaer. Hae houw zich al 'ne ganse tied zitte op te vraete.

"Wie kumps te debie óm te zègke dat Lewie en ich hieje zeen ómdat Geel zwa 'ne brave waor," zag 'r taenge Trieneke.

"Dat höb ich gaaroet neet gezag," èntjwoorde die.

"Dat haet hae dao," wiesentaere nao Lewie, "zich oet z'n göt gehouwe."

Sjang keek verwónjerd nao Lewie. Dae zag lachentaere dat 'r zeker devan wou zeen dat Sjang nog zwa biederhèndj waor wie vreuger. Want op zwa 'n reis móste ze alledrie toch op

hunne kwievief zeen. Nein, Sjang waor alaert genug. Dao zouw 't neet aan ligke.

Intösje leep 't al taenge ach oere.

Volges Trieneke móste ze zich noe mèr 'ns gaon klaor make óm aaf te houwe. Op de jèste daag van zwa 'n grwatte reis koos te toch al neet te laat kómme. Ze móste trouwes ouch nog mit d'n ómslaag nao St.Joris gaon.

Sjang wou nog 't gesjièr van 't aete gaon eweg brènge mèr Trieneke zag dat zie dao veur zouw zörge. Ze móste mèr make dat ze eweg kaome.

Wie ze aafsjeid van Trieneke naome, zag Lewie dat 'r häör dae belafde poes blome en de penninge zouw gaeve es ze truk waore.

Wie gezag móste ze 't jèste nog effe bie Joris langs gaon óm hunne pas te laote verlènge. Ze houwe waal nog effe gepópperd. Dat vertèl ich uch.

Dat waor gekómme ómdat Sjang gezag houw dat 'r houpde dat Guske gein finte veil zouw hóbbe. Hae mós neet d'r aan dènke dat in dae breef get anges zouw staon es wat Trieneke gezag houw. Dan stinge ze verdomme sjwan d'r op.

De anger tsjwè houwe Sjang 'ns good gemónsterd mèr gei woord gezag. Ze knepe 'm toch waal e bitje dat Guske hun ein gekuf houw.

Wie Joris de breef van Guske oet d'n ómslaag haalde, houw 'r gans verwónjerd gekeke. Mèr grouwelentaere houw 'r toch versjeie papparasse euvernuuts aafgestempeld. Of 'r noe grouwelde dat 'r te väälwèrk houw, of dat 'r flóp houw, dat 'r ze oetgesjoerd zouw kriege van Guske es 'r euver die drie daag ging ligke snotere. Dao móste de drie mèr nao raoje. Eigelik waor 't hun ouch sjiet egaal.

Straolend van mónterigheid stinge ze óm effe veur 8 oere bie Pjètres op de stóp. Dao waore ze aevel de kraom aan 't verbraeke en wore ze doorgesjik nao e saortemènt sjop. Wie ze dao zwa stinge te wachte, móste ze van angere hwère dat Pjètres zie beklaag houw gedaon dat 'r zich nog ummer mós behelpe in 'ne boe van 't jaor toebak.

Nao versjeie vergaderinge van 't óntvangskómmetee houw 'r

permisje gekrege 't ein en anger good te renevere. Ze zouwe de kraom noe mèr 'ns good óngerhènj numme en neet op e paar klamotte kieke. In eine kjèr zouwe ze zich noe de lèste nuuj computers, faxe, scans en weit ich wat al neet aansjaffe. Ze wolle zich jus 'n tas koffe oet d'n automaat trèkke, wie Pjètres op zie dwaje gemaak nao bènne kaom getrampeld. Hae droog 'ne getuugbak en paotde dae neer in 'nen hook van de sjop.

Hae verekskeseerde zich veur de rotsooi en vroeg wat 'r veur ze koos beteikene. Es 't mèr neet euver dat soppe ging. Dao wiste ze toch besjeid euver.

"Nein, nein," zag Lewie. "Dao beginne veer neet mjè euver te vreigele. Noe höbbe veer hjèl get anges. Dat höb geer toch al van Guske, verekskeseer, van Augustinus gehwèrd. Dae is gistere toch bie uch gewaes."

Hae gaof Pjètres de pes die door Joris aafgestempeld waore en nog get anger papperasse.

Pjètres bekeek zich alles lètter veur lètter. Hae leep ouch nog effe mit ein formeleer nao boete en heel 't taenge 't leech. Doe leep 'r mit de pepiere en de pes nao de brandjkas en lag ze verzichtig d'r in. Lewie vroeg nog aan 'm of ze zwa wichtig waore dat 'r ze in de brandjkas lag.

"Hèlge kómberves, zeker zeen die wichtig," zag Pjètres. "Mit die pepiere höb ich miene rök vrie es mit uch dao ónger get sjeif geit. Dan kènne ze mich niks aanpaote wo ich gein sjoud aan höb. Dat is e saortemènt asserans veur mich."

Daonao heel Pjètres ze veur dat ze neet móste meine dat ze nog later es de Aelser kirmes truk kooste kómme. Dan vónje ze de tent toe en móste ze mèr nao get anges gaon oetkieke. Egaal wo, mèr bie häöm en Ozzelivvenhjer kaome ze neet mjè d'r in. 't Waor hieje geine kaffee wo ze mèr in en oet kooste loupe wie dat in hunne kraom oetkaom. Hae houw hun al eine kjèr mótte zègke dat reigels, reigels waore. En dao veel neet van aaf te wieke. Es ze dat mèr good wiste. Ze móste zich dat mèr veur èns en altied in hun tesj staeke. Zwa bleef 'r nog e tiedje euver 't ein en anger grouwele. Hae zouw zelf ouch nog waal èns gaer nao Galilea gaon óm nog 'ne kjèr te vèsje.

Zwa te zeen en te hwère koos 'r mèr neet snappe dat emes zwa op z'n kop gevalle waor óm luuj, die noe es èngele hiebaove laefde, truk te sjikke óm èns gaon te kieke wie 't noe dao ónger oetzaog. Es ze mèr good wiste dat 'r neet van zinnen waor e reisberoo of zwaget te äöpene. Hae houw waal get anges aan z'n kop.

Me koos eigelik good mirke dat 'r 't neet koos vaele dat hae neet truk maogde. Dat waor trouwes ouch z'n eige sjoud, zag Lewie nog. Mós 'r zich mèr neet allezelaeve zwa aanstèlle of 'r hiebaove neet te misse waor.

Mit e kakemènt of 'r neet al te good koos kakke, sjikde Pjètres ze nao ingaank 33d. Dao zouwe ze de lèste aanwiesinge van Guske kriege.

Wie ze óngerwaeg waore nao ingaank 33d, mirkde Geel nog 'ns op dat Pjètres ze neet good houw ligke.

"Neet good houw ligke," zag Sjang, "dae houw 't smaor in dat 'r neet mit maogde. Laot 'm mèr in z'n eige vèt gaar kaoke. Es veer truk kómme, drèjt 'r waal bie es 'r e paar stökke zwarte proemevlaaj krieg."

Wie ze bie nómmer 33d kaome, zaoge ze dao versjeie ouw Aelsenaere staon. 't Mós nog debie kómme dat ze mit vlagge stinge te houwe wie vreuger bie Napoleon.

Ze houwe nogal vääöl kómplemènte veil. Zwa wie dat allezelaeve is mit Aelsenaere.

D'n eine vroeg de goje daag euver te brènge aan weit ich wae-me, d'n angere mós sjikskes en zeuthout gesjaf höbbe. Weer angere houwe gaer get dwatsprèntjes van d'n eine of d'n angere. Dao waor verdomme eine bie dae 'n ganse lies bie zich houw mit dènger die 'r gaer bezörg houw.

Doe woor 't Sjang tevääöl en zag dat ze allemaol nao de klitse kooste loupe. Hae ging op stap óm 't ein en anger te bekieke en neet óm kemisses te doon of get gaon te bestèlle.

De luuj begooste al te snotere en te grouwele. Dao koos te ouch al good aan mirke dat 't richtige Aelsenaere waore, zag Geel nog lachentaere.

Gelökkig kaom Guske jus op tied aangesteveld.

Hae leep mit de drie e stökske eweg van de anger Aelsenaere en gaof ze nog de lèste aanwiezinge. Hae raekende veural d'r op dat ze zich good zouwe gedrage.

Hae houw aevel zwaväöl vertrouwe in ze dat 'r zich dao eikelik gein dikke bein euver maakde. Ouch gaof 'r ze 'n adres wo ze zich kooste melje es toch get sjeif ging.

Mèr 't kaom d'r op neer dat ze de kómmende tied waal op hun eige pwet móste staon. Op biestèndj van hie baove hoofde ze neet te raekene. Ozzelivvenhjer en Maria kooste toch neet aan de gang blieve mit wónjere doon.

Guske waarsjude ze veural dat ze neet teväöl nao de luuj móste loestere. Ouch móste ze zich neet urges tösje misje es ze 't neet eins waore mit de kal van de luuj. Ze móste zich zeker neet mit de polletik inlaote.

Hae uigde daobie effe nao Sjang. Mèr dae deeg jus of 'r niks gehwèrd houw. Daobie kaom ouch nog dat ze noe vääln nuuj weurd houwe ómdat ze gans anges laefde wie vreuger en 'nen houp nuuj mesjienerieje die ze nog nwats gezeen houwe.

Guske zag wier dat ze alles mit de laere tram móste doon. Fitse kreges ze neet mit. Mós te dich veurstèlle wat de luuj zouwe zegke es óngerèns drie fitse zónger eine d'r op door 't dörp ginge.

En dat 'r neet mós mirke dat eine van de drie zich 'ne fits ljènde óm van d'n eine kaffee nao d'n angere te gaon.

En es lèste zag Guske dat ze zich niks móste aantrèkke van dat geouwhoor van die Aelsenaere aan ingaank 33d.

"Dao zeen allezelaave van die luuj die neet kóntent zeen veur ze de moel vol drek hóbbe," zag 'r.

Geer móts es laezer waal nog weite dat ze daobaove allein mèr ingèng hóbbe. Oetgèng bestaon gaaroet neet. Bès te einmaol bènne dan bliefs te ouch bènne. Waeme wilt noe oet d'n hemel es 'r mit vääln leid en meujte d'r in gekómmen is. Mèr ómdat ein of anger kómmetee zwa nwèdig mós weite wie 't in Aelse ging, houwe ze mit vääln zörg 'n paort oetgezeuk wo neet al te vääln aanluip waor.

Bie nómmer 33d maogde allein mèr dat saort luuj bènne die zwa min op hunne kerfstek houwe dat zelfs Ozzelivvenhjer 't neet koos geluive.

Bie dae ingaank woor dan nog èns good óngerzeuk of alles al good opgesjreve en biegehewe waor. Me kènt zich daobaove gein oetglitsjers permetere. Dat versteit zich.

Kènt geer uch veurstèlle dat geer daobaove get batjes zeet rónjdjoupe die d'n hemel gaaroet neet verdeend hóbbe. Nein toch. Daoróm houw 't kómmetee nómmer 33d aangeweze.

Ouch houwe ze in dat kómmetee nog aafgekald dat geine maogde weite wo de drie nao boete zouwe gaon.

Mèr mit toere kènt ouch dao baove d'n ein of angere z'ne món dj neet houwe. Daoróm waor Guske e bitje getraoje dat zwaväöl ouw Aelsenaere aan ingaank 33d stinge te gape.

Hae zouw waal 'ne raad van wieze biejein rope óm te óngerzeuke waeme z'n luppe neet opein houw kènne houwe. Doe koos good aan 'm mirke dat 'r zich veulde wie dae bekènde kater in 'ne krwasjelestroek.

Hae maakde daoróm vlot 'ne kómaaf d'r aan. Hae sjöddelde ze alledrie de hèn j en leet ze ouch nog èns aan de zwarte proemvlaaj dènke.

Doe keek 'r nao baove, praevelde get en veurd dat ós vrunj 't good en waal wiste, zaote op 'ne gewone zóndig taenge 'n oer of drie op de veurste bank in de ouw kirk van Aelse.

Noe mó t geer neet meine dat ze van ach pès drie óngerwaeg zeen gewaes. Om de dwaje dwad neet. Tösje Hemel en aerd is e tiedversjil van óm d'n doon van 7 oere. 't Is mèr dat geer 't wèt.

Hoofstök 12

Geer snap waal waeme 't jèste bie z'n zinne kaom.

Jaowaal. Sjang koos weer neet wachte pès de anger tsjwè oetgekeke waore in de boe wo ze vreuger edere zóndig, en ouch al die zóndige mit 'n nôt humme aan, gezaete of langs de pelaere gehange houwe.

Sjang wees mit 'ne vinger nao d'n eltjer en stamelde dat 'r e bitje van d'n apperepoo aafgebrach waor door dat kavaak. Vreuger sting dao zwa e klein dènk. Hae hou waal gelaeze dat de nuje pestwar d'n ouwe eltjer d'r oet gegwajd hou mèr zwa get houw 'r toch neet verwach.

Hae slikde en wees doe nao baove.

"Verdomme nog," ging 'r wier, "ze höbbe ouch dae grwatte Livvenhjer eweg gehaold. Geer wèt toch nog dat hiebaove zwa e grwat kruus van waal drie maeter hwag haet gehange. Es ich nao de kemune ging, leep ich allezelaeve mit 'ne baog d'r óm haer. Ich verrèkde in dae tied van de flóp dat Ozze-livvenhjer nao óngere zouw sodemietere. Ich weit nog dat ich ein getoek höb gekrege van meister Hoube ómdat ich neet in de rie bleef loupe. In dae tied wis ich nog neet wat ich noe weit. Noe weit ich dat ich Dae van hiebaove kèn vertroewe en dat 'r neet mit kruus en al nao óngere kump toemele."

Sjang keek nog èns good óm zich haer en zaog dat de bekènde hëlge nog op hun plaats stinge. Hie en dao houwe ze waal eine 'n anger plaats gegaeve mèr veur de mjères zaog 't gans bekènd oet.

De kleine Guske en Blasius stinge nog ummer op dezelfde plaats taenge de moer, wie tachtig jaor geleje. 't Deeg 'm good dat aan de pelaere niks verangerd waor. Dezelfde pelaere, wo 'r, nao dae slaag op zie bakkes van pestwar, taenge gehange houw.

Opèns veel 't Sjang op dat 't grwat beeld van Guske dat vreuger achter d'n eltjer houw gestange, eweg waor. Zenewechtig keek 'r de kirk rónjdj. De zweit brwak 'm oet. Die òs houwe

dat sjwan grwat beeld van Guske toch neet oet de kirk ge-
gwajd wie ze de nuje eltjer geboed houwe.

Sjang leet 'ne grwatte zuch wie 'r Guske achter in de kirk
zaog staon. Hae sting dan waal in 'nen hook, mèt hae waor
gelökkig nog dao. Hae wènkde 'ns op 'm, pitsjde 'n uigske en
keek doe gans tevreje veur zich oet. Verdomme, dao houwe
ze 'm bienao ein aangerouk. Hae keek nog 'ne kjèr. Om zeker
te zeen dat 'r zich neet vergis houw. Verdomme, 't waor jus of
Guske 'ne grinsj op zie gezich houw.

Lewie en Geel gaove nog altied gein sjoege. Ze zaote nog um-
mer wie verpópzak debie. Geel mós zich nog de snoeplak
pakke óm zich de traone oet zie gezich te wisje.

Me koos zeen dat ze ram kepot waore óm hieje weer te zitte.
"Miljaar," zag Geel óngerèns, "mós te noe ós aezele zeen. Zit-
te veer hieje in de kirk mit de patsj op. Jus of veer e köt mósje
d'r ónger höbbe zitte."

"Och, pestwar is toch neet hieje," èntjwoorde Lewie.
Mèt intösje houw 'r z'n patsj al aan de bank gehange en kem-
de zich mit 'n hèndj door zien stroeve.

"Laote veer ós mèt effe 'n vaderónzer baeje veur veer 't dörp
intrèkke," zag Geel.

Hae wou zich jus e kruusteike make wie de kirkdeur achter
ze begoos te krake.

Effe later zaoge ze 'ne minsj in e blauw kaetelpak. Hae leep
mit grwatte grèie langs ze door en ging de deur door wo de
mèskleier hinge. Dao móste zich vreuger ouch de kwaraezele
get anges aandoon. Hae houw de deur nog neet toegemaak of
de paort achter in de kirk begoos weer te sjrómpe. Dao kaome
versjeie grwatte luuj mit 'ne tróp kènjer bènne. E paar vrou-
luuj droge eder e klein kèndj op d'n erm en trampelde lang-
sem nao veure. Ze bleve bie de duipfóndj staon.

"Dae duipfóndj haet vreuger achter in de kirk gestange,"
mirkde Lewie nog op. Dao kooste ze noe aevel neet wier eu-
ver kalle.

E köt grwater kènjer leep intösje door de ganse kirk. Ze weze
zich óngerein de versjillende beelder aan, die langs de moer
en aan de pelaere hinge. E paar van die poete waore 't beeld

van d'n Hèlge Jwazep aan 't beloere. Eïne zag dat 't Sinterklaos waor. Dat zaog 'r aan de staaf. 'nen Angere vroeg 'm wo dan de mieter waor. De jèste kretsde zich achter z'n hware en zag dat 'r 'm lichelik vergaete houw op te zètte. Doe stweet 'r d'n eine veur zien sjene en maakde dat 'r ewegkaom. De ganse tróp kalde óngerein of ze op 't kirmestrein lepe en bleve zich óngerein mèr toeke. 't Waor e laeve of de wilj vespers ómgang waore. De paar mansluuj die debie waore, stinge mèr get te ouwhore en gebjèrde gaaroet neet nao de kènjer. Geel bekeek z'n tsjwè vrunj en sjöddelentaere mit z'ne kop zag 'r: "Miljaar, wat e laeve make die snótslemmele en mós te die grwatte luuj zeen. Die trèkke zich nurges gein vot van aan en staon ouch mèr get te kalle. In ózze tied móste veer de moel houwe in de kirk en maogde veer al gaaroet neet ómkieke. Ich weit nog dat ich ein gewatsj kreeg van de Dikke Wim, de meister van de driede en veerde klas, ómdat ich nao Maritsebil keek. Geer wèt al, die ónnwèzel girm van Sjaak van Sjuul oet de Gats. Achteraaf gezeen höb ich die watsj ouch nog veur niks gad ómdat ze getrouwd is mit Tsjeu van Rweske van Berb."

"Mèr effe get anges," zag Sjang. "Mós te die vrouluuj zeen. Die loupe hieje in de kirk rón dj mit blwatte bein pès aan hun votlaok. Die rök wat ze noe aanhöbbe zeen neet grwater es e klein zeiverlepke. En sjwan gestrikde wölle zökke drage ze ouch al neet mjè. Die höbbe noe e saortemènt nèt óm hun knäök en haozebinjele kènne ze ouch al neet mjè. Jus bökde zich ein, en geluif 't of neet, e liefke of stupke drage ze ouch al neet mjè. Die loupe potverdomme bienao naaksj debie. Ich höb noe in 5 minute al mjè blwats gezeen es mie gans veurig laeve. Die ein wat dao bie de kemunebank steit haet in 'ne maelzak of zwa gezaete. En mós te kieke wat die mit häör ouge gedaon haet. 't Is jus of ze mit e stök aomer euver häör plumpe gegange is. Ze haet rwaj haore en zwarte plumpe. Dat kan toch neet. Veer verfde vreuger de paosjeier mit unnesjale mèr noe verve ze zich hun gezicht mit aomer. Veer gweje d'n aomer op 't vootpaad of gebrúukde dae veur de wesj. Mèr wat mich eigelik 't meiste opvilt is dat die ein dao 'n

mansluujbrook aan haet. Geel, kèns doe dich Merieketrien veurstèlle mit 'n mansluuj-brook aan?"

Veurdats Geel get koos zègke ging de deur van de sakristie aoep en kaom eine mit 'ne superplie aan nao boete en leep op de duipfóndj aaf.

De ouge van Sjang vele bekans oet z'ne kop wie 'r zaog wae-me dao kaom aangeloupe. 't Waor dezelfde minsj dae jus nog e kaetelpak aanhouw.

Wie 'r zaog dat eine van de mansluuj op 'm aanleep en 'm e hèndj gaof en 'm ouch nog menhjer pestwar neumde, veel 'm van sjrik z'ne móndj aoep en koutelde hae bienao oet de bank.

"Juzeskènjers," stamelde Sjang, "höbs te van zelaeve, dat is de pestwar. Vreuger houwe die 'ne toog aan. Noe drage ze e kaetelpak. Es 't zwa wier geit vertrèk ich vandaag nog nao mien ouw plaats in d'n hemel. Wat zeen dat hieje allemaol veur menere."

"Och," zag Geel, "de tieje zeen veranderd. Ich höb op internet gelaeze dat ze vööl te min geisselike höbbe en dat ederein op vandaag de kemune maog oetdeile. Vreuger zagte ze alleze-laeve dat-s te ein dwatzunj deegs es te de hostie mit d'n jatte aanraakdes. Ich weit nog dat 'ne kwaraezel ze op z'n näd kreeg wie dae nuuj hosties in de kèlk aan 't lègke waor. De köster haet 'm doe nog good oetgebuuld mèr hae zag waal debie dat ze nog neet gekónsekreerd waore. Daoróm waor 't neet zwa erg."

Intösje houwe de mansluuj de ganse tróp kènjers mit vööl meujte óm de duipfóndj biejein gedreve en waor 't get stiller in de kirk. Pestwar begoos get te praevele en daonao baejde hae zich get in 't holles.

Eïne van de mansluuj leep mit e saortemènt foto-apperaat rón dj en misjde zich euvèral tösje óm alles mèr good te kenne zeen.

Es 'r op e knupke dude óm 't ein en anger aaf te trèkke ginge versjeie lempkes op 't apperaat branne.

Eïne van die grwater snótslemmele bleef 'm mèr veur de veut loupe en verdómde 't óm obbenzie te gaon. Me koos zeen dat

dae man zich ummer mjè aan 't opriete waor. Hae houw dae snaak al èttelikke kjère opzie geduud mèr es 'r zich ómdrèjde sting 'r weer veur z'n naas.

Hae houw ouch al get taenge 'm gekald. Zwa te zeen hólp dat geine mieter. Op e gegaeve memènt waor zie gedöldj op en drwègde hae dae snótslemmel ein oet. Dae begoos drek te bääke of 'r in 'ne reek hing.

Doe waor de ras veurbie en pestwar keek zenewechtig óm zich haer. Zwa te zeen houw 'r 't neet mjè. Hae maakde get kruuskes euver de kinjdjes en raakde al baejentaere mit 'ne nate vinger de naeskes en hwèrkkes aan. Hae snapde nao 'ne baeker, zaengende de tsjwè winjelnèj, sjódde get wiewater euver hun köpkkes, gaof vlot e hènjdje aan de tsjwè vrouluuj en maakde zich oet de riezèr door wie 'nen haas nao de sakristie te loupe. Hae keek nog eine kjèr óm en kwakde de deur achter zich toe.

Ein van de vrouluuj wisjde zich mit 'ne kleine witte snoeplak de zweit van häöre kop en begoos nao de oetgaank te trampele. Me koos zeen dat ze zich sjaamde.

E paar van die poete begooste intösje poep te verstaekte door in de beechsteul te kroepe en baove op de praekstool te gaon staon.

Eine van de mansluuj woor 't noe toch get te graof en prebeerde ze nao boete te jage. De snaak dae ein gewatsj gekrege houw, prebeerde ónger 't nao boete loupe dae minsj wat 'm ein oetgedrweg houw nog pwetje te lappe. Dat lökde 'm zwawied dat dae manskael begoos te taffele en mit ziene kop taenge de offerstok veel.

't Foto-apperaat, dat 'r in z'n rechts hènjd houw, sloog mit 'ne paaf taenge de moer op. De man krwap op, reet 'ne vloek aaf en vlwag achter dat jónk de kirk oet.

't Waor zeker al 5 minute stil in de kirk veurdat Sjang bie zinne kaom.

"Zwaget höb ich van ze laevesdaag nog neet mitgemaak. Ich weit dat de keplaon mich vreuger eine kjèr de pókkel haet volgesjólje ómdat ich 'n flesj wien laeg gedrónke houw. Mèr wat zich hieje aafspeelt, dao vrit gei paerd brwad van. Ich ge-

luif dat de pestwar blie waar dat 'r weer in de sakristie waar. Ich mein ouch gezeen te höbbe dat Guske, dao taenge de moer, z'ne kop ómgedrèjd haet. Nein, dan ging dat duipe in ózze tied toch op 'n gans anger meneer".

Hieje veel Lewie 'm in de raej en vroeg wo Sjang dat van wis. Hae waar toch neet getrouwd gewaes en houw gein kènjer.

"Och", zag Sjang, "dat mós te mèr èns aan Geel vraoge. Ich bèn paetere gewaes van z'ne zèsde poet. Hae mós mich waal vraoge ómdat 'r al zwaväöl kènjer houw dat z'n ganse femieje al paat en paetere waar. Ich weit nog dat 'r mich es get kaods is naogeloupe óm paetere te waere van dae jóng. En ich kèn mich noe nog opriete dat ze dat jónk Sjeng en neet Sjang geneump höbbe. Nein, dat duipe waar in ózze tied waal hjèl get anges. Ich weit nog es de daag van gister wie dat gegange is."

Hae loerde mit 'n houv oug nao Geel en begoos te grinsje. Geel gaof aevel gei sjoege en deeg jus of 'r niks gehwèrd houw.

Lewie waar nusjèrig gewore en vroeg zwa langs z'n naas eweg wie dat dan vreuger ging.

Veurdag Sjang aevel get koos zègke, ging de deur van de sakristie weer aoep. Menhjèr pestwar, noe weer zónger superplie mèr in zie kaetelpak, leep nao d'n eltjer. Hae kneelde dao, sloog zich e kruus en trampelde op zie dwaje gemaak de kirk oet.

Sjang maakde zich ouch e kruus en zag mit 'ne zuch dat 'r toch nog luuj mit e bitje fetsoen waore.

"Noe mós te dich neet d'r ónger oet prebere te make," zag Lewie, "mèr vertèl noe wie dat duipe vreuger ging. Ich höb doe al 't ein en anger gehwèrd wie dat gegange is. Dae daag waar ich nao Geverik óm 'ne naef te begrave. En wat-s te later hwèrs, kèns te ouch neet ummer geluive."

"Doe bliefs toch mèr d'r euver doorzeivere," zag Sjang. Hae zat zich èns good rech in de bank, sloog z'n erm euverein, keek nao baove nao Blasius en begoos te vertèlle.

Hoofstök 13

“Jao in ózze tied ging dat duipe gans anges. Op ‘ne doorde-waekse daag, óm ‘n oer of tsjwè ‘t smiddes, trampelde ich mit de vader van ‘t kèndj, dus Geel hieje, mit de paat, dat waor Merie van Giljam van Jwappe op de Berg, mit de ba en de mem van Geel, nao de kirk. D’ne oudste jóng van Geel, Ton, maogde ouch al mit nao de kirk. Dae houw e paar jaor geleje de kemune gedaon en hae wis zich in de kirk al te gedrage. Merieketrien laog doe nog in t kènjerbèd en koos neet mitgaon. In dae tied móste de vrouwe die e kèndj gekrege houwe minstes nääge daag in ‘t bèd blieve. De duip mós aevel bènne ‘ne daag of drie gebäöre.

De ba en de mem trampelde geërmv veur ós op. De ba, Tsjeu, houw nog de brook aan wo ‘r in getrouwd waor. Me koos zeen dat de ba van ouwerdóm en ‘t gesjraavel al get inein gegange waor. De striepebrook veel ‘m euver z’n zóndese sjoon. Die houw ‘r gególje wie ‘r 25 jaor getrouwd waor gewaes. Gelökkig dat ‘t de lèste daag euvergebleve waor anges houw ‘r z’n ganse brookspiepe begaajd. Toch lepe ze nog van hot nao haar óm de peul haer, die hie en dao nog op de waeg stinge van de hómmelesjoel van ‘ne daag of veer geleje.

‘t Zwart jeske dat de ba aanhouw, waor van z’ne broor Paul zjièliger. ‘t Zient waor zwa verslete en kaal gewore dat ‘r dat neet mjè koos drage. De njièster houw ‘t jaore geleje nog ‘ne kjèr ómgedrèjd. Noe houw ‘r ‘t aan es ‘r in de moestem wirkde.

Onger ‘t jeske droog ‘r e wit humme mit ‘ne stieve kraag. Om d’n hous houw ‘r ‘n sjwan gries krevat geknuip. De luif van de broene lósjhood op z’ne kop waor in de loup van de jaore al get versjaote.

De mem houw e zwart laank kleid aan en dao-euver houw ze ‘ne broene fajel. Ze droog gein sjoon mèr häör gael fitsje. Jaore geleje houw ze in Mestreech èns tsjwèdehands sjoon gególje. Mèr nao ‘ne goje veurdemiddig houw ze die al eweg

gegwaard ómdat ze pien aan häör pwet kreeg, wie ze zag. Ze zag ouch allezelaeve dat ze lever de klómpe zuver maakde es de sjoon te wikse. Dat geklómme mit dae wiks en die versjeie beustele maogde ze neet. Ze houw ouch ummer häör hènj volhange mit wiks. Ze vónj 't trouwes ouch vääle te kosspegel. Ton leep in z'n korte broek achter die tsjwè aan en houw 'n klapspuut in z'n rechterhèndj. Hae trók nog erg mit z'n lènkse bein dat 'r gebräoke houw wie 'r e paar jaor geleje oet 'ne ke-seboum gemieterd waor".

Lewie, Sjang en zeker Geel wiste zich dat nog es de daag van gistere veur de geis te haole.

Geer, es laezer aewel, wèt dao niks van aaf. Daoróm zal ich Sjang effe mótte óngerbräeke en dat nog effe tösjesdoor vertellen.

Hoofstök 14

Dat waor gekómme ómdat de ba Ton wiesgemaak houw, dat Ozzelivvenhjør baove in 'ne keseboum woonde. Neet in 't tabernakel wie menhjør pestwar 'm vertèld houw. Dat waor neet waor. Ton houw de ba nog gevraog woróm Ozzelivvenhjør in 'ne keseboum woonde en neet in 'ne pezeboum. "Och, 'ne keseboum is vööl hwager en Ozzelivvenhjør mótt toch good euvéral euverhaer kenne kieke," houw de ba gezag.

Daobie kaom ouch nog èns dat-s te van de gedrwègde blajer van 'ne keseboum de bèste toebak koos make dae besting. Wie Ton aan de ba gevraog houw of Ozzelivvenhjør ouch roukde houw de ba èns bedechtig veur zich oet staon te kieke. Doe houw 'r gezag dat 'r biënao zeker wis dat Ozzelivvenhjør gein blajer hoofde te drwège. Dae sjikde neet en roukde ouch gein segrètte. Dae houw lever 'n gooj segaar in z'ne móndj.

Es de ba op 'ne sjwanne zomeraovend al èns achteróm in de moestem zaot, houw 'r mit toere get sjwanne blauwe rouk oet de keseboum zeen kómme. En dat koos in feite allein mèr Ozzelivvenhjør zeen dae zich 'n gooj segaar houw aangemaak.

Ton houw op 'ne goonsdignademiddig in Juni, wie de kese riep waore, 't hannelödderke oet de hinneren gepak en waor de keseboum, dae in de hoeswei sting, ingekraope.

Hae houw z'n klómpe en zökke oetgedaon en op z'n berveve veut waor 'r de boum ingeklefferd. Midde in de boum zaog 'r e nès van 'ne maelder mit vlökjónge. Dat nès zouw 'r drek waal 'ns effe oettrèkke. Die verrèkde maelders vraote de kese van de boum en besjete ouch nog de luif. Hae mós die tsjwèmaol de waek van z'n moder sjróbbe.

Klabatterentaere plökde hae zich hie en dao get kese en aot zich die in zie gortje. Hae spiede versjeie kesestein oet, angere slikde hae aaf. Dat vertèlselke, dat 'ne keseboum in d'ne boek ging greuje, es te de stein op aots, geluifde hae toch neet.

Wie 'r bienao baove waor mós 'r euver 'ne tak loupe dae get mjè nao boete waor gewasse. Dao koos 'r baeter zeen of Ozze-livvenhjer al in de tup van de boum zaot. Dae tak hing zwa vol mit kese dat 'r al gans doorbwag. Wie 't gewich van Ton debie kaom, brwak 'r aaf en Ton toemelde door de boum ómljèg.

Ongerwaeg nao óngere prebeerde Ton zich nog op 'ne tak te prikke. Dat ging 'm aevel neet good aaf. Ongergekómme veel 'r baove op 'n pöl en midde in 'ne kooflat. Gelökkig waor 't 'ne kooflat van e paar waeke oud. Hae waor al gans oetgedrweg. Dao zaote jus nog get peerlinke in.

Geel, dae jus truk kaom oet de moostem, houw 'm nao óngere hwère valle. 't Jèste wou 'r Ton nog ein oetdrwège ómdat 'r ein van z'n bèste pölle kepot gemaak houw.

Ton bääkde aevel zwa hel dat 'r kónkledeerde dat 't meines waor. Wie 'r good keek, zaog 'r dat 't baovebein van Ton gans krómp debie laog en de hjès begoos al gans rwad te waere.

Geel vaegde nao de hóndjsjkwaj, pakde Makske, de karhóndj, en spande 'm veur 't kerke. Hae deeg 'm ouch nog effe z'ne muntjel óm. Makske waor zwa 'n krak, wovan de ouge veur näöge daag waore aopegebraoke.

Hae gweej ouch nog e paar laeg zek in de kar. Dan laog Ton baeter. Doe pakde hae Ton op en lag 'm verzichtig in de hóndjsjkar. Hae reep nog taenge Merieketrien, die veurboete mit häör erm euverein sting bare te bènje, en niks gehwèrd houw, dat 'r nao Baek, nao de dokter mós ómdat Ton 'ne pwat gebraoke houw.

Ongerwaeg bleef Ton brulle van de pien ómdat 't kerke door 'ne smaer koele rókstókde en d'n hóndj hel leep. Op d'n hook van de Baekerdel woor 't gans meines. Ongerèns begoos Makske, 'ne rael, zwa hel mit 't kerke te loupe dat Geel 'm neet mjè koos biehouwe. Wie 'r ouch op Makske sjendaalde en böljerde. Makske ging detösje oet of de duvel 'm op z'n vaese zaot. 't Kerke spróng mit toere waal 'ne houe maeter van de gróndj. Ton bääkde zich de lónge oet z'n prie van de pien.

Gelökkig bleef 't kerke op e gegaeve memènt achter 'ne

stroek hange en koos Geel weer bie zie kerke kómme. Makske jónkde intösje of 'r kepot zouw gaon. Geel wós nog ummer neet woróm Makske opèns door 't getuug waor gegange. Z'n tóng hing waal 'nen houe maeter oet z'n moel. Geel wol 'm get te zoepe gaeve mèr door dat gerókstók waor 't water oet de zoepbak gespródsj.

Effe wier zaog 'r Willem van Lemmes van 't sjrwapfebrikske oet Baek ónger 'ne kestaanjele boum staon. Dae houw 'ne zwarte Groenedaaler bie zich.

"'t Is mèr good dat ich m'n prie vas höb," zag Willem, wienzaetere nao z'n hóngdj. "Die moor is zwa luipsj dat 'ne raelkel ze al op 500 maeter mótk ruke."

"Dat höb ich verdomme gemirk," èntjwoorde Geel.

Hae zag nog de gojedaag en maakde zich oet de veut mit Makske en Ton, richting Baek. Makske wol waal ummer truk. Geel trók 'm aevel mit zie smikske mit toere ein bie en nao e menuut of drie leep Makske weer of 'r niks gezeen of geraoke houw.

Wie Geel bie de dokter aankaom, zag dae dat Ton drek nao 't hospetaal in Zittert mós. Hae koos 'm waal get verbènje, mèr dat bein mós gezat waere en daonao mós 'r zeker zès waeke in t hospetaal blieve.

Geel wis neet wat 'r hwèrde. Dat koos 'r van ze laevesdaag neet betale en wie mós 'r mit Ton in Zittert kómme.

"Och," zag de dokter, "dat betale kump waal. Die begiene in Zittert zoeke 'nen erme sjelm wie dich toch neet oet. Ich zal 'm zelf mit de kótsj nao Zittert vare."

Veur zwa 'n luuj deeg Geel allezelaeve z'n patsj aaf. En dat deeg 'r dan ouch.

Ton haet aevel waal langer es zès waeke, mit z'ne pwat ómhwag, in 't hospetaal gelaage.

Alles waor good gegange pès z'ne broor Jan, d'n oudste van Geel en Merieketrien, op 'ne kjèr mit Geel nao Zittert is gegaenge óm Ton te bezeuke.

Jan houw van z'n mam gehwèrd dat de dokter van 't hospetaal 'ne draod door de vaes van Ton houw gevaemp. Doe houw 'r dae draod euver 'ne rolkop laote loupe en aan 't ènj

van dae draod e gewich van 'ne kilo of zeve gehange. Dao-door zouwe ze deveur zörge dat dae knaok neet korter zouw waere en good aanein zouw greuje. Jan houw dae dokter mèr 'ne temteerder gevónje. Waeme hunk noe e gewich aan e bein ómdat 't anges korter zouw waere. Zwaget houw Jan van zie laevesdaag nog neet gehwèrd.

Wie 'r dan ouch op 'ne goonsdignaodemiddig mit z'ne pap nao 't hospetaal in Zittert ging, houw 'r zich veurgénomme óm Ton van z'n pien aaf te helpe. Ze kooste mit Frens van Pie mit de slaagkar mitgaon. Dae mós nog 'n vrach aerappele nao Söstere brènge.

Ze houwe get late kese en 'ne kilo of veer rwaj renètte bie zich. De renètte waore jus geplök en nog lang neet mörg. Dao koos Ton waal versjeie daag mit oetkómme.

Geel houw ouch nog 'n zie spek wille mitnumme mèr men-hjèr pestwar houw gezag dat dat neet nwèdig waor. In 't hospetaal krece ze genóg euver de tènj. Ton zouw ech geine hóngèr lieje.

Mesjien zouw 'r get lichtere kos kriege wie bie hun. Mèr dwat gaon van de hóngèr deeg 'r zeker neet.

Wie ze bie Ton op de zaal kaome, begoos dae te bäöke. Hae wou heives. Hae koos hieje mit geine kalle.

"Jao mèr," zag Geel, "hieje ligke verdomme waal twintig man en doe zaes dat-s te mit geine kèns kalle. Dat mós te mich toch èns effe naeveneinlègke."

"Zeet geer dan neet dat 't allemaol van die ouw luuj zeen," zag Ton snakkentaere. "Die kalle allemaol wie grwatte luuj en es ze zich óngerein get ligke te vertèlle wat ich neet weite maog, beginne ze te pizzewitte."

Mit vääöl leid koos Geel 'm euvertuge dat 't baeter waor hieje te ligke es bie hun. De mam en hae houwe toch geine tied óm 'm zwa good te verzörge wie hieje. En euver 'n gooj tsjwè waeke koos 'r weer heives kómme. Dat houwe de begiene 'm jus gezag.

Geel belafde Ton dat 'r, es 'r weer bie hun waor, mit 'm ging rjèppe zètte in de Maas. Dao houw Ton waal hwarre nao. En zwa koos Ton nao e tuurke al weer lache.

Wie Jan en Geel zwa 'n gooj houf oer bie Ton op de zaal houwe zitte te kalle, mós Geel op e gegaeve ougeblík kakke. Om mèr neet te zègke dat de maelder op 't oetvlege waar. Hae vroeg daoróm aan 'n ouw begien, die euver de zaal leep, wo 't huuske waar. Ze leep mit 'm mit en deeg op e gegaeve memènt 'n deur aope van e klein hökske midde op de gaank. Verdomme, 't huuske midde in de boe. Dat waar waal effe wènne. Wie Geel zien helpe en z'n rötshouw losgeknuip, waar 'r op zie gemaak gaon zitte en houw verwónjerd óm zich haer zitte te kieke.

De moere en de gróndj van 't huuske waore zwa sjwan betegeld en gepóts. 't Zaog wie gelek oet.

In de deur waar ouch gei gaat óm nao boete te kieke en dao waar e richtig slaot en gein sjou op de deur. Hae zaog ouch dat ze hieje al lektris op 't huuske houwe. Aan de plefóng brande e klein lempke. Dat waar e grwat óngersjeid mit 't huuske bie hun achter in de hoeswei.

Dao vlwage dich de vlege in deze zomertied óm d'n vot haer dat 't neet sjwan waar. Meistes hinge ouch nog get leefstes aan de moer. De huiwagels zaote mèr good mit allemaol die vlege. De pitsjtange en meuleverkes die bie hun op 't huuske zaote, waore hieje neet te bekènne.

En gaaroet al gein wèspe of bieje. Dao kreegste te ganse króm zin van. Es die dich óm dien vot waore aan 't sneure, houste erm en bein nwèdig óm dich die van 't lief te houwe. Om nog mèr neet te kalle euver de vlege die in de zeikkelder zaote. En es te de ongenadige pech houst dat dich 'n paerdswortel in 't dènk kaom es te op de dwaz zaots, dan waar 't tied óm te make dat-s te eweg kaoms. Dan mós te 'm mèr aafkniepe en detösje oet gaon. Nein, óm èns op die gemaak te blieve zitte óm de gezèt te laeze en dich get oet te raste, dat waar gaaroet neet debie.

En in de wèntjer verrèkdes te van de kou. Dan vroors te, es te te lang bleefs zitte, mit d'n vot aan de plank vas. De pot, wo 'r op zaot, leek mjè op 'ne trwan es get anges. Dao zaots te toch vööl baeter op es op die gesjaafde plank bie hun op 't huuske. En es 't duuster waar, mós te alles op 't geveul doen.

De begien houw 'm waal nog gezag dat 'r aan de kètting, die aan 'ne bak zaot, mós trèkke es 'r klaor waor. Hae keek óm zich haer óm te zeen wo 't vottepepier waor. Gein gezèt of anger pepier te bekènne.

Verdomme, wie mós 'r noe z'n vot aafvaege es 'r vaerdig waor.

Es bie hun gei vottepepier op 't huuske waor, dude hae, mit de brook in z'n hènj, de deur aope en kroede get graas. Dao-mit koos te dan d'n vot aafvaege. Mèr hieje greujde verdomme gei graas.

Doe mirkde hae aan de moer e rölke pepier. Hae trók èns d'r aan en vol verwónjering kaom 'r d'r achter dat 't neet aanveulde wie sjoerpepier. Dat veulde gans anges aan, zwa zach. Dat waor nog èns get anges es 'ne wösj strwè of ónkroed es 'r in 't veldj oet de brook mós. Dan zaots te allezelaeve te sodemietere.

Doe koos dich zwa wie zwa neet good helpe es te op dien huke zaots mit de brook euver de kneje. En dan ouch nog dien vot aafvaege mit 'ne wösj strwè of get anges. Dat waor allezelaeve 'ne ganse toer.

Zwa zaot Geel op zie gemaak 't ein en anger te euverdènke wie 'r óngerèns e gebäöks en gekweeks hwèrde of de kraom in brandj sting. Hae houw nog geine tied óm zich de helpe good vas te knuipe en mit de brook in z'n hènj taffelde hae nao de zaal wo Ton laog. Zwa te hwère waor dao 't laeve. Wie 'r door de deur nao bènne leep, zaog 'r dat 'n begien Jan ein bietrók. 'n Anger begien hing euver 't bèd van Ton. Jan prebeerde zich los te riete en wie dat gelök waor, vaegde hae door de deur, aan d'n angere kèntj van de zaal, nao boete.

Geel zaog op einmaol dat 't bein van Ton neet mjè aan de rolkop hing, mèr plat op 't bèd laog. En Ton brulde zwa hel dat-s te dich neet verstaonbaar koos make. Zwa te zeen verrèkde hae van de pien. Geel sting debie of 'r neet mjè pès tsjwè koos tèle, zwa verpópzak waor 'r.

Opèns kaom ouch nog 'ne minsj, mit 'ne witte jas aan, de zaal opgekets. Dae begoos mit Ton te kalle. Effe daonao ginge ze mit e man of drie aan 't bèd riete. Geel z'ne móndj veel aope

van verwónjering wie ze Ton mit bèd en al van de zaal aafvo-
re.

Ton zelf waor intösje al get rastiger gewore. Me koos aewel
good zeen dat 'r nog verrèkde van de pien. Geel sting nog
ummer gans verpópzak te kieke wie ein van de begiene häöm
'n pitsjtang in z'n hènj dude. Ze vertèlde häöm dat dae jóng,
dae noe boete leep, mit dat dènk de draod houw doorgesneje.
Daodoor waor 't bein van Ton nao óngere gevalle.

Ton mós noe nao de operaasjekamer óm 't bein euvernuuts te
laote behènjele. Dao hoofde Geel neet mjè op te wachte. Dat
zouw al e paar oere doere veurdat 't bein op nuuj aanein ge-
zat woor.

Geel wou jus vertrèkke wie 'n anger begien 'm aankalde en
zag dat 'r vergaete houw óm aan de kètting op 't huske te
trèkke. Dao laog noe get te stinke.

Geel woor e bitje rwad mèr zag dat 'r 't vergaete houw door al
dae remtemp. Hae leep truk nao 't huske. Wie 'r aan de kèt-
ting trók, zaog 'r vol verwónjering wie z'ne bout door 'n
struip water eweggespeuld waor.

Jan haet de ganse reis van Zittert nao Aelse achter de kar van
Frens van Pie aangeloupe ómdat 'r neet dórde bie Geel in de
buurt te kómme. En dat waor mèr good ouch.

Ze höbbe Jan doe mèr e paar daag nao de begiene in Baek ge-
brach. Anges houw Geel 'm lichelik e paar knäök gebraoke.
Geel hieje, is waal 'ne lap van 'ne kael, mèr zwaget oethaole
waor noe ouch weer neet wo 'r op zaot te wachte.

Noe wèt geer woróm Ton mit e bein trók. Ich zal Sjang noe
weer z'n verhaol wier laote vertèlle.

Hoofstök 15

"Veer lepe mit ós anger drie, en eine dae gedrage waor, achter de ba, de men en Ton aan. Merie zaog oet of ze oet e dweske gekraope waor. Ze houw e laank zjègreun kleid aan mit op häör lènkse mem 'n grwatte glazere brosj. Es 't leech d'r op veel, begoos die te flikkere. Op häöre kop houw ze e zwart kalösjske dat mit lènjer ónger häör kin vasgebónje waor.

De kleine van Geel droog ze op e saortemènt kösse en euver 't kèndj waor 'n klein gebloomde dèkke gelag. Hie en dao waor die mit 'n knipspang aan 't kösse vasmemaak.

Geel en ich houwe ós gewoon zóndese móntoering aan. Ich houw mich waal nog effe m'n klómpe get aafgespeuld en zuver gemaak. Staags van te veure houw ich nog bie Geel mit-gehólpe de zeikkelder mit de nakjaok laeg te drage. Me kan 't toch neet make óm mit klómpe die nao de zeik ruke nao de kirk te gaon óm eine gaon te duipe. Zèk noe zelf.

Wie veer bie de kirk kaome, sting menhjer keplaon al op ós te wachte. Onger z'ne superplie kaom z'ne toog oet en hae gaof ós allemaol e hèndj. Hae leep mit ós nao de sakristie en sjreef in e grwat book de veurname en de achternaam van de dui-peling. Ich geluif dat 'r ouch nog get in 't Letien haet gesjreve, mèr dat koos ich neet good zeen.

Doe ginge veer nao de Mariakapel en stwake èttelikke kaerse aan. De paat en de paetere móste mit 'n kaers in de hènj, same mit de anger veer, óm de duipfóndj achter in de kirk gaon station. Omdat Merie de kleine Sjeng pungelde, mós de mem de kaers vashouwe. Keplaon begoos in 't Letien versjeie gebaeje te zègke en nao 'n menuut of vief baejde hae zich mit ós vief weesgegroeete en vaderónzers.

Wie 'r daomit vaerdig waor vroeg 'r de paat en de paetere versjeie dènger euver 't gelouf. Merie en ich zagte mèr euveral jao op. Wiste veer wat 'r meinde. Doe pakde hae get zout en deeg dat op de lupkes van Sjengske. Dat waor dat 'r mèr hjèl geljerd zouw waere, zag keplaon. Zwa te zeen vónj Sjengske

dat lekker want hae begoos z'n lupkes aaf te lekke. Nao nog get anger gepraevel in 't Letien deeg keplaon get spie van häömmzelf aan de hwèrkens en 't naeske van Sjengske. Dat waor taenge de duvel, zag 'r.

Wie 'r daomit gereid waor, pakde hae e sjeutelke mit water en duipde Sjengske. Ich weit nog dat ich e träönke höb mótte eweg wisje.

Sjengske trók zich aevel nurges get vanaan en waor intösje in slaop gevalle.

Doe haet de keplaon Mèrie en mich nog geweze op de plichte van de paat en de paetere en ós gelök gewunsj. Hae haet ós ouch nog allemaol de zaenge gegaeve. Wie veer eweg wouwe gaon zag 'r nog dat 'r ein van dees daag waal 'n tas kofte of 'ne franse zouw kómme drénke bie Merieketrien. Dan zouw 'r ouch nog e sjableer van de Hèlge Augustinus veur Sjengske mitnumme. Door de oetvaart van Tring van Kees van d'n Hollènjers óm aelf oere dae mörge houw 'r zwaväöl ambras aan z'ne kop gad, dat 'r 't sjableer vergaete houw bie zich te staeke.

Wie veer weer boete kaome, ich weit 't nog wie gistere, kreges veer 'n sjoel raenge op ós prie, dao zags te geer taenge. De ba gebjèrde nao geine. Hae sjwat es jèste bie de lange Pie, de kaffee naeve de kirktrappe, nao bènne. Om te sjoele, wie 'r zag. De mem, Merie, Ton, Geel en ich zag de gek, achter 'm aan. Sjengske waor intösje wakker gewore en bäökde stillekes.

Hoofstök 16

Fien van de Lange Pie, die e wölle liefke zaot te strikke, kaom achter de teek oet. Ze wisjde effe mit 'ne moe euver de taofel en zat de smoutlamp op 't befèt. Ze houw zeker al in de smieze dat veer de lamp zouwe omstwatte.

Daonao leep ze nao d'n aere en reep de lange Pie. "Dae mót ouch mèr 'ns get doon", zag ze. Ze pakde Sjengske euver van Merie en begoos mit 'm te sjokkele.

Effe later kaom de lange Pie, mit de slóbbe aan z'n veut, bène. Hae vroeg in eine waeg wat 't maogde zeen. De ba bestelde zich 'ne franse óm op de duipeling te drénke. Merie en de mem pakde zich 'nen Aels mit a klötje sókker en Geel en ich e glaas lich beer. Ton maogde zich veur deze kjèr e glaas limmenaad bestèlle.

Intösje vèsjde Ton zich mit e speer strwè, dat 'r bie de stoof gevónje houw, de laevetige vlege oet 't vlegeglaas dat op de taofel sting. Veur alle zekerigheid foekde hae ze ouch nog hun vleugele oet. Dan zat 'r ze op de taofel en leet ze strepe van sókkerwater trèkke.

Dege de vlege gaaroet niks mjè dan gweej 'r ze op de plevuze. Die waore dan weer veur de hinne. Zwa heel 'r zich 'ne ganse toer aan de gang.

De ba zeukde in zie kammezaolstesjke e sjikske en begoos dao op te knouwele. Hae pakde zich de spiebak van de taofel en wol 'm op de plevuze zètte. Hae waor gewènd óm, es 'r sjikde, in 'ne bak te spieje dae op de gróndj sting. In z'ne jónge tied, wie de luuj nog gein plevuze mèr leim en zèndj in 't hoes houwe ligke, spiede hae op de gróndj.

D'n hóndj van de Lange Pie, eine lankhaorige taks of zwaget, laog effe wier ónger 'n taofel. Hae grómde nao de ba wie dae zich bukde. Wie de lange Pie dat hwèrde, kaom 'r op z'n aelfendaartigste achter 't befèt oet en joog 'm nao boete.

E stök of vief hinne die in 'nen hook laoge, sjaote wakker en vlwage sjaterentaere nao boete.

Merie houw intösje Sjengske weer op d'n erm gepak en leet 'm get zoeken op e klötje sókker dat ze in d'n aels houw ge-
duip.

Ton waor óngertösje meug gewore óm de houf kepotte vlege hun vleugelen oet de riete. Noe sjwat 'r mit z'n klapsput op laevedige vlege die op 't tepjèt of op de roete zaote. Af en toe bleef zwa e pröpke naatgemaak gezèttepepier effe plekke en veel dan op de gróndj. Die spuit houw 'r van nónk Maan gekrege.

Maan fisternölde zich get biejein. Es de kènjer speelzaken wouwe höbbe, hoofde ze mèr nao Maan te gaon. Dae klwatde 't ein en anger waal inein. Noe mót gezag zeen dat-s te veur zwa 'n klapsput neet vööl nwèdig höbs.

Om te beginne 'ne goje rechte tak van 'nen euleteul. Dae tak mót 'ne centemaeter of daartig laank en drie centemaeter dik zeen. Hae mót aewel waal sjwan glaad zeen, zónger äös.

Dan haols te mit 'n speik of 'n striknaolj de merg d'r oet en bliefs mit dat stökske iezer op en aaf gaon óm 'm van bènne good glaad te kriege. Es te de door kieks, mót 'r van bènne good blinke.

Bès te daomit gereid dan sniets te dich mit 'n kniep of 'n anger mets, 'ne sjwanne rechte tak zónger äös aaf. De bèste boum hievue is 'n kónkernöl. Dat stekske mót 'ne centemaeter of tjèn langer zeen es de tak van d'n euleteul. Mèr hae mót waal in 't gaetje devan passe.

Dat tekske mós te sjèlle. Dan weurt 'r ouch sjwan glaad. Mit 't dikste oetènj begins te dan op 'ne klouw of 'ne dörpel te stwatte. Doe mós waal deveur zörge dat 't oetènj good naat is. Dan vets 't hout good en kriegs te e saort pluumke. Dat lèste stekske neume ze de spèndrik.

Wie mós te noe laje en sjete? Doe zèts de dikste stek op 'n moer of deur en duuts e pröpke naatgemaak gezèttepepapier d'r in. Mit 't achterstök van de spèndrik duuts te dan dat pröpke good biejein. Dan haols te de spèndrik weer d'r oet. Doe drèjs 'm weer óm en duuts 'm weer in de klapsput. Door noe mit 'ne vlotte stoek de spèndrik door de bös te duje vluujg 't pröpke mit 'ne slaag d'r oet. Dat kump ómdat de

loch die d'r in zit biejein geduud weurt. Doe mós 't pluumke aevel waal good naat houwe.

De bèste pröpkes maaks te door op e stökske gezèttepepier te knouwele. Dan mirks te drek of 't neet te naat weurt.

Wie Ton per óngelök de lange Pie mit e pröpke in zie bakkes raakde, vónj Geel 't waal genóg gewaes. Hae sjikde 'm heives óm bie hun te gaon zègke dat ze bie de lange Pie waore óm te sjoele. Dat ze zich eine aan 't drénke waore hoofde hae neet te zègke.

Ton bleef waal nog get taengestrieje. Wie koos de pap 'm heives sjikke noe 't raengende dat 't zeikde. Geel aevel maakde gein weurd mjè d'raan nót en wees nao de deur die al aoep sting. Doe dampde Ton knoterentaere aaf.

Ongertösje kaerde Fien van de lange Pie mit 'ne straotebessem door 't dènk. 't Stöbde flink en daoróm lepsjde ze get water op te gróndj. Lichelik ouch óm 't nuut tepjèt neet nót te make wo noe aevel al e paar nate braatsje van de klapspuut op zaote.

'ne Naef van Fien, Harie, waor nao de Paosje begoos mit de kraom euvernuuts te tappesere. Omdat 'r ingelaot waor, zaot 'r noe in deens en mós dat tappesere mèr effe wachte.

Op de potstoof, in 'nen hook van de kaffee, sting 'n marmiet. Me koos good zeen dat de stoof pas nog gepotlwaigd waor, zwa blinkde ze. Op de sjou trwande 'ne Livvenhjèr mit ein hèndj. Lichelik waor 'r èns nao óngere getoemeld en vónj Fien 't neet nwèdig óm 'nen angere te gelje. Baove de kachel hing nog e paar zieje spek of sjénke. Ze waore good ingepak in kóssteke. Dat waor taenge de vlege en anger óngesiefer. Denaeve hing, zwa te zeen, 't euverbliefsel van de kroetwösj van 't veurig jaor.

Naeve de potstoof sting e stoveniezer en op de gróndj laoge e stök of zeve fómme. Die waore nog euvergebleve van de lèste wèntjer.

Fien vaegde óm de fómme haer en vroeg aan de lange Pie of 'r nog van zinnès waor die èns ónger de sjop te lègke. Veurluipig houwe ze die toch nog neet nwèdig. Pie grouwelde dat 'r nog geine tied houw gad en dat 'r ouch waal get anges aan

z'ne kop houw. Ze meinde toch neet dat 'r zich leet jage. Alles op z'ne tied en bokeskook in d'n herfs. Daobie kaom ouch nog dat 't noe al bienao St.An waor. Euver e paar waeke koos 'r ze dan weer inhaole. Hae bleef get op en neer loupe tösje de sjop en de kachel.

Hèlgekómberves, wat e gezeiks euver die paar fómme. 't Waor al erg genóg dat 'r al jaore houw mótte aanzeen wie Fien die fómme aan 't make waor. Wie ze pas getrouwd waore, houw hae nog de leim oet de leimkoel mótte haole. Fien houw doe e paar kjerre achter 'm haer gezaete. Volges háór waor 'r vööl te lang óngerwaeg en allein mèr good veur kalk te lèsje.

Hae houw waal mótte naogaeve dat Fien verdommes hènjjich waor in die zakes. Fien houw al drek in de smieze gad dat ze häöm neet mit te vööl werk mós opsjepe. Dan verlwar 'r 't euverzich en koos 'r zich al èns euvertórvele. Jao, Fien houw dao 'n gooj naas veur.

Es Fien fómme begoos te make, zat ze 't jèste kaolegruus mit 'nen houp drwège leim óngerein. Dan pakde ze 'ne tob lwètter. Dae bewaarde ze allezelaeve es ze gewesje houw. Jao, Fien dach aan alles.

Mit de lwètter woor 't mingsel leim en kaolegruus get naat gemaak en knaejde ze sjwan laankwerpige klute van óngevjer eine kilo. Die wore dan ónger de sjop gelag veur te drwège. Es de kachel in de kaffee in oktwaber aanging, mós hae weer mit die klómmele sjörge. Verdomme, ze koos de fómme toch ouch bènne drwège. Dan hoofde hae neet eders kjer de mit te sleipe.

Ze zagte dat-s te vööl kaole en hout spaardes door fómme op 't vuur te lègke. Dan koos dat neet zwa fèl branne. Mèr 't smörges houws te ouch nog dat gesodemierter óm d'n oudènk oet de kachel te haole. Doe mós beginne door good mit 't stoveniezer te rammele. Dan veel d'n oudènk door de rwèster nao óngere in de laaj. Mit e sjöpke deegs te d'n oudènk dan in 'ne tob. Dan mós te ouch nog nao boete loupe óm 'm in de moostem op 't vootpaad te struie.

Jaore geleje houw 'r van Fien d'n oudènk ouch nog mótte

zeve óm de euvergebleve käälkas d'r oet te haole. Ze houw aewel al gauw gezeen dat 'r tevääle leid de mit houw. Ze houw 'm èns aangekeke en gevraag wo 'r toch de sjiem oethaolde óm 't vol te houwe. Vanaaf dae daag woor 't zeve veur Pie aafgesjaf. Fien deeg 't mèr zelf.

't Kaom al èns veur dat 'r vreug oet z'n nès waor óm te pisse of zwa. Dan waor Fien nog mit de kachel aan de gang. Doe koos häör neet mjè zeen staon, zwa stöbde 't dan. Mèr haezelf houw dao geine las van. Es 't good waer waor, leep 'r achteroet nao 't huuske. Anges ging 'r de achterkääke in óm de neuchtere te gaon braeke.

Wat de luuj al neet dege óm 'ne cent te spare. Wat e gedoons toch allemaol.

Ongertösje laende de lange Pie achtereuver taenge de kas wo de dröpkes- en beerglazer stinge en verzat op z'n aelfendaartigste z'ne rechter voet. Doe bwag 'r veureuver en reikte mit ein hèndj nao 't befèt. Omdat d'n aafstèndj te grwat waor, veel 'r nao veure en koos zich nog jus mit 't anger hèndj prikke. Daobie sjwat 't spikkeleeriezer 'm van z'ne kop en veel in de speulbak.

'nen Angere minsj houw al 'ne vloek aafgetrókke mèr Pie waor dao nog te meug veur. Hae vèsjde 'm oet 't water, trók 'ne rwaje snoeplak oet z'n brookstesj en vreef op zie dwaje gemaak euver de glazer. Jao, Pie wis waal wat wirke waor. Hae houw allezelaeve d'n achterhaam getrókke, zagte de luuj.

In t dörp ging de kal rón dj dat 't gei versjil maakde of 'r in bèd laog of neet. Wirke of slaope waor veur Pie aeve hel. Versjeie luuj zagte dat Fien de kaerse mós oetblaoze es ze de stek opginge. Es Pie dat mós daon, waor 'r zwa oet d'n aosem dat 'r neet koos slaope, zwa poem waor 'r dan. Anger luuj zagte weer dat 'r allein mèr good waor óm laeg zek rech te zètte, zwa ónhènjig waor 'r.

Es 'r in de kirk zaot en de köster kaom nao 't Credo mit de klingelbuul dan mós 'r aangestwatte waere anges houw 'r nog neet in de gate dat 'r in de kirk zaot. Wie de pestwar 'm èns d'r op houw aangekald, sjient Pie gezag te höbbe dat 'r

zich zwa hel baejde dat 'r in waeze neet mjè op deze waereld
waor.

Daoróm houw 'r ouch in de kirk allezelaeve z'n ouge toe. Dan
woor 'r neet door die anger luuj gestwèrd, zag 'r. Pestwar
houw èns wies mit z'ne kop gesjòddeld en wier z'ne móndj
gehouwe.

Pie sjangeneerde zich allezelaeve es Fien get zag euver dèn-
ger die nog gedaon móste waere. Woróm ziene kop volhange
es 'r toch wis dat Fien ze nao verloup van tied toch zelf zouw
doon. Woróm zouw 'r zich dao dan dikke bein euver make.
Hae houw toch ouch mèr tsjwè hènj of mós 'r zich ouch nog
aan de kaers vaswirke. Ze mós neet meine dat 'r 'ne naaksje in
z'n tesj koos pisse.

Nein, Pie wis zeker dat 'r hel genóg wirkde en dat leet 'r ouch
mirke. Good, dao waore waal èns daag dat d'n aevevööl 'm
aan z'n prie waor. Dat 'r nurges zin in houw. Mèr dat houw
ederein waal èns. Dao mós te mit ljère laeve, waor zien mei-
ning.

Es d'n aevevööl 'm weer 'ns aan z'n prie waor, dan houw Pie
waal 'n remede. Dan stwak 'r zich e dubbeltje in z'n tesj en
trók nao de rwaje Peel. Gelökkig waor 't mèr 'n gooj hónderd
maeter loupe. Dao bestelde hae zich 'ne franse en zag taenge
de Peel dat 'r zich ouch mèr eine mós pakke. Nao e good houf
uurke ouwhore ging 'r dan heives.

De rwaje Peel waor dan bènne e keteerke bie de lange Pie en
dan drónke ze zich weer eine van datzelfde dubbeltje. Dat
ging zwa de ganse daag wier. 't Saoves zag Pie dan taenge
Fien dat 'r 'ne sjwanne daag houw gad zónger dat 'r 'ne rwaje
cent houw oetgegaeve. Es alle luuj zwa dege, dan zaog de
waereld toch gans anges oet, meinde Pie. Allein Fien dach
dao anges euver.

De luuj in 't dörp zagte dat 'r e dozenste gelök houw gad dat
Fien mit 'm getrouwd waor. Anges zouw 'r 'nen ermen hous
zeen gewaes.

Noe mót geer neet meine dat Fien en Pie móste prikke en pas-
se óm rón dj te kómme van de cente die ze euverhele van de

kaffee. Mit hun tsjwè kooste ze verdommes good laeve ómdat Pie oet 'n rieke femieje stamde.

Z'ne vader houw 'ne grwatte haof gad in Bor. Wie hae mirkede dat z'n einigs kèndj neet gebaore waor óm hel te wirke, houw 'r, nao euverlèk mit de notaris oet Zittert en menhjèr pestwar, z'n boerderie mit alle gróndj aan 'ne graof oet Luuk verpach.

Zwa koos Pie eder houf jaor bie de boereljènbank de pach aafhaole. 't Teikende Pie dat 'r zich gein zörg maakde waeme later, es hae en Fien dwad waore, de ganse kraom zouw erve. Omdat ze gein kènjer houwe ging de kal rón dj dat 'r ouch dao te meug veur waor.

Nein, euver wat möрге kaom, dao kreeg Pie gein koppien van. Hae houw toch al genóg aan z'ne kop.

Hoofstök 17

Nao get glazer beer, aelskes en kónjèkskes hwèrde veer, ich dènk zwa taenge houf veer, 'n kar door de Dörpstraot aafkómme. Effe later kaom Hoebaer van Dreesse zeiknaat bènne.

"Miene hëlge kómberves, wat 'n sjoel," zag 'r.

"Mèr woróm bès te neet urges gaon sjoele," zag Geel. "Welke houe gare geit noe door zwa 'n waer."

"Miljaar, wo kèns te noe sjoele es te urges tösje Mwarveldj en Katsep bès", zag Hoebaer en sjöddelde zich wie 'nen hóndj. Hae houw 't nog neet gezag of veer hwèrde weer 'n kar aankómme. Boete woor zich effe get gesjólje wie Sjef en Gus van Drik van Laen oet de Berg hous euver kop de kaffee bènne kaome getaffeld. Ouch zie waore naat pès op hun humme. "Zwa, noe hóbbe veer drie van zwa 'n häörepaerd bènne," zag Fien. Ze pakde drie steul en zat die bie ós aan de taofel en vroeg in eine kjèr wat 't maogde zeen.

Wie ze waore gaon zitte, vertèlde Hoebaer dat ze nao Mestreech waore gewaes. Op de trukwaeg waore ze jus door Mwarveldj wie 't begoos te raengene.

Hae houw de sjoel waal baove 't Belsj zeen hange, mèr dach dat ze langs de Maas zouw ewegtrèkke. Dits kjèr waor 't aevel neet zwa. Wie 'r door de Hèngskeswaeg aafkaom, struimde 't water wie 'n grwatte baek nao Katsep. Wie ze in Katsep kaome, waore ze al zwa zeiknaat dat 't geine zin houw gad óm nog urges gaon te sjoele. Haezelf houw waal 't paerd nog effe lang haver gevoord. Daoróm waor 'r veur Sjef en Gus in 't dörp.

Ongertösje kaom de lange Pie mit drie glazer beer en vroeg wat ze dan in Mestreech waore gaon doon.

Hoebaer vertèlde dat ze nao de vjemert waore gewaes mit de slaagkar. Ze waore in de doon van 'n oer of veer 't smörges al vertrókke. Haezelf houw 'ne pink en tsjwè rënjer verkoch. Sjef en Gus houwe e stök of daartig bagke en sjäötelinghe bie

zich gad. Die waore ze nao good drie oere ouch al kwiet gewaes. Omdat ze good houwe gebäörd kooste ze zich noe eine op de lamp sjödde.

Hoebaer houw zich nog in Bunj bie Pit van Sjenge e, zwa good es nuuj, drèjvaat gególje. 't Zient waar versjeie waeke geleje kepot gegange. Hae houw waal bie z'ne naober, Gil van Nel van Bet, boter kenne stwatte. Om die luuj aevel al-lezelaeve lestig te valle, dao houw Hoebaer geinen aard nao. Noe 'r 't vjè good verkoch houw, koos 't waal get lieje.

Wie veer zwa óngerein zaote te moele stwet Sjef op e gegaeve memènt Gus aan en pizzewit 'm get in 'n hwar. Doe begooste ze alle tsjwè hel te lache.

Veer keke ze zwa get verpópzak aan en vroege wat noe weer aanderhèndj waar.

"Vertèl doe 't mèr," zag Gus taenge Sjef.

"Wat veer vanmörge op de mert gehwèrd hóbbe is óm dich 'ne pókkel te lache," zag Sjef. "Mót geer loestere wat 'ne Belsj ós vertèld haet. 't Sjient dat-s te in Mestreech, in d'n eine of angere petik, al sjwan dwadskiste kèns gelje. Dat is weer get nuuts veur deze tied. De sjwanmoder van dae Belsj waar e paar waeke geleje gestórve. Doe mós dae Belsj in Mestreech 'n kis gaon bestèlle. Die femieje sjeen 't hjèl hwag in de kop te hóbbe. Wie dae Belsj in dat gesjef kaom, lete ze 'm versjeie kiste zeen. Dat waore kiste van beuke- of eikehout mit sjwan kopere hèndjvater en e kopere kruus. Wie dae Belsj de pries hwèrde, zag 'r dat ze vööl te kosspegel waore. Dao koos 'r neet aan beginne.

Doe houw dae gesjefsman nao 'n anger kis geweze. Dat waar ein van vurehout en dao zaote mèr gewoon iezere hèndjvater aan. Die kis waar mèr de hèlf van de pries.

Es 'r die zouw gelje, kreeg 'r 'nen Livvenhjer veur niks debie. Nein, nein, zag dae Belsj en vertèlde dat z'n sjwanmoder op allerpriejedaag gebaore waar en dat ze haol pès ónger häör erm waar gewaes. Ze zouw zich wès en zeker versjeie kjère in 't graaf ómdrèje es ze de pries van die kis te weite zouw kómme.

"Och, dao kenne veer waal get aan doon," zag dae Me-

streechtenaer. "Ich höb achter op 't lager 'n kis staon die zwa smaal is dat ze zich neet mjè kènt ómdrèje."

Toch waor dae Belsj neet kóntent en kik nog zwa get rón dj. Opèns löp 'r nao 'nen hook van 't vakgesjef en wies op 'n kis. Dao zaote versjeie braatsje op. De hèndjvater en 't kruus waore devan gehaold.

"Wat mót die nog koste," vroeg 'r zwa langs z'n naas eweg. Dae Mestreechtenaer trók 'ns z'n sjouwers op en zag vieftjèn gölje.

"Jao mèr," zag dae Belsj weer, "dao zitte gein hèndjvater aan. Wie mótte veer die dan drage."

"Nondetenaer, doe bès ouch neet vlot kóntent", zag dae Mestreechtenaer. "Noe good, die hèndjvater kriegs te veur niks debie. Dat is 't lèste, mjè kèn ich neet veur dich doon. Doe struips mich 't vel euver mien hwarre. Zwa kèn ich van ze laevesdaag niks verdene."

"Och," zag dae Belsj weer. "Noe weit ich 't al. Geer zèk dat ich de hèndjvater veur niks kèn kriege. Gaef mich die dan mèr mit. Dan kalle veer neet mjè d'r euver."

"Jao mèr, wat mós te noe mit allein hèndjvater en gein kis," èntjwoorde dae Mestreechtenaer.

"Och," zag dae Belsj weer. "De oetvaart is pas euver veer daag en dan is m'n sjwanmoder toch stief."

Wie veer oetgelache waore, höbbe veer nog mèr get bestèld en euver die zwageheite stóm Belsje gekald.

De ba begoos óm 'n oer of veer te zeivere dat 'r geine middig gad houw en dat 'r verrèkde van d'n hóngers. Hae wol spek mit eier gesjaf höbbe.

"Dan mós te mèr neet te laat veur de middig kómme," grómde de mem.

De ba vertèlde dat 'r óm 'n oer of zeve dae mörge mit Deur oet de Hei in de Aelserhègke de krwatte waor gaon sjarre. Wie 'r taenge twelf oere heives waor gegange, houw 'r Sjaak van Huub oet de Gats getróffe.

Doe houwe ze euver de famfaar staon te ouwhore. Sjaak waor van 't bestuur van De Maasgalm. Ze waore veurige waek op kónkoer gewaes in Amsterdam. Es klein dörp hou-

we ze toch mèr de jèste pries in de jèste aafdeiling famfaar gewónne. Ouch waore ze daodoor geprómeveerd nao 'n hwager aafdeiling. Sjaak houw nog gezag dat 't veural op raekening kaom van de dirrezjènt. Dat waor dan waal eine van Mestreech mèr dae wis waal van besjeid.

Wie bekènd waor gewore dat ze zwa good geblaoze houwe, waor 't in Amsterdam waal good oet de klauwe geloupe. De leje van de famfaar houwe doe die Hollèniers 'ns laote zeen wat veer veur 'n spräök höbbe euver gooj mezekante.

Wie de ba dus óm 'n oer of kwart veur ein bie hun waor gekómme, waor 't book ómgedrage.

Hae houw ze ouch nog van de mem oetgesjoerd gekrege ómdat 'r te laat waor. Ze houw 'm gevraog of 'm ein op de luip waor. Hae wis toch duvelsgood dat óm twelf oere de middig op de taofel sting. Ze heel zich neet op aan die fiffe van häöm. Hae koos kalle mit waeme hae wol. Hae mós verdomme waal op tied achter de taofel zitte.

Ze houw 'm aevel waal gevraog welke spräök Sjaak gemeind houw.

"Kiek," zag de ba, "de vrouluuj zeen allemaol 't zelfde. Ze gaeve dich niks mjè te aete es te te laat kumps mèr ze wille waal alles weite."

"Man, lik neet te zeivere," kaom Fien van de lange Pie detös-je, "laot ós die spräök èns hwère."

"Noe good dan," zag de ba. "Sjaak meinde dat 'ne goje meze-kant zouw mótte höbbe: 'n hel vel, e weik gemood, 'n nate kael en 'n drwèg laever."

"Verrèk," zag Gus, "ich bèn geine mezekant en dat höb ich ouch allemaol."

Zwa zuus te mèr wie me zich in 'ne minsj kan vergisse.

De ba bleef aevel knotere dat 'r hóngre houw. Ouch de anger mansluuj houwe waal gósting nao get goods. Fien houw intösje häör strikwerk obbenzie gelag.

Ze waor noe, zwa te zeen, e stubke van Pie aan 't zule. Mit e sjeif oug keek ze effe nao de lange Pie. Dae sting nao de plefóng te kieke en deeg jus of 'r niks gehwèrd houw. Doe leep ze nao achtere óm de pan op te gaon zètte.

Effe later koos me 't spek ruke dat ze aan 't braoje waor. Zónger dat eine 't eigelik gemirk houw, sting Pjaer van Pit van de Duitsje Jozef, de faktäör, veur 't befèt. Hae waor in grwat gala. De dónker blauwe kebo, mit rwaj beze aafgezat, droog 'r óm z'n sjouwers. Z'ne sjakko houw 'r e bitje sjeif op z'ne kop staon. Zien sjoon en kemasje zaote ónger de pratsj. "Nóndepie, wat bèn ich vanmiddig geduip," zag 'r.

"Jao, jao," zag Geel lachentaere. "Vandaag zeen genóg luuj geduip. Mèr dae dao", wiezentaere nao Sjengske, "is richtig geduip."

"Och jao, allemaol nog 'ne goje middig," zag Pjaer en lag z'ne nate keboo euver 'ne stoel.

Doe begoos 'r in z'n grwatte laere tesj te zeuke. Nao 'n amelank lag 'r e pepier op 't befèt en zag taenge de lange Pie dat 'r de kwittanse van de brandasserans bie zich houw.

"Wat höb ich dao mit te doon," èntjwoorde Pie. "Dao mós te bie Fien mit zeen. Neet bie mich. Dat mós te noe óngerwiel waal weite."

"Kèns te Fien dan effe veur mich rope," zag Pjaer en wisjde mit e hèndj euver z'ne veurkop.

"Roop ze dich mèr zelf," zag Pie. "Ze is in de achterkääke aan 't kraome. Betale is mien aafdeiling neet, dat wèts te toch."

Doe pakde hae z'n spikkeleeriezer van z'ne kop en begoos euvernuuts euver de glazer te vrieve.

Pjaer trók z'n sjouwers op en leep nao d'n aere. Dao goof 'r 'ne bäök op Fien, die nao e memènt aangesjaote kaom.

Wie ze hwèrde woróm ze mós doorkómme, keek ze get vaal nao de lange Pie. Ze leep aevel weer nao achtere óm 't geldj te haole.

Pjaer pakde óngerwiel 'n anger pepier en zag taenge de lange Pie dat 'r op de getóppelde striep z'ne naam mós zètte.

"Ich óngersjrief hieje niks," zag Pie, vrieventaere op z'n glazer.

Pjaer drèjde zich óm en stwak z'n erm nao d'n hemel en zag mèr niks mjè.

Wie Fien betaald en óngersjreve houw, pakde Pjaer z'ne kebo en wou wier gaon.

"Kóm," zag Geel, "zèt dich in de kómpenie en drènk dich eine op de duipeling."

Pjaer zunjerde en zag dat 'r nog nao Terhage mós. Doe bedach 'r zich. Hae lag z'ne keboo truk, trók 'ne stoel bie en zag dat 'r zich e glaas lich beer drónk.

Wie 'r good en waal zaot, keek 'r mich frónsentaere aan en begoos taenge mich te kalle.

"Zèk mich èns Sjang, wo gings doe gisteraovend óm 'n oer of ach nog haer. Ich dach gezeen te höbbe dat-s te 'ne klouw achter op de draeger van de fits houws."

"Wo zouw ich noe zwa laat mit 'ne klouw haer gaon. Doe höbs dich verkeke," zag ich.

"Och sjei toch oet man, ich höb mich neet verkeke," zag Pjaer.

"Ich weit 't zeker. En ich zal dich ouch vertèlle woróm ich dich dat vraog. Wie ich vanmörge mit de pos nao de Groenewald leep, stinge mich ónger op de Kaolwaeg Sjim van Frèns van Hoube en Graat van Mai van Bet van Maan zich te vreigele. Sjim zag dat Graat de reinstein oetgevare houw mit de bèlk. Graat zag dat 't neet waar waar. Dae klouw houw dao al gelaage wie 'r mit bèlke begoos.

"Es ich neet bie toeval langs gekómme waar, houws te dae reinstein lichelik op de verkjèrde plaats in de gróndj geduud," sjólj Sjim. "Dan houws te weer 'ne houe maeter gróndj debie gad."

Wie ich truk kaom oet de Groenewald stinge ze zich nog ummer oet te sjèlje.

"Doe dach ich óngerèns aan gistere aovend en aan dich," zag Pjaer, wiezentaere nao mich.

"Ich höb doe taenge Sjim gezag dat ze mèr èns mit de sjöp nao de reinstein móste zeuke. En jaowaal, nao hwagoet drie minute vónje ze dae. En waal dao, wo ze allebei dachte dat 'r mós ligke."

"Zuus te noe waal dat ich geliek houw," zag Graat. "Welke hovegewaajde gwèit noe zwa 'ne klouw hieje in de rein. Es te mich neet troes, mós te hieje mèr 'ne toen of 'n däörehèk neerpaote. Dan kèns te neet mjè zègke dat ich mit de reinstein aan 't klwatte bèn."

"Doe bèn ich mèr doorgeloupe," zag Pjaer. "Lichelik staon ze zich noe nog veur van alles oet te make." Hae naom 'ne slók van zie beer en keek mich weer aan. "Ich dènk dat 't dien sjoud is dat die tsjwè zwa 'ne vreigel houwe," zag Pjaer taenge mich. "Ich aam zwa, dat-s doe dae stein dao höbs neergegwajd. Woróm deis te noe zwaget," vroeg Pjaer aan mich.

"Dat zal ich uch èns effe naevenein lègke," zag ich en drónk 't jèste mie glaas laeg. "Sjim troet geine en ouch zichzelf neet. En dat hink mich vies mien straots oet. En mich neet allein, dènk ich zwa. Daoróm rammelde mich allang de pens óm dae èns te kristeljère. Gistere aovend hwèrde ich van Graat dat 'r vanmörge op de Kaolwaeg ging bèlke. Dat waor e ge-laeg óm Sjim bie te brènge dat-s te de meeste anger luuj kèns troewe. Wie Sjim vanmörge mit de mèlktuite op de fótsj kaom, höb ich effe mit 'm staon te kalle. Doe zag ich zwa langs m'n naas eweg dat ich gehwèrd houw dat Graat op de Kaolwaeg zouw gaon bèlke. En dat ich gistere aovend 'ne klouw in de rein houw zeen ligke. Ich kèn Sjim zwa good dat 'r doe hous euver kop nao de Kaolwaeg is gegange. Noe ich alles zwa euverdènk is 't mèr good dat Pjaer mich gistere aovend mit dae klouw gezeen haet.

Die tsjwè houwe zeker neet d'r aan gedach óm nao de richtige reinstein te zeuke. Ich houp waal dat Sjim vandaag get geljèrd haet."

"Miljaar, Sjang, doe houws pestwar mótte waere," zag Gus mit 'ne grinsj op zie gezich.

Op zwa 'ne stómme kal höb ich mèr gei kómmendaar gegaeve.

"Ich mót noe gaon," zag Pjaer effe later, "anges kóm ich vööl te laat bie ós. Vanaovend mót ich mich nog 'ne zak kniënsvoor gaon aafsnieje. Op 't Mergelakker höb ich dees waek in de graaf 'nen houp doedistele zeen staon. Dao kriege de kniën sjwan wit vleisj van. Ich mót zègke dat ze zich al good beginne te sjikke. Dat weurt ouch tied. Mit de kirmes hou ich allezelaeve e stök of vief in hunne nak veur bie de middig. Dan trach ich nog de kniënsvelle te verkoupe óm 'ne kirmescent te höbbe."

"Nóndetenaer, woróm mós doe zwaväöl knien 't vel aafstruipe mit de kirmes," kaom Gus detösje.

"Jao, dat kump devan es te 'n grwatte femieje höbs. Alle breurs en zösters mit naeve en nichte kómme dan op de middag. En die houwe zich get naobènne. Dao is get veur nwèdig. Dat vertèl ich uch."

Hoofstök 18

Wie 'r z'ne nate kebo van de stoel pakde, kaom Fien door mit tsjwè panne spek en eier. Ze zat ze midde op de taofel en be-goos de taofel get te ransjere.

"Verdomme, dat ruuk good," zag Pjaer. "Dao zouw ich ouch waal get van löste."

"Kóm, maak dat-s te eweg kumps," zag Fien lachentaere. "Dao is niks veur dich bie." Ze wirkde 'm de deur oet en leep weer nao achtere.

Effe later waor de taofel gereid óm aan te valle. Fien houw versjeie reme brwad, good dik gesneje, 'ne pot paeresjrwap, e stök of ach tèiere en get gesjièr op de taofel gereid gezat.

Ouch zat ze nog 'ne richtige stinkkjès debie. Geer wèt waal, zwa eine dae op z'n huke zit, zwa riep waor 'r.

Dae waor veur de mem, zag Fien. Ze houw van Maritsebil, die bie de dokter in Baek pótsde, gehwèrd, dat de mem neet mjè zwa vööl vèt maogde aete. Ze houw bie de dokter geklaag dat ze las houw van häöre maag.

Dat wis Maritsebil gans zeker. Ze houw dat bie toeval gelaetze. Wie ze de kaartebak van de dokter aan 't stöbbe waor, ware e paar kaarte oet de bak gevalle. Me kan toch gein kaarte trukstaeke mit de ouge toe. Zèk noe zelf.

En Fien dach dat 'ne goje stinkkjès lang neet zwa vèttig waor wie 'ne reem spek.

De mem zag niks. Mèr ich gluif dat ze zich get gepaerdskeuteld veulde dat Fien zwavööl kómpasse mit häör en häöre maag houw.

Ouch zag Fien nog dat veer 't aete neet hoofde te berappe. 't Waor veur de duip en veur gooj klènjtje houw ze waal get euver.

Woróm ze nao mich keek en grinsjde, weit ich neet.

De lange Pie sting zich óngertösje achter 't befèt alles te bekieke en zag gei woord. Hae sjöddelde èns mit z'ne kop en ging doe op zie gemaak 'ne wouf vange.

Merie wou Sjengske op 'ne stoel lègke óm häör hènj vrie te höbbe óm mit aan te valle. De mem vónj dat aevel te gevjèrlík en daoróm sjuufde ze 'm mèr ónger de houte bank die taenge de moer sting. Zwa te zeen houw Sjengske dao geine hinjer van want hae sleep wie 'nen os.

Verdómme wat höbbe veer ós begaajd. Ich geluif dat Fien waal 'n houf zie spek houw gebräoje. Geel sopde nog z'n smouwene in de pan. 't Vèt leep 'm langs zie bakkes.

Hoebaer zag waal nog mit 'ne gekke slaag dat 'r 't spek lever get krapper gebräoje houw gad en dat 'r lever de eier mit 'ne ganse däöjer houw. Mèr euver 't algemeen waor 'r waal kóntent.

De mem wou 'm dèksele mèr die koos niks zègke ómdat ze häöre móndj vol houw mit dae stinkkjès.

Wie 't speelke 'n ènj houw, waor de ganse stinkkjès eweg en houw ze ouch nog e stök of drie pille brwad vermeubeld. Ze zag dat ze veurluipig niks mjè hoofde. 't Houw häör good gesmaak.

Ze meinde ouch dat stinkkjès lang neet zwa vèttig waor es spek want ze houw op 't memènt geine las van häöre maag.

Hoebaer zag dat 'r mit verwónjering houw zitte kiekte wie ze dae ganse stinkkjès verenneweerd houw. Zien vrouw houw dae van ze laeves daag neet opgekregen.

"Och," zag de ba, "zwa zuus te mèr wat mien vrouw allemaol kènt. Ze klaag allezelaeve mit gezónj bein. Es get euverblief van de middig of dao blief e bräötje in de pan hange dan it ze dat mit smaak op. Ich zèk waal èns mit 'ne gekke slaag taenge häör dat-s te 'ne zak ouch kèns toebènje es 'r nog neet vol is."

Omdat Fien geine kofte houw opgesjöd, móste veer 't aete mèr mit beer of snepskes ewegspeule. Dat ging ós good aaf, dat mót ich zègke.

De ba houw mit toere ummer 'ne goje slaag gereid. Wie 'r de lèste reem spek in z'ne gortje houw gehouwe vreef 'r èns langs z'ne móndj en zag, e bitje achtereuverligkend in z'ne stoel: "Ich bèn stief van ouwerdóm, Hoebaer dao is stief van de gich, mèr dae dao," wiezentaere nao Geel, "dae is stief gevraete."

Wie 'r dat gezag houw, sjödde hae zich lachentaere 'ne franse in z'n göt. De mem sjaamde zich get en stweet ónger de taofel mit 'n fitsj taenge z'n sjene en zag dat 'r zich get mós inhouwe.

Ongertösje waor Fien van achter 't befèt oetgekómme. Ze zat de tèiere op ein en gweej de metser en fersjette in de bäöveste tèier.

Doe vaegde ze mit häöre sjolk euver de taofel en leep nao achtere óm 't gesjièr te gaon aafwesje.

Ze houw häör batterie nog neet gedrèjd of Jaokob oet Zittert kaom bènnè sjete. Dat waor de reiziger in snaps en anger gedrènks. Hae houw 'ne grwatte snuits pès achter z'n hware. Hae zaot allezelaeve good in 't kestuum. In Aelse kooste ze 'm allein mèr es Jaokob. Wie 'r zich van achtere sjreef haet nwats eine geweite. Hae zag de goje daag en hing z'nen hood en gabberdien aan de kapstok. Doe leep 'r nao de lange Pie óm de bestèlling op te numme.

Dae trampelde aevel nao de deur van d'n aere en reep Fien debie. Hae tapde en sjödde de glazer vol en bedeende de luuj, zag 'r. Fien mós mèr zörge dat genóg zoepes in de kraom waor. Zie bestelde en betaalde 't gedrènks aan de levransers. Hae houw waal genóg aan z'ne kop óm zich ouch dao nog mit op te houwe.

Jaokob zat zich bie ós en gaof e rundje. Me koos aan 'm zeen dat 'r al 'ne ganse daag óngerwaeg waor. 't Waor jus of 'r al genóg glaeskes in z'ne geles houw hange.

Wie 'r hwèrde dat de jóng van Geel geduip waor, leep 'r weer nao boete en kaom effe later truk mit e stök of tjèn klein segaerkes en get zwaegeldweskes. Hae deilde de segare ónger de mansluuj oet. De zwaegeldweskes gweej 'r op 't befèt en zag taenge de lange Pie dat 'r die mèr ónger z'n gooj klènjtje mós oetdeile.

Daonao filleseteerde hae de ganse femieje. Wie 'r ouch nog hwèrde dat Merie de paat waor, zag 'r taenge Geel dat 'r houpde dat Sjengske later mèr vääol op häör zouw lieke. Op zwa 'n paatje kooste grwètsj zeen. Die waor neet vies gevalle óm te wirke en veur häöre ouwer zaog ze ouch nog good oet.

Wie Geel aan 'm vroeg wo 'r dat allemaol van wis, zag 'r, dat 'r zwa z'n luuj houw die 'm op de hwègde hele.

Merie deeg jus of ze häöm ein wou bietrèkke. Me koos aevel zeen dat 't op häöre póntenäör wirkde. Ze supde nog 'ns aan häör aelske en begoos mit Jaokob te klasjenere euver de mansluuj, die zich de lèste tied allezelaeve op 't Belsj eine ginge pitsje. Ze zagte allemaol dat 't dao e stök baeterkoup waar wie hieje. Ze vergaote aevel waal dat ze dao ouch tsjwè kjère zwaväöl zaope en dat 't daoróm weer aan ein deur oetkaom.

Jaokob waar 't dao mit èns. Hae houw de lèste tied gemirk dat z'ne ómzat truk leep. Dat kaom volges häöm allein mèr ómdat die verdommese Belsje de snaps zwa goodkoup verkochte. En dat de luuj teväöl franks veur eine gölje kregde. Hae dach ouch dat ze 't beer en de snaps duipde mit water. Jaokob bleef mèr mit Merie oubette en óngerèns sjwat 'r zwa in 'ne lach dat ederein dach dat 'r drin zouw blieve. Hae wisjde zich de traone oet de ouge en wènkde op Pie óm nog eine in te sjódde.

"Mót geer loestere wat ich in Aolbaek gehwèrd höb," begoos 'r. "Dat is óm dich kepot te lache. Ich kan gein name neume, dat verstaot geer toch. Mèr 't geit euver dae witman dae in dat boerderieke hoes mit die asseneutstruuk in de moostem. Geer wèt waal op de waeg van Nut nao Aolbaek.

Z'n vrouw is al e jaor of veer geleje begrave. Ze houw e beslaag gad. Dae man, Sjèl sjrief 'r zich, is de veurige waek nao 't gerich gegange. Hae leep al jaore rónjdj mit de gedanke dat hae de dwad van zien vrouw op zie geweite houw. Mèr 't gerich haet 'm weer heives gesjik. Zie kooste 'm ouch neet helpe. Hae mós zelf mit de kraom vaerdig waere, houwe ze gezag.

Wat waar noe eigelik gebäörd op dae daag wie z'n vrouw is gaon hemele? En woróm houw Sjèl las van zie geweite?

't Waar bekènd dat die tsjwè zich al jaore óngerein veur van alles oetmaakde. Dat waar neet sjwan mjè. En nog erger. Dao waar 't bekans edere daag klöppelke oet de zak, óm 't zwa mèr èns te zègke. Ze laefde wie kat en hóndj.

Mèr good en waal.

Op 'ne gezadde daag houw Sjèl taenge Greet, z'n vrouw, gezag dat 'r z'n tuut vol devan houw. Hae wol van dat jèwige gedoons aaf zeen. Hae koos 't neet mjè aan. Hae koos 't neet mjè verkroppe. Dao ging nog e paerd aan kepot, houw 'r gezag. Hae ging zich verhangen.

Greet houw zwaget gemomeld dat 'r mèr mós doen wat 'r neet laote koos. Ze houpde allein dat ze häöm later neet in de hël zouw taenge kómme. Dan waor ze verdomme nog wier van hoes.

Wie 'r nao achtere leep houw Greet ouch nog gerope of 'r hulp nwèdig houw.

Dao houw 'r gein hulp bie nwèdig, houw Sjèl nog gezag. Doe waor 'r nao de wisj geloupe. Veurdat Sjèl d'n euverdèn waor opgegange, houw 'r zich e dik zeil gezeuk. Dat zeil knuipde hae ónger z'n erm vas.

Doe houw 'r 't zeil aan 'ne balk vasmag dae-s te vanaaf de lödder neet koos zeen. Es te óngevjèr houverwaeg op de lödder waors, zouws te allein de bein van Sjèl zeen.

Haезelf waor doe op zie gemaak op dae balk gaon zitte en houw zich nog e sjikske gepak. Zwa haet 'r dao, volges zie zègke, zeker tsjwe oere zitte te wachte.

Lichelik waor Greet nao e tiedje toch óngeras gewore. Ze begoos op 'm te rope en hae hwèrde ouch dat ze door versjeie stel leep te zeuke.

Op dat memènt leet 'r zich zakke en bungelde hae aan 't zeil. Hae hwèrde häör de wisj inkómme. Weer reep ze ziene naam. Hae gaof aevel gei sjoegen.

Doe zaog 'r de lödder bewaegen. Greet kaom d'n euverdèn op. Ze mót óngevjèr houverwaegen gewaes zeen wie ze de bein van Sjèl zaog bungele.

Greet gaof 'ne helle bääk en Sjèl zaog wie de lödder get versjuufde. Doe hwèrde hae e geloed of eine op de gróndj veel. Doe waor 't moesstil.

Sjèl trók zich op z'n aelfendaartigste weer baove op de balk en maakde zich los. Hae houw jus get pien ónger z'n erm en op z'n broos van dat verrèkdes zeil.

Hae ging de lödder aaf en zaog z'n vrouw op de gróndj ligke.

Hae zat zich bie häör op z'n kneje óm te kieke wie 't mit häör waor. Effe later deeg ze häör ouge aope en nao 'ne tèl of vief vroeg ze wo ze waor.

"Wèts te dat noe ech neet," houw Sjèl gezag. "Doe bès weer bie mich. In de hèl." Doe houw Greet e beslaag gekrege en waor ze gaon hemele.

Wie 't weer get röstiger waor gewore, raekende Hoebaer, Sjef en Gus hun vertaer aaf en ginge heives. Ze móste 't vjè gaon vore en de bjèste gaon mèlke. Wie ze eweg ginge, waor 't euver en de zón begoos weer door de wouke te braeke.

De mem houw waal nog effe taenge Jaakob gezeiverd dat 't jus waor of de vrouluuj op vandaag everal sjoud aan waore. De mansluuj waore volges häör gein haor baeter.

Jaakob houw aevel geine tied mjè óm dao euver te gaon kalle. Hae mós ouch nog nao Maes. Es 'r häör nog 'ns zaog zouw 'r dao waal 'ns 'ne boum euver opzètte, zag 'r.

Wie 'r opsting óm bie de lange Pie aaf te raekene, veel 'r bekans euver 'n paar hinne die door de aope deur weer nao bène waore gekómme. Ze vlwage sjaterentaere euver de täöfelkes haer en zatte zich baove op de tapkas.

De lange Pie veel bekans óm van de sjrik. Hae raapde zich aevel biejein en joog ze nao boete. Ein van de hinne houw baove op de tapkas 'n grwatte plaoster achtergelaote. Veurd dat eine pès tsjwè koos tèlle, waor Fien al doorgékómme. Mit 'ne sjotelsplak vaegde ze de strónt eweg en speulde de dook oet in de speulbak. Doe gaof ze de lange Pie op z'ne pókkel dat 'r baeter ach mós gaeve op de hinne. De kaffee waor verdomme geine hinnestal. Wat móste de luuj neet dènke.

"Sakkremènt, wat meins te waal. Ich hób ouch mèr tsjwè ouge en tsjwè hènj." zag dae. Doe leep 'r grouwelentaere nao achtere.

Jaakob houw óngertösje z'ne hood opgezat en z'ne gabberdien euver 'nen erm gelag. Hae raekende bie Fien aaf en zag dat de bestèlling mörge of euvermörge bezörg zouw waere. Wie 'r nao boete leep, kaom 'r de lange Pie taenge. Ze stinge in de aope deur nog effe óngerein te kalle. Doe waor Jaakob eweg.

Pie bleef taenge de móntang hange en keek de waeg aaf. Nao e tuurke drejde hae zich houfóm en reep taenge Fien of ze nog get houw dat geslepe mós waere. De sjièreslieper waor óngerwaeg.

Fien waor de beerglazer aan 't aafwesje in de speulbak.

"Jao," reep ze nao Pie. "Dao op de sjouw lik 'n sjièr. Die is zwa verdommes bot, dat-s te de mit op d'n blwatte vot nao Kölle kèns vare."

Of Pie 't neet gehwèrd houw of neet wol hwère, weit ich neet. Hae bleef in eder geval taenge de deurstiel hange en reurde zich neet.

Effe later koos me hwère dat 'r taenge eine de gojedaag zag. Doe kaom 'r weer nao bènne en leep achter de tap in.

Fien houw jus de beerglazer in de kas gezat. Ze keek de lange Pie 'ns aan en leep nao de sjouw óm de sjièr te pakke. Wie ze bie ós langs 't täöfelke leep, bleef ze effe staon. Ze keek Merie aan en sjöddelde mit häöre kop. Doe zag ze, zwaget stil he-lop, dat 't toch jaomer zouw zeen es get aan Pie zouw kómme. Ze keek euver häör sjouwer nao Pie en leep de deur oet.

De lange Pie sting weer mit z'ne rök taenge de kas. Zwa te zeen waor 'r de vlege op 't befèt aan 't tëlle.

Sjengske houw zich óngertösje al zeker 'n oer neet mjè laote hwère. Hae laog nog ónger de bank en sleep wie 'n öske. Ouch van 't spektakel van de hinne waor 'r neet wakker gewore.

Merie en de mem waore noe aan 't klasjenere euver de bèste meneer wie-s te wölle zökke mós strikke. Nao dat gezöks höb ich aevel neet geloesterd.

De ba waor weer èns begoos mit te zeivere dat 'r vreuger in Gäöl bie 'ne klómpemaeker gewirk houw.

Gelökkig kaom doe Drik van Jóp van d'n ouwe Pjaer bènne. Dat waor, wie-s te nog waal zuls weite, de hoesslechter van Aelse. Hae wol zich aan 'n anger täöfelke zètte. Geel trók aevel 'ne stool bie en zag dat 'r zich mèr in de kómpenie mós zètte. De lange Pie kaom al mit de flesj ouwe klaore en e glaeske aangetrampeld. Ouch lag 'r 'n segaar veur Drik op 't täöfelke. Hae sjödde einen in en zat de flesj effe op de sjouw

achter zich. Doe trók 'r z'ne snoefplak oet z'n tesj en snoefde z'n naas.

Drik pakde óngertösje 't glaeske tösje doem en middelvinger. Me koos 't snepske kaolik zeen. Zwa 'n dikke knoemele houw 'r. In eine kjèr sloog 'r 't achtereuver en zat 't glaeske truk op de taofel. De lange Pie pakde weer de flesj, sjödde nog 'nen in en leep op zie dwaje gemaak truk nao de toog. Drik en Pie houwe pès noe nog gei woord gezag. Drik haolde e dweske zwaegele oet z'n brookstesj en stwak vuur in de segaar. Hae deeg e paar klein pufkes en bekeek akkeraat 't gleujetige oetènj. Doe lag 'r zich get achtereuver in z'ne stoel en dude z'nen hood get achtereuver op z'ne kop. Hae bloos e paar kringkes en mónsterde ós.

"Zwa, zwa," zag 'r, "dat is mich get sjwans. Hoof geer vandaag neet te wirke. Zwa wied es ich weit is 't geine mótzóndig."

Wie 'r hwèrde dat Sjengske geduip waar, grouwelde hae get bènnesmóndsj en reep op de lange Pie óm nog eine in te sjödde. "Allemaol 't zelfde." zag 'r debie.

Drik deeg weer e paar trèkskes aan z'n segaar en keek óm zich haer. "Enne," zag 'r, "ich zeen de duipeling gaaroet neet. Wo höb geer 'm dan al gelaote."

"Och, dae lik dao ónger de bank te snórke," zag de ba. "Es 'r zwa braaf blief wie vandaag, krieg ich e good kindsjkèndj."

"Ich waar," ging de ba wier, "ein van dees daag bie Frens van Hoeb van Fredrix. Hae houw mich gevraag óm 60 roje krwatte aaf te trèkke. Onger d'n unjere waar 'r aan 't knotere dat 'r 'n sjènk en tsjwè zieje spek houw mótte eweg gwaje. Die verrèkde van de maje."

"Sakkernóndetenaer," zag Drik e beetje opgereege, "dat is hun eige stóm sjoud. Wie dèk mót ich die läörese nog zègke dat ze 't vleisj good in 'n kóssteek mótte pakke es ze 't oet de paekelbak haole óm te drwège. Dao hoof, verdomme, mèr ein vleeg op 't vleisj te kómme en 't speelke is aan de gang. Ich doon mich bie 't stökkere alle meujte óm 't vleisj good te zoute en eder jaor hwèr ich weer dat gesnoter. Ze ljère 't ouch nwats van ze laeve. Trouwes, woróm haet 'r dat vleisj allemaol

eweg gegwajd. De slechte stökker houw 'r d'r oet kènne snieje. De res houw 'r dan gewoon kènne braoje. Doe höbs verdomme van die ös die meine dat 't aan 't vleisj lik. Mèr zwa is 't neet. Nein, zèk ich uch. En nog 'ns nein. Dat kump allein mèr door die verdommese vlege."

Hae drèjde effe z'ne kop houfóm en vroeg aan de lange Pie of 'r de snaps nog zelf mós branne. "Ich zal 't Frens waal èns ónger z'n naas vrieve es ich 'm zeen," ging 'r wier. "Hae haet mich trouwes veurige waek gevraog óm in 't naojaor mit te helpe de aerpel oet de doen. Hae houw weer mjè aerpel gepaot wie anger jaore. Ouch zag 'r mich dat 'r bekans neet mjè aan aerpelstaekers koos kómme. Dat dank dich verdomme de koekoek. Dat is mich ouch 'n martelerie wo-s te geer taenge zaes. Ich slach nog lever e stök of zeve verke es 'ne ganse daag in 't veldj te ligke óm aerpel oet te doen. Dao kriegs te de krjèmmer van in d'ne rök. En 't betaalt ouch nog slech. Mèr ich zal boete 't slachte toch nog get mótte doen. Van 't slachte allein kan ich neet aan de vraet blieve, neet waar?"

Ongertösje houw de lange Pie 't tablèt mit snepkes en beer op de taofel gezat. Wie 'r de glazer rónjdgedeild houw, kaom Fien jus weer nao bènne en lag de sjièr op 't befèt.

"Kóm," zag Drik, "sjöt Fien ouch e dröpke in en pak dich zelf ouch mèr eine."

Fien zag aevel dat ze niks hoofde. Ze mós óm zeve oere nao de kirk. Dan woor de rwazzekrans gebaejd veur Rweske van Berb van de smeed. Die waor gistere gestórve. 't Waor 'n nickske van Pie.

"Jao, dat höb ich dao strak al bie de rwaje Peel gehwèrd," zag Drik. "Dat is mich toch get. Wie ich de lèste kjèr bie Rweske geslach höb, ich mein taenge de vastelaovend, leep ze al mit 't liekbraed op häöre rök. Ze haet 't nog verdommes lang oetgehewe. Volges mich houw ze bleikzóch of de taering. Dat zeen mich toch mèr verrèkdese krènkdes. Noe blief mich dae Doorus waal sjwan mit veer klein kènjer zitte. D'n oudste is gluif ich pas twaelf jaor. Dae kump dit jaor van de sjwal aaf. Ich mót èns kieke of 'r neet 't swèntjers bie mich es ljèrjóng kan beginne. Dan kènt 'r zich 'ne cent verdene. Dat liek mich

e prónt kaelke en gaaroet neet vrech. Mit 't lwènke wat Doorus op de rênkaove in Baek verdeend, kènt 'r ouch gein grwatte vläög oethaole."

Drik drónk zie dröpke laeg, trók èns aan z'n segaar en dude aan z'n hood.

"Dan kèns te toch baeter jónkgezèl blieve," zag 'r. "Wie Sjang dao. Dae haet gein zörg aan z'ne kop. Dae geit zès daag nao de fòtsj en geuf bie hun get kosgeldj aaf. Wier bezjoert 't mèr get rón dj. Hae haet spas aan z'n eige en sjiet aan de luuj. Dat is mich pas e laeveke."

Dirk keek mich van ónger z'nen hood mit z'n verkesuigskes aan en vroeg aan mich of 't zwa waor of neet. Dao zaot 't sjaop en sjeet. Ich wis mich geine raod wat ich dao taenge in koos brènge. Ich zaot vies in d'n ambras. Mèr wie 't zwa dèk geit, waor 't gelök weer mit de deugenete. Om 't zwa mèr weer 'ns te zègke.

Veur ich get koos of hoofde te zègke, kaom 'ne jóng van Harie van Sjef van Kwabbes nao bènne geloupe. Hae waor gans oet d'n aosem.

"Gelökkig," zag 'r taenge Drik, "dat geer hieje zeet. Ich mót van de pap kómme zègke dat 'ne sjäöteling z'ne pwat gebräo-ke haet. Of geer 'm neet koos kómme slachte."

"Sakkernóndepie," zag Drik, "ouch dat nog. Wie is dat dan gekómme," vroeg 'r aan 't kaelke.

Dae begoos get te stamele en zag dat 't zien sjoud gewaes waor.

"Wat, dien sjoud? Wat is dan gebäörd," vroeg Drik.

"Mit m'n vrunj höbbe veer 't verkske oet de stal gehaold óm get mit 'm te spele op d'n euverdèn. Dao houwe veer 'ne stal gemaak mit bössele strwè. 't Verkske is aevel euver de bössele gekraope en doe langs de lödder nao óngere gevalle."

"Dan zuls te ze waal ereigel gerete höbbe gad," zag Drik.

"Nog neet," zag 't kaelke lachentaere. "De pap haet mich nog neet in z'n vingere gad. Dat zal strak waal gebäöre."

"Good, good," zag Drik grinsjentaere. "Zèk mèr taenge Harie dat ich bènne 'n houf oer bie 'm bèn. Ich mot effe mie getuug pakke en dan kóm ich."

De jóng drèjde zich óm en vaegde nao boete.

"Die kènjer op vandaag is mich toch get," zag Drik. "Die wae-re zwa vrech wie straotedrek. Dat waar in ózze tied toch waal e bitje anges."

Hae drónk zie dröpke op en leep nao de lange Pie óm aaf te raekene. Effe later waar 'r eweg. In d'n esjbak laog 'n houf op-geroukde segaar. 't Leep taenge zès oere.

Wie óm zès oere 't Angelusklökske begoos te trumpe, zag de ba dat 't good gewaes waar en dat 't tied waar óm heives te gaon.

't Waar weer euver. Ouch wol 'r de lange Pie neet langer be-lestige. Es ze nog get langer zouwe blieve houw 'r flóp dat Pie zich nog te vööl mós aanstrènge. Ouch al ómdat Fien nao de rwazzekrans mós. Dan sting 'r gans allein deveur.

"Jao, geer hób verdomme good moele," zag de lange Pie. "Ich mótt vannach nog gaon wake bie Rweske. Dat geit dich neet in de kou kleier zitte. Of neet sóms."

"Dao zouws te waal èns grwat geliek in kènne hóbbe," zag ich.

"E jaor of zeve geleje hób ich bie de ba van m'n moder mótte wake. Geer wèt waal, Mart van Gil van 't sjael Berbke. Ich waar gevraag óm 't same te doon mit Kwab van Vranke en Naart van Doores van d'n haole Gäärt. Wie ich dao kaom, 't zal zwa taenge näöge oere gewaes zeen, houwe de vrouluuj al 'ne rwazzekrans gebaejd. In dae tied baejde me de rwazze-krans nog in 't hoes van de dwaje. Noe deit me dat in de kirk. Kwab, dae effe later bènne kaom, begoos al drek te kankere dat veer mèr mit ós drieje waore. Zwa koos te veer neet bou-me. Wie Naart zag dat Mart dan waal koos mit doon, kreeg dae ze van Reube Greet oetgesjoerd. Hae mós neet zwa graof zeen, zag ze. Mèr dat effe tösjedor.

Wie gemeinlik houwe ze de kis mit Mart in de gooj kamer op tsjwè steul neergepaot. De kis hing aevel e bitje sjeif.

Dat kaom door de leime vloer dae in 't dènk laog. Plevuze houw Mart zich nog neet kènne permetere. Zwa 'nen erme sjelm waar 't gewaes. De dèksel van de kis sting rechop in 'nen hook.

Ich mó't zègke dat Mart sjwan debie laog mit de rwazze krans tösje z'n vingere. Z'n gries haore waore sjwan gekemp en gesjeigeld. Ouch waor 'r veur de jèste kjèr in jaore good gesjaore.

Hae houw 't aafgedrage zwart jeske en zjieleke van ziene vader aan. In de striepe brook die 'r droog, waor 'r, ich maoch dwat valle es 't neet waor is, nog getrouwd. Ouch houwe ze 'm e wit humme mit 'n verdompe sjwan krevat aangedaon. Geer kènt die waal, zwa 'n zwart-gries getóppelde. Es te neet baeter wis, zouws te zègke dat 'r 'nen unjere aan 't doon waor. Zwa gelökkig laog 'r debie.

De femieje houw verrèkdes good veur ós gezörg. Dat mó't ich zègke. De vrouluuj houwe 'ne grwatte pot koffe opgesjöd. Dae sting op de stoof in de achterkääke óm 'm werm te houwe. Op de taofel in de gooj kamer laoge op 'ne tèier versjeie knapkeuk. Veur Kwab laoge ouch nog tsjwè gooj segare van veer cent debie. Me wis dat 'r 'ne richtige leefhöbber waor. De flesj mit ouwe klaore, en e stök of veer glaeskes, sting naeve de kis op e klein blometäöfelke. In 't begin van d'n aovend höbbe veur ós 't jèste e stök of tsjwè nosters gevaemp. Omdat Kwab de ziene vergaete houw, haet 'r 'm mèr effe geljènd van Mart. Dae houw 'm toch neet mjè nwèdig, meinde Kwab. Op de taofel laog e kirkbook wo de littenie van Allerhèlge in sting. Die höbbe veur mit ós drieje ouch nog aafgeróffeld. Kwab wol doe al aan de flesj snaps beginne.

Dat vónj ich aevel nog vää'l te vreug. Dat koos me toch neet make. Dich al zwa vreug bie de smoutlamp zètte mit e dröpke veur dich. Ederein zaog dich dan zitte. En dat bie 'ne dwa-je minsj.

Dan kreegs te weer van dae sjaele kal in 't dörp. Zèk noe zelf. Ich vónj dat veur daomit móste wachte pès de luuj in hun nès laoge. E bitje fetsoen koos waal devan aaf, meinde ich. Ouch veur Mart. Veur höbbe doe pès houvernach mèr get zitte te ouwhore euver allerlei zakes die zwa in 't dörp gebäöre. Ongertösje houwe veur de koffepot al laeg gezuijeld.

Naart waor tösjedor 'ne kjèr opgestange óm aan de kis van Mart te duje. 't Waor jus of ze ummer mjè oet 't lwad ging

hange, zag 'r. Ouch meinde hae dat de stumpele van de steul neet aeve laank waore. Hae houw 'ns taenge 'ne stoel geduud en zich weer bie ós gezat.

Veur dat veer mit kaarte begooste, houwe veer de laege tèier op 't blometäöfelke gezat en de vol flesj ouwe klaore mit de glaeskes op de taofel.

Kwab vroeg zich nog aaf woróm ze eigenlijk veer glaeskes gereid houwe gezat. Hae dach neet dat Mart zich nog eine koos drénke.

Geer wèt wie dat zwa geit bie 't kaarte. Wie langer 't doert wie mjè laeve in de boet kump. Ouch al bès te mèr mit drie man. De flesj waar trouwes al good geminderd wie Naart taenge veer oere nao 't huuske mós. Wie 'r nao boete leep, koos te good zeen dat 'r 'm al good gelaje houw. Veur e memènt zeen veer doe oetgesjeid mit kaarte.

Kwab houw nog e stumpke brannende segaar tösje z'n luppe hange. Hae prebeerde e dröpke te drénke zónger 't stumpke oet z'ne móndj te pakke. Dat ging 'm aevel neet good aaf. Wie 'r z'ne móndj aoep deeg, veel 't stumpke langs zie bakkes ómljèg in z'n humme. Hae spróng op van z'ne stoel en sloog zich vlokentaere wildjeweg op z'n broos óm 't stumpke oet te kriege. Lachentaere zag ich nog mit 'ne gekke slaag dat 'r get eweg houw van 'nen aap.

Doe gebäörde aevel get wat ich mie ganse laeve neet mjè zal vergaete.

Door dae sprunk houw Kwab mit z'ne stoel taenge de kis van Mart gestwatte.

Gans verpópzak zaog ich de kis jèl langsem aan eine kèntj ómhwag en aan d'n angere kèntj ómljèg gaon. 't Waar of mich eine aan de stoel genaegeld houw. Ich waar zwa verwónjerd dat ich wie 'nen houte klaos bleef zitte.

Op datzelfde memènt kaom Naart weer nao bènne getrampeld en zaog wat gebäörde. Op 't jèste ougebleik bleef ouch dae stók-stief staon. Doe reet 'r mich 'ne vloek aaf en vlgag op de kis op aan. Hae waar verdomme jus op tied. Wie Mart langsem veureuver oet de kis begoos te valle, koos Naart 'm jus op tied ónger z'n erm pakke.

Ich zaot nog ummer stief van de sjrik op m'ne stoel. Kwab aevel, kaom weer bie z'n pozetieve. Hae snapde zich de flesj en sjödde dwatneuchtere de drie snapsglaeskes, die op de taofel stinge, nog èns vol.

Doe waor 't jus of 'r zich bedach. Hae kretsde zich achter 'n hwar en trampelde op zien aelfendaartigste nao 't blometäöfelke. Grinsjentaere leep 'r óm Mart haer en pakde 't veerde glaeske. Dat sjödde hae ouch klatsvol. Naart en ich waore zwa verpópzak dat veer gei woord kooste oetbrènge.

Doe pakde Kwab tsjwè glaeskes en leep nao Naart. "Zuus te waal," zag 'r gans pópperlóstig taenge Naart, "dat veerde glaeske kènne veer noe waal gebruke. Drènk dich eine mit Mart dan...."

Dat waor aevel teväöl veur Naart.

"Nonde tenaer," kweekde dae opèns. "Ich geluif dat-s te raadgek bès. Staot neet zwa te kieke wie botte keu. Kóm mich verdomme helpe. Verrèkdese häörepaerd, ich wil gaaroet gei denske make mit Mart."

Mit ós drieje höbbe veer Mart doe weer in z'n kis gelag. Mèr veur alle verzichtigheid höbbe veer die toch mèr op de gróndj laote staon. Me koos jao neet weite wat nog koos passere.

Wie veer taenge zès oere heives zeen gegange, höbbe veer de kis weer op de steul gezat. Zwa te zeen waor niks gebäörd. Alle drie höbbe veer Mart ouch nog mit e peimke e kruustei-ke gemaak en ós 'n vaderónzer gebaejd. De noster houw 'r weer sjwan tösje z'n vingere gestringeld. Allein z'n haore zaote get in de wór."

Geel vónj dat 't noe waal good gewaes waor. Veer móste de pin mèr d'r in houwe en heives gaon. 't Waor laat genug. Hae ging bie de lange Pie aafraekene. Dae begoos drek te knotere dat Fien gezag houw dat 't aete veur niks gewaes waor. Es ze dat nog dèkker zouw zègke, koos 'r de deur waal toe doon. Wie Fien dat hwèrde, kaom ze achter de tap en sjikde Pie nao achtere óm zich get te gaon aete. Wie 'r langs ós täöfelke kaom, hwèrde ich 'm grouwele dat 't al wied gekómme waor. Noe mós 'r verdomme ouch nog z'n smouwere zelf smaere.

Tóffelentaere op z'n slóbbe leep 'r nao achtere en trók de deur van d'n aere achter zich toe.

De ba houw zich óngertösje z'nen hood opgezat. Doe leep 'r sjeigelentaere tösje de steul en de täöfelkes door nao de deur. Wie 'r nao boete stapde, sodemierterde hae langs de trappe ómljèg en toemelde zwa laank wie 'r gewasse waor de göt in. Ich zag nog taenge Geel dat 't mèt good waor dat 'r Sjengske neet op d'n erm houw gad. Anges waore nog óngelökke gebäörd.

"Och," zag Geel, "zate luuj en klein kènjer höbbe zwa wie zwa 'nen epaarte bewaarèngel."

Mit vööl leid en meujte höbbe veer de ba weer op de bein gekrege. Doe wol mich die ouw zök nao de rwaje Peel óm te kieke of dao waal of gein trepkjes nao boete waore.

Noe mót gezag zeen dat bie de rwaje Peel gein trepkjes waore. Dao kooste zwa nao boete loupe. De ba houw zich dus vergis.

Wie de mem zaog dat 'r ouch nog 'n vief in z'n gooj brook gevalle waor, begoos ze vuur te spieje. Zwa guftig waor ze. De ba grouwelde dat 'r toch ouch niks d'r aan koos doon dat bie de lange Pie van d'n eine op d'n angere daag trepkjes waore.

Onger 't heives gaon, kaome veer menhjèr pestwar taenge dae z'ne breveer aan 't laeze waor. Hae wol nog get taenge Merie zègke. Die waor aevel tevööl besjeftig óm de ba rech te houwe. Daoróm sjöddelde hae mèt mit z'ne kop en leep de Maasberg aaf. Hae ging zich zeker hie of dao nog 'n tas koffe of zwa drénke veur de daag óm waor.

Wie veer bie Geel kaome en op ós gemaak 'n tas koffe wolle drénke, vroeg Margrit, de wiesvrouw, wo Sjengske waor.

Ze mós 'm bie Merieketrien aanlègke ómdat 'r waal hóngere zouw höbbe.

Es door 'n smaer bieje gestaoke, spróng Geel op en wou mit d'n avvapöör truk nao de lange Pie. Veer houwe mit ós vief grwatte luuj dat kaelke ram vergaete. Dae laog nog ónger de bank in de kaffee bie de lange Pie. De wiesvrouw heel zich gans good. Ze deeg zich de witte sjolk aaf en maakde dat ze eweg kaom. Dat waor mesjiens ouch waal 't bèste.

Effe later kaom ze truk mit Sjengske op d'n erm. De lange Pie en Fien houwe gaaroet neet gemirk dat 'r nog ónger de bank laog, zag ze.

De wiesvrouw waor waal gans verwónjerd dat de kleine nog zwa vas sleep. Hae waor bienao neet wakker te kriege. Es ze geweite houw dat Merie 'm op e sókkerkluntje mit Aels houw laote zoeke, zouw de waereld te klein zeen gewaes. Dat vertèl ich uch.

Wat de wiesvrouw later taenge Geel gezag haet, ómdat 'r Sjengske vergaete houw, kèns te baeter aan häömzèlf vraoge. Dao bèn ich gelökkig neet bie gewaes."

Hoofstök 19

"Zelf bèn ich waal 't sangerdaags saoves, nao 't werk, nao Merieketrien gegange óm mich te verekskesere," ging Sjang wier. "Wie ich de vaart opleep, waore dao get maedjes aan 't prikke en hènke. De mem sting effe wier achter de tien te wesje. Ze zag mich dat Geel achter in de moostem waor. Dao zaot 'ne moutheuvel dae 'm alles óngerein zat. Hae houw zich de sjöp mitgenómme en gezag dat geine in de moostem maogde kómme. Dan zouw 'r de moutheuvel kènne verjage. Die deerkes houwe e gans sjerp gehwèr, houw 'r gezag. Geel zaot noe op z'n dwaje gemaak te wachte pès 'r zich reurde óm 'm oet te staeke. Taenge 'n oer of zeve 't saoves stwete die meistes weer. Dae verdommese verrèkkeling houw al 'ne ganse houp bwannestruik nao de verdommenes gehólpe.

De ba waor al zeker 'n oer geleje eweg gegange óm de geit óm te ture en in eine waeg te mèlke. Mèr dae zouw toch waal weer, wie gemeinlik, achterblieve en urges staon te ouwhore. Dan houws te ouch nog kans dat de mèlk mit dit werm waer óm zouw gaon veur dat 'r truk waor.

Ze zag mich ouch nog dat ich gelök houw gad dat de wiesvrouw jus mit de fits heives gegange waor. Die waor nog ummer óm te verrèkke dat veer Sjengske gistere vergaete houwe. Es ze mich taenge zouw kómme zouw ze mich waal 'ns get anges vertèlle.

Wie ich de mem zag dat zie toch ouch debie waor gewaes, zag ze mit e staole gezich dat ze zich neet mjè alles veur de geis koos haole.

Urges tösje vief en zès oere waor häör 't leech oetgegange. Wie ze vanmörge wakker waor gewore, houw ze ouch ver-rèkdese koppien gad. 't Waor jus of eine mit 'ne veurhamer op häöre kop aan 't houwe waor.

Daobie houw ze zwa 'ne ganse drwège món dj gad. 't Waor jus of häör tóng van laer waor gewaes. Veur 'n oer of ach vanmörge houw ze bekans neet kènne kalle. De ba houw nog

gevraag of ze zich waal good veulde. 't Waor 'm al opgevalle dat ze zwa min gezag houw.

Daoróm houw ze noe ouch flóp dat ze begoos te verkinsje. Ze wol mörgvreug nao dae nuje dokter in Ukeve gaon. Dae waor vääöl baeter op dat gebeed es de dokter van Baek.

Dat houw Maritsebil gezag. Doe wèts waal, die in Baek bie de dokter póts. De dokter houw Maritsebil vertèld dat de weitesjap neet stil sting. De dokters móste zich ummer mjè op gezadde dènger toelègke. Zwa houw de nuje dokter van Ukeve zich toegelag op krènkdes die te make houwe mit 't zoerbranne. Dat zouw weer mit verkinsje te make hóbbe. En ich wis toch dat de mem dao ouch al jaore las van houw.

Ich wou häör neet op 't kerke helpe door te zègke dat ze van t zoerbranne aaf koos kómme zónger nao dae dokter in Ukeve te gaon. Ze hoofde mèr 'n bie emaas te lekke. Dan kreeg ze 't waal zeut.

Ich bèn noe einmaol zwa verstènjig en mitveulend. Dit effe tösjedor veur luuj die ouch waal 'ns las van zoerbranne hóbbe.

De ba houw nog gezag dat 'r ouch mit zouw gaon. Hae houw gehwèrd dat in Kaote 'ne nuje kaffee waor. Dao houwe ze e verrèkdes good merk franse. Dae wol 'r in eine waeg prebere. Dan hoofde hae de ganse waeg gein tsjwè kjère te make, houw 'r gezag.

Wie ich de mem zag dat ze nog zeker 'n waek mós wachte veur ze nao dae dokter in Ukeve koos gaon, keek ze mich aan of ich 'ne remmel te min houw.

"Woróm zouw ich zwa lang mótte wachte," vroeg ze. Es ze aan 't verkinsje waor, waor 't toch vääöl baeter es me vreug debie waor. Dan waor mesjiens nog get d'r aan te doen.

Doe hób ich häör gezag dat ze dan häör water neet koos mitnumme.

"Woróm zouw ich mie water neet kènne mitnumme," vroeg ze mich, e bitje getraoje. "Wat haet mie water noe de mit te doen es ich aan 't verkinsje zouw zeen."

"Mem, geer wèt toch ouch dat geer allezelaeve 't water mótt mitnumme es geer nao de dokter gaot," zag ich. "En es de

dokter bie z'n proof zuut dat 't bare Aels is, vilt 'r van z'ne stoel. Dan kènt 'r gaar neet zeen of geer aan 't verkinsje zeet." Wie ich dat gezag houw, is mich de mem toch guftig gewore. Dat waor neet sjwan mjè. Wie koos ich noe zwa get euver 'n ouw en verslete vrouw zègke.

Noe good, ze houw gistere dan waal e stök of twaelf Aelskes gad. Dat waor aevel lang neet zwa vööl es 'n litersflesj die ze vreuger lepsjde.

Van de dokter van Baek maogde ze zwa wie zwa bienao geine snaps mjè drènke. Allein af en toe 'n Aelske, houw 'r gezag. En dao heel ze zich ouch aan.

Ich wis toch ouch dat ze de lèste tied las van häöre maag houw. Nein, van d'n Aels koos dat gaar neet zeen.

De ba houw dao bie de middig ouch al get euver ligke te snotere. 't Sjeen dat de mansluuj häör neet geluifde en häör ouch niks mjè gunde. Ze móste mèr 'ns de penspien höbbe die zie mit toere houw. En noe waor ze mesjiens ouch nog aan 't verkinsje. Ze wis neet wo ze dat aan verdeend houw.

Ze ging toch edere mörgenao de kirk óm zich te baeje. Dao bie pótsde ze al jaore de kirk. Mit toere dach ze waal èns dat Ozzelivvenhjèr neet good loesterde en allein mèr veur de deugenete dao waor. Ich höb doe mèr niks mjè gezag en bèn nao bènne geloupe.

Merieketrien laog nog ummer in 't kènjerbèd. Zónger kómplekaasjes zouw dat ouch nog waal 'ne daag of zeve doere, wie geer wèt. Sjengske laog in e weegske van gesjèlde witse. Hae lótsjde op z'n duumpke en sleep wie 'n gans klein öske. Ich höb Merieketrien doe aopenhertig vertèld dat 't mien sjoud waor dat veer daagsteveure zwa lang waore blieve hange. Mèr dat 't ouch zwa hel geraengend houw dat ste dao geine hóndj koos doorhaersjikke. Ze mós zich èns veurstèlle dat Sjengske zich versnóp houw. Zwa e wichske koos te dat toch neet aandoon. Ich zouw 't mich nwats höbbe kènne vergaeve es 'r zich door mien sjoud 'n lóngóntstaeking op d'n hous houw gehaold. Dan houw 'r 't mesjiens zie gans laeve op de lónge gad. Hae zaog noe zwa gezóndj oet en ich es pae-tere houw toch e bitje de plich óm te zörge dat 't zwa bleef.

Keplaon houw dat de paat en de paetere gisteremiddig bie de duip nog veurgehouwe. En plichte blieve plichte. Dat wis Merieketrien toch ouch.

Wie ich dat gezag houw, haet ze mich effe verpópzak ligke te beloere. Doe vroeg ze mich e paar stökskes toeslaag oet de kelder te haole. In de achterkääke koos ich ouch tsjwè tasse koffe insjödde. De mem houw dae 'n uurke geleje vees opgesjöd. De pot zouw waal op 't fornuis staon.

Wie ich truk waar, haet ze mich, allein Merieketrien koos dat, mit häör spasuigskes ligke aan te kieke. Zónger ouch mèt ei woord te zègke. Ongertösje aote veer 't stök vlaaj oet de voes op.

Doe vroeg ze mich zwa gans kwansies of 't van bie de lange Pie pès bie hun 2 oere loupe waar. 't Waar toch vanaaf veer oere euver gewaes.

Ich wol nog zègke dat 't bie de lange Pie zeker pès zès oere verdommes naat waar gewaes. Ich höb aewel toch mèt mien moel gehouwe want 't waar jus of häör uigskes mich lachentaere aankeke.

Gelökkig kaom op dat memènt de mem nao bènne. Ich mós mich mèt oet de veut make, zag ze. Merieketrien mós Sjengske gaon aanlègke en dao hoofde ich neet bie te zeen.

Wie ich de kamer oetleep, reep Merieketrien mich nog nao dat de Aelsflesj op de pómpestein sting. De snaps glaeskes koos ich in de kas op 't driede sjaap van óngere vènje. Ich mós mich nog mèt eine op de gezóndjheid van Sjengske drènke. Geer wèt verdommes good dat ich niks kèn aafhouwe es lestige vlege. Daoróm höb ich mich tsjwè Aelskes achtereuver gehouwe. Ongerwiel hwèrde ich Sjengske effe bääke. Doe waar 't weer röstig.

Wie ich de achterkääke oetleep, kaom Geel jus oet de moostem. In ein hèndj droog 'r de sjöp, in 't anger houw 'r ne moutheuvel.

“Zwa, dae höb ich te pakke,” zag 'r, gans tevreje. “Dat waar mich 'ne nitsje. Ich höb waal drie kjère mótte staeke veur ich 'm te graze houw. De ba mót mörge mèt de reek pakke óm de moutheuvele te spreie. Dao höb ich noe geine aard mjè in.”

Veur ich get koos zègke, nwèdigde hae mich oet óm e snepske op Merieketrien en Sjengske te drènke. Wie ich jus al gezag höb, ich kan niks aafhouwe es lèstige vlege. Dao kèn ich verdomme ech niks aan doen. Dat is mich aangebaore.

Geel leep nao bènne en kaom effe later mit de flesj Franse, de flesj Aels en tsjwè glaeskes nao boete. Veer höbbe ós ónger de sjop op e paar aafgedaankte steul gezat. Geel sjódde ós eder e dröpke in. Häömzèlf 'ne Franse en mich 'nen Aels.

Doe vertèlde hae dat 'r van de mem gehwèrd houw dat de keplaon dae middig al op hoesbezeuk waor gewaes. Hae houw zich allein e paar tasse koffe gedrónke en zich e stök of tsjwè stökker greumele vlaaj in z'ne geles gehouwe.

Ouch houw 'r 't sjableer van Guske veur Sjengske bie zich gad. Geel mós allein nog ein van dees daag effe nao de sjoester gaon óm 'ne laere riestartel te gèlje. Dan koos 'r dat sjwan sjableer invaeme en 'm Sjengske óm z'nen hous bènje. De keplaon houw waal in eine waeg al 'ne daag vasgezat wo-op Merieketrien häöre oetgaank mós doen.

Wie ich get raar keek, haet Geel mich oetereingezat wat 'nen oetgaank beteikende. Dat houw te make mit 't gelouf, zag 'r. Eder kattelieke vrouw die e kèndj gekrege houw, mós bènne zès waeke nao de kirk gaon.

Es ze oet 't kènjerbèd kaom, maogde ze in prinsip garoet neet boete kómme veur ze d'n oetgaank gedaon houw. Dan móste zeker tsjwè vrouluuj van oet de naobersjap es getuge mit gaon. In de kirk woor zich dan 't jèste get gebaejd en trók me ouch nao de Mariakappel óm e paar kaerse te laote branne. Daonao zaengende de pestwar of keplaon de moder. Dao maogde 'n moder zich neet óngeruoet make. Dat waor 'n oblegasje.

Wie veer dao nog zwa get zaote te ouwbette, kaom de mem nao boete. Ze begoos drek taenge mich te snotere. Wie ich 't in m'ne kop kreeg óm hieje mit Geel nog eine te drènke. Ich houw mich toch jus bènne al eine op Sjengske gepak.

Ich höb häör doe gezag dat Geel mich e dröpke aangebaoje houw. Hae houw mich gaaroet neet gevraog of ich al e glaeske gad houw.

Doe kreeg Geel ze weer op z'n näd. Dae maakde aewel vlot 'ne kómaaf d'r aan. Hae leep nao bènne, haolde e glaeske en sjödde de mem 'n Aelske in.

Doe waor alles zwa gereigeld. Ze supde, smetsjentaere, 'ns aan häör glaeske. Doe begoos ze mich verdomme weer te kal-le euver dae dokter in Ukeve.

Dao houw ich óngertösje mien tuut waal van vol. Ich bèn doe mèr aafgehouwe en heives gegange. Es eine de moel op 'n aenjevot houw gegruffeld dan waor 't waal die van de mem." Sjang keek Lewie èns aan en vroeg of 'r noe 't versjil veulde tösje de duip van rón dj 1920, 1930 en de duip van 2000.

"Jao, jao," momelde Lewie. "Dat waor mich 'ne ganse angere waereld. Dat de waereld in zwa 'ne korte tied zwaväöl kènt verangere houw ich nwats veur mäögelik gehouwe."

"Mèr get anges," ging 'r wier, "veer zitte hieje noe al oere en zeen nog neet boete gewaes. Laote veer noe 'ns opstappe en gaon kieke wie 't dao noe oet zuut."

Hoofstök 20

Hae pakde z'n patsj, sting op en sjravelde de bank oet. Doe kneelde pès op de plevuze, sloog zich e kruus en begoos op zie dwaje gemaak nao achtere te trampele.

De anger tsjwè keke nog einmaol rón dj wobie Sjang 'n hèndj opstwak nao de kleine Guske, dae nog ummer mit e staole gezich taenge de moer hing. Taenge de grwatte Guske, dae achter in de kirk sting, pitsjde hae 'n uigske of 'r tot strak wol zègke.

Naevenein lepe ze achter Lewie de kirk oet. Ze pakde zich mit e paar vingere get wiewater en maakde zich e kruusteike. Wie ze boete stinge, drèjde ze zich óm en keke langs de kirk en de taore ómhwag. Baove de deur sting op 'ne blauwe stein dat de kirk geboed waor in 1849 en dao waor ouch e sjwan gedichske opgeteikend.

Geel laos 't nog 'ns, veur de zwaväölste kjèr in zie laeve, hel op:

"'k Besta door deugden

Ben God gewijd

Elsloo tot vreugde

De Hel ten spijt."

"Ich höb mich allezelaeve geplaog mit de vraog woróm dat in 't Holles d'r op steit," zag Sjang. "In dae tied kalde ze hieje toch ouch al plat Aelsers."

"Lichelik koos de pestwar 't neet in 't Aelser plat sjrieve of waor 't 'n wèt van de bisjep van Remunj," èntjwoorde Geel.

"Waeme zal 't zègke."

Ze lepe lènksóm de Kirksteeg in. Op de kirkef zaoge ze dat de d'n ouwe graafkelder opgekalfaterd waor. Geel zag dat 'r vreuger gehwèrd houw dat de ouw kirk in de nach van 20 op 21 april 1843 door de bliksem geraak waor. De taore waor doe door 't daak van de kirk gesodemierterd. Trouwes, die kirk waor mèr zwa e klein dinkske gewaes. Get van 'ne maeter of 7 bie 14.

Door dae malläör houwe de luuj van Aelse 'n ganse nuuj kirk mótte boewe. De graafkelder waar eigenlijk 'n óngerdeel van 't kwar van de ouw kirk gewaes. Dao in waore de leje van de familie de Geloës, die op 't kestjèl gewoond houwe, begrave. De kopwie die op d'n hook van de kirkef gestange houw, waar eweg. De kónkernöllehèk, die óm de kirk sting, houwe ze in eine waeg ouch mèr ómgehóuwe. De raej zal waal geine mjè weite.

Geel wis zich nog good veur de geis te haole dat de jónges de blajer van de kónkernöl in hun hènj fien vreve. Es te dan mit de hènj door die gezich vreefs, waar 't jus of die bakkes in brandj sting, zwa pitsjde dat. Hae houw dat bie Merieketrien en anger maedjes ouch waal èns gelap. Nao de mès ginge de maedjes dan ouch meistes de tösje oet ómdat ze flóp houwe dat ze ingevreve zouwe waere.

Effe wier hing 'n grwatte plaat mit 't waope van Aelse.

"Es ich mich neet vergis is dat 't einige wat euvergebleve is wie Aelse bie Stein ingedeild woor," zag Geel.

Dat houw 'r verdomme neet mótte zègke. Noe waar Sjang weer op 't paerd gehólpe en dat houw Geel kènne weite. Sjang begoos dich dao euvernuuts op die Aelsenaere van de jaore tachtig te sjèlje, dat waar neet sjwan mjè. Houwe die dan gaaroet geine póntenäör in hun prie gad óm zich zwa door die van Stein te laote bezeike. In ziene tied zou dat neet gepasseerd zeen. Hae zou 't nwats hóbbe kènne verkroppe dat die van Stein ál te vertèlle zouwe hóbbe. Hae wis zeker dat 'r 'n nuuj pertie opgerich zou hóbbe. 't Waar toch nog ummer zwa dat de meiste stömme gólje.

Es die van Aelse 't ech neet gewild houwe, kooste die aezele in Den Haag toch neet zwa mèr de luuj van Aelse aan die van Stein verpatse. Wat waar mich dat toch veur e zootje gewaes. Es 'r in de kómmende 3 waeke raodsleje van dae tied zou taengekómme, zouw 'r die waal èns get anges gaon vertèlle. Juzzes-kènjer wat 'ne tróp kemjèlskukes waar dat gewaes. Hae woor weer zwa guftig dat 'r begoos te rieje en hae kreeg 'ne tunnis of 'r de hèl geblaoze houw. Geel zaog dat 'r 'n ènj d'raan mós make en zag dat 'r erg nuusjièrig waar wie

't aafgeloupe zouw zeen mit de kenaal. Wie ze nog hie ónger laefde, waore ze d'r aan aan 't wirke en houwe ze al versjeie hoezer aafgebraoke.

Hae drèjde zich óm en wènkde de anger tsjwè mit te gaon. Wie ze achter de kirk kaome en euver de leguster hèk haer keke, zaoge ze allein mèr get struuk en ónger zich 'ne glimp van de kenaal. e Bitje wier eweg struimde de Maas.

Lewie keek Sjang aan en zag dat ze waal verdommes good hoes houwe gehouwe. Verdomme nog, de ganse kraom waor eweg. De sjwal, 't gemeintehoes, de hoezer van de Bekker, de Ruyl, van Es, Fredrix en gaank zwa mèr wier.

Wie mjè ze in de richting van 't kestjèl lepe, wie stiller ze wore. Ouch Sjang waor wie verduzeld. Wie ze baove op de Maasberg stinge, keke ze euver de baendj oet en zaoge ze 't Belsj ligke. Langs de kenaal stinge de kannedasse sjwan in 't geleed. Hie en dao waor 'n aoep plaats. Bie zwaor hómmelewaer waor lichelik 'ne boum door de bliksem geraak en ómgevalle. Tösje de blajer zaoge ze de heksebesseme die zich op de tek houwe vasgebete.

In de weie tösje de kenaal en de Ljèche Bosj lepe get rênjer en keu. Wied eweg hwèrde ze 'ne bónjtje spech sjatere en e koppel aenje vlwag ljèg euver de kenaal.

Geel kaom eigeleik weer 't jèste bie z'n pozetieve.

"Zuus te dao de waeg nao Kaote? Wat hóbbe veer dao dèk euverhaer geloupe es veer de pööl euverginge óm ós eine gaon te pitsje. Dat waor mich toch 'ne sjwanne tied. Verdomme, noe zeen ich pas dat ze 't vaer ouch eweg gehaold hóbbe. Wie mótte veer noe in Kaote kómme."

"Maak dich dao mèr gein zörg euver," zag Sjang. "Doe wèts toch duvelsgood dat-s te de kómmende waeke neet oet Aelse eweg maogs. Dat haet dich Guske dèk genóg veurgehouwe. Of dachs te, dat dich hieje geine in de gate heel. Ich gaef dich op e breekke dat dae Pjètres d'n ein of angere bewaarèngel hieje haet neergepaot. Ich kèn 'm bekans ruuke. Dae zal waal edere aovend verslaag mótte oetbrènge wie veer ós gedrage hóbbe."

"Verdomme," zag Geel, "veer kènne toch waal euver dae tied

kalle en druime. Daoveur zeen veer hieje. Veural euver wats doe die Belsje aan hunne kop höbs gehange. Of neet sóms. Nao dae veurval in Ukeve höbs te zwa wie zwa d'ne naam mótte ophouwe. Dat is dich trouwes verrèkdes good aafgange.

'ne Belsj, Tuur van Matilke van 't Vötje oet Ukeve haet mich op 'ne goje aovend vertèld wie ze euver dich dachte. Noe veer hieje zwa staon, vilt mich dat weer in. Ich houp neet dat d'n ibilj dich geit plaoge. Doe kèns dènke wat ste wils, mèr die Belsje sjete veur dich in hun brook van de strank. Ze houwe e saort gedichste euver dich gemaak. Dat ging óngevjer zwa:

Es ze diene naam hwèrde, wore ze al e stök verzichtiger.

Es ze dien stöm hwèrde, wore ze al e stök sjroevelechtiger.

Es ze dich zaoge, wore ze al e stök zenewegtiger.

Es ze mit dich móste kalle, kreges ze flóp.

Es ze mit dich móste drénke, kreges ze de riejepoep."

"Sakkerdjuu," zag Sjang, "dat haet mich nwats eine vertèld. Ich wis neet dat ich dao zwa 'ne bónjtje hóndj waor. Dae Tuur kóste aevel ouch neet alles geluive. Dat waor eine dae lwag wie 'r zich baejde. Mèr óm jèrlik te zeen, veer höbbe die Belsje toch dèk geklwat. Mèr jus doon of ste vääle cente op d'n rubbe houws. Trouwes, de gólje waor toendertied op 't Belsj vääle waerd. Mit eine gólje koos te dich 'ne ganse aovend good verammesere. En mèr runjdjes gaeve.

't Meiste leid houwe veer aevel allezelaeve mit 't vaer. Dae klwatjeuris van 'ne vaerman voor mèr pès houvernach. Hae verrèkde 't óm later euver te vare. Jus mit de kirmes in Kaote maakde hae 'n oetzunjering. Es veer in Kaote waore, houwe veer verdomme allezelaeve kirmes. Wie dèk höbbe veer neet pès 't smörges mótte doorpaere. Wat mós te ouch anges doon es te te laat aan 't vaer kaoms en 't verpas houws. Dan zaot niks anges d'r op es truk te gaon nao de kaffee. Op 't Belsj waore de kaffees zwa wie zwa ummer aoep. Doe koos verdomme toch neet van houvernach pès zès oere boete op 't vaer zitte te wachte. 't Veurdeil waor waal dat ste 't smörges vreug zeker tsjwè of drie vaere zaogs ligke. Dan houws te ze

veur 't oetzeuke es te sjeigelentaere aan de Maas kaoms óm
truk te gaon. Es te 't verkjèrde vaer houws, kaoms te waal d'r
achter. Dan laogs te mit dien klitse in de Maas."

Omdat gei kómmentaar kaom, heel Sjang mèr z'ne móndj.

Hoofstök 21

"Wèt geer ouch nog wie ze hieje en aan de Ouw Maas euverginge óm te smókkele," zag Lewie op èns. "Dat is eigenlijk be-goos in de grwatte aorlog 14-18. Wie wiedz ich weit is aan dat smókkele pès 1930 gein ènj gekómme. Veural gooj boter, toebak, slachvjè en snaps woor in dae tied euvergebrach. Wazzes kènjer, wat höbbe die smókkelaere doe dèk vläög oetgehaold die verdommes gevjèrlik waore. Ze kaome allezelaeve mit de laere tram euver. Neet mit e bwetje of zwa. Es neet vääol water in de Maas waor, ging dat euverstaেকে mit e pwenhèndje. Mèr waor de Maas hwag, dan zaote ze toch dèk vies in d'n ambras. Es de struiming hel waor, houwe ze de grwaatste meujte zich op de bein te houwe. Pès aan hunne nak in 't water. En dan euver die glate klauwe.

En dan ouch nog mit zwa 'ne pungel van 'ne kilo of daartig op d'ne pókkel. Es te oetglitsjdes waor d'n waar zeiknaat en koos te verdomme 'ne kjèr of drie ekstra gaon óm de sjaaj d'r oet te haole. Die smókkelaere höbbe toch dèk mit hun laeve gespeeld.

En dan houws te ouch nog die verrèkdese kemieze. De smókkelaere lete dan waal eine man aan deze kèntj achter óm de zaak in de smieze te houwe. 't Hètde aevel toch ummer op-passe geblaoze. Die verrèkkelinge van kemieze kregè 't vaerdig óm 't smiddes al in de weie in 't graas of tösje de struuk te gaon ligke.

Wie de smókkelaere dat door houwe, mós eine van de gróp 'n oer van te veure eweg gaon óm te kieke of ze euver kooste gaon."

"Bès te verdomme vergaete wie de kemieze dich bie d'n gortje gad höbbe," zag Sjang óngerèns. "Ich höb dich doe weer 'ns oet d'n ambras mótte helpe. Dat wèts te toch nog waal. Of neet sóms."

"Verdomme," zag Lewie, "en of ich dat nog weit. Die nach wie ze mich mit 'n grwatte boekflesj mit waal twintig liter

snaps gepak höbbe. En wie ich bekans tsjwè daag in 't pietermenke gezaete höb. Dat zal ich van ze laeves daag neet vergaete. Dat vertèl ich uch. Verdomme, wat höb ich doe flóp gad. Ich, stóm häörepaerd dat ich waor, houw mich door 'ne Belsj oet Kaote laote ómkalle óm ouch 'ns 'ne kjèr de Maas euver te gaon.

Dat betaalde good, zag 'r. Hae belafde mich vieftjèn gölje es ich zwa 'n grwatte boekflesj snaps zouw euverbrènge. En dat waor 'ne smaer geldj in dae tied. Ich mót doe waal verdommes zaat zeen gewaes, anges houw ich nwats aangebete. Zwaväöl mood en kraasj houw ich noe ouch weer neet. Wie ich aevel einmaol mie woord gegaeve houw, koos ich neet mjè truk. Belaf waor belaf. Zwa waor dat doe nog.

Dae Belsj houw gereigeld dat ich mit Harie van de dikke Mechel zouw euvergaon. Mit tsjwè man waor neet zwa gevjèrlik es mit 'ne grwatte tróp, meinde hae. Veer zouwe taenge drie oere 't snachs vanoet 'ne kaffee in Ukeve vertrèkke.

Op die nach houw Harie van de dikke Mechel 'ne grwatte buul toebak en sjikskes op z'ne pókkel en ich, zag de gek, die boekflesj mit snaps.

Wie veer aan de Ouw Maas kaome, höbbe veer ós 't jèste e tuurke in 't graas gezat óm alles good oet te spikkelere. Dao waor aevel niks te bekènne. Dao reurde zich gaaroet niks. Jao, get ratte lepe dich óm dich haer. En dat waor 't dan.

Nao e keteerke zeen veer doe de Maas ingegange óm nao 't Holles te loupe. De Maas waor hjèl klein en dao waor gein maon. Omdat 't neet bewouk waor, koos te door de starre toch alles good zeen. Harie zag nog taenge mich dat ich zwa mós loupe of ich aan 't mure waor. Dan zouw ich neet euver de klauwe oetglitsje.

Wie veer bekans op 't Holles waore, stinge mich dao poef paaf tsjwè van die kemieze op 't bat. De duvel maogde weite wo djè vanaaf kaome. Die mótte zich dao urges verstaoke höbbe. Anges zouw ich 't neet weite. Harie, dae door die sjikskes en dae toebak 'ne ganse lichte rópzak houw, drèjde zich óm en begoos op zie dwaje gemääk truk te loupe nao 't Belsj.

Ich kreeg dao aevel gein kans veur. Eine van die kemieze spróng mich verdomme de Maas in en pakde mich bie mie gortje. Dao mó't aevel waal gezag waere dat ich mich zwa good es neet koos bewaege mit die boekflesj op m'ne krómmejak. Anges waor ich ouch waal detósje oet gegange.

Mèr good en waal. Ich waor de klos. Mit die flesj op m'ne pókkel en mit aan beidskènj eine van die kemieze, mós ich doe door de baendj nao Aelse loupe.

Ei gelök waor 't nog dat ze mich nao 't pietermenke in Aelse brachte en neet nao Mestreech. Dat waor e doezenste gelök veur mich. Dat maog ich achteraaft waal zègke."

"Es te dat mèr good wèts," kaom Sjang doe detósje. "Anges houws te wès en zeker e paar maondj gezaete en waors te neet zwa gemaekelik door Pjètres doorgelaote. Mit zwa 'n spregits op die kerfhout houws te de grwaatste meujte gad óm in d'n hemel te kómme. Dat verdanks te toch mèr aan mich, al zèk ich 't zelf."

"De veldjwachter," ging Lewie wier, "wis neet wat 'r zaog wie ze mich taenge 'n oer of zès 't smörges aafleverde. Dat houw 'r neet van mich gedach, zag 'r. Ich höb doe gans jèrlík gezag dat ich mich 'ne goje maondj geleje door zwa 'ne stómme Belsj houw laote ómkalle óm 'ns eine kjèr veur de spas de Maas euver te gaon.

Ich mó't waal verdommes zaat zeen gewaes, zag ich gans ónsjöldig debie. Ich koos mich taengeneuver die verdommese Belsje toch neet d'r ónger oet make. Dan zouw ich dao veur ummer es e stóm kuke verslete waere. En dat koos ich mich neet leiste. Daoveur kaom ich vööl te dèk in Kaote.

Ich mein te weite dat de veldjwachter mich geluifde en ouch e beetje kómpasse mit mich kreeg. Hae prebeerde doe de kemieze óm te kalle óm mich te laote loupe. Hae wis verdommes good wo ich woonde.

Hae zouw zelf waal zörge dat ich gein strabatse mjè zouw oethaole. Hae zag ouch nog dat ich flóp houw es ich gans allein in de duustere mós slaope.

Wo dat op duujde weit ich noe nog neet. Ich slaop verdomme al mie ganse laeve allein. Aevel, wie 'r zich ouch stiepde, 't

hólþ gaaroet neet. Die kemieze hele vol dat ich mós gaon zitte pès 't gerich oetspraak houw gedaon.

Veurdat ze mich in 't kitje zatte, höb ich de veldjwachter waal nog gevraag óm Sjang besjeid gaon te zègke. En verdomme, geer kènt 't geluive of neet, 'n gooj oer later, veurdat 'r ging wirke, sting dae al bie 't gemeintehoes. Wat 'r de baoj belaoft haet, weit ich neet. Hae maogde in eder geval effe nao bènne. Door 't luukske van de deur van 't pietermenke haet 'r doe mit mich staon kalle.

Mèr 't jèste begoos dat rèndj mich get oet te lache en sjaele kal te verkoupe. Die verdommese koo zag ouch nog dat ich zwa 'n zakes mit mjè belump houw mótte doen. Noe zaot ich vies in d'n ambras en mós hae mich weer d'r oet haole. 't Waor ouch allezelaeve ein en dezelfde tutterletut.

Doe vroeg 'r mich, wiesentaere nao de flesj die in de gaank sting, of de kemieze mich gevraag houwe wat in de flesj zaot. Wie ich dat aafstreej, grinsjde hae pès achter z'n hware en begoos te lache wie eine dae 'n pan aaf houw.

"Dan zal ich die waal 'ns de prame aafvange," zag 'r. Doe drèjde hae zich óm en leep fluitentaere nao boete. Ich waor zwa verpópzak dat 'r de deur al oet waor veur ich get koos zègke of vraoge.

Taenge d'n unjere van twaelf oere hwèrde ich boete óngerèns 'nen houp remtemp. Dat heel effe aan. Doe waor alles weer stil.

'n Houf oer later kaom de baoj mich de middig brènge dae de mem op 't gemeintehoes mit e mermitje bezörg houw. De mem zelf maogde neet bie mich kómme.

Wie ich de baoj vroeg wat dat laeve van dao strak beteikende, trók 'r z'n sjouwers op en zag dat Sjang weer finte veil houw gad.

Mèr good. Die nach höb ich in 't pietermenke gezaete en get mit m'n tjènne gespeeld. Ich koos verdomme neet slaope, zwa opgereege en doorein waor ich. Wat móste de luuj waal neet van mich dènke. Ich, eine goje gemeente-amtenaer, nageweze es smókkelaer. Ich zouw mich neet mjè in Aelse kènne laote zeen zónger dat ze mich mit de vingere naoweze.

D'n angere daag, zwa taenge d'n unjere, kaom óngerèns de veldjwachter bènne. Zónger vâöl allegaasje maakde hae de deur van 't pietermenke aoep en zag dat ich heives koos gaon.

Ich mót waal gans óngeluivig gekeke höbbe.

De veldjwachter vertèlde mich doe dat 'r door de telefoon bericht houw gad van 't gerich. Ich waor ónsjöljig en koos heives gaon. De richter in Mestreech houw de tsjwè kemieze dae mörge veur van alles en nog get oetgemaak. Tsjwè van zwa 'n kouver waor 'r van zie laevesdaag nog neet taenge gekómme, houw 'r taenge de veldjwachter gezag. Doe mót ich nog óngeluiviger gekeke höbbe. De veldjwachter begoos mich te beboere en zag dat ich de boel vies bezeik houw.

Wie ich zag dat ich neet snapde wat 'r meinde, begoos 'r mich toch te böljere van 't lache. Dat waor neet sjwan mjè.

"Miljaar," zag 'r, "doe maaks gans de kachel aan. Doe deis of ste niks wèts en zèts die kemieze vies in de zeik."

Doe vele mich de ouge bekans oet m'ne kop en sting ich gans verpópzak debie.

"Sodemieter noe mèr op," zag de veldjwachter. "Of mót ich dich ouch nog d'r oet gwaje. En haol in 't vervoug neet mjè van die gekke twen oet."

Ich wis verdomme neet wie ich 't houw. Woróm leet 'r mich zwa mèr los. Wie ich heives wol gaon, bedach ich mich. Ich mós 't jèste Sjang besjeid gaon zègke. Dae waor noe toch bie hun óm de middig te aete. Wie ich dao kaom zaot 'r al op de bank achter de taofel mit 'ne grwatte tèier zoermoos en 'ne flinke reem gekaok spek veur zich. Veur ich get koos zègke, zaet 'r mich mit 'ne volle mónjd dat 'r mich al verwach houw. Ich waor zwa verwónjerd dat ich niks koos oetbrènge.

Doe zaet mich die verdommese ouwhoor dat ze mich niks kooste make. Ich houw gaaroet niks verkjèrs gedaon. Ze móste mich waal loslaote. Hèlge kómberves, ich wis neet wie ich 't houw en begoos get te stamele.

"Waer noe 'ns rastig," zag Sjang, "en pak dich 'ne stoel. Dan zal ich dich dat drek naeveneinlègke. Ich kan dat neet aan 't klokkezeil hange."

Hae wènke mit z'ne kop nao de ba en de mem. "Es die d'r achter kómme, wèt bènne 'n gooj oer gans Aelse van besjeid. Dan kómme de kemieze mich haole en maog ich in 't pietermenke gaon zitte. En dao trèk ich gaaroet neet aan."

De ba van Sjang, dae jus deeg of 'r niks gehwèrd houw, kaom achter de taofel oet. Hae pakde van de sjotelrèk 'ne tèier en oet de laaj van de taofel 'n fersjèt.

"Kóm," zag 'r, "sjöp dich 'ne tèier zoermoos op en pak dich mèr e paar bräötjes. Dan kan Sjang 't dich drek waal oeterein lègke. Onger 't aete is dat allezelaeve 'ne rare petrwan gewaes. Dan mós te 'm neet lestig valle."

Ich wis verdomme neet wat ich devan mós dènke. De middig kreeg ich bekans neet door m'n straots aaf, zwa zenewechtig en nuusjièrig waor ich.

Sjang zaot mich mèr get aan te kieke en sjeide mèr neet oet mit grinsje. Wie 'r op 't lange lèste de middig op houw, sting 'r op en leep nao boete. Ich achter 'm aan.

"Miljaar," zag ich, "zèk mich noe wat-s te weer oetgespwak höbs."

Sjang ging op de rèndj van de pöt zitte, drèjde 'n segrèt, heel 'ne zwaegel d'r aan en keek nao de loch of 'r mich neet gehwèrd houw.

"Och," zag 'r doe, "'t ging op ei bein en zónger aosem. Mèr zwa get kèns te allein mèr bie amtenaere oethaole. Bie gewoon luuj lök dich dat van geine kèntj."

Dae verdommese grinsj bleef mèr op zie bakkes hange.

"Nóndetenaer," begoos ich weer. "Verdommese ouw zök, zèk mich noe wat ste gedaon höbs."

"Och," zag 'r weer. "Gisteremiddig bie d'n unjere höb ich m'ne ba nao de baoj gesjik. Ich höb 'm laote zègke dat z'n vrouw kaolik gewore waor. Dae is doe hous euver kop heives geloupe zónger 't gemeintehoes af te slete. Zwa doorein waor 'r.

De börgemeister en de gemeente-óntvènger zeen tösje de middig zwa wie zwa nwats dao. Die gaon zich de middig edere daag bie hun aete. Jus wie ich.

En de veldjwachter waor nao Katsep. Dat houw 'r mich zelf

óm 'n oer of aelf gezag. Hae haet nog mit mich op de fótsj staon te ouwhore euver 't feit dat ze dich gesnap houwe. Hae koos mèr neet d'r euver oet dat 'ne gemeente-amtenaer wie dich, besjeftig waor mit smókkele. Dat waor 'm te rón dj. Ich höb nog taenge 'm gezag dats doe anges van alle watere gewesje waors. Dat me zich ouch waal èns vies in de luuj koos vergisse. Nao boete bès doe dan waal 'n hjèl braaf menke, mèr óngertösje."

"Höbs te dat wirkelik taenge de veldjwachter gezag," vroeg ich gans verpópzak en óngeluivig.

Sjang gaof dao aevel gein èntjwoord op. Mit nog daezelfde grinsj op zie gezich ging 'r wier mit vertèlle. "Wie geine mjè op 't gemeintehoes waor, houw ich veur èttelikke menute de baan vrie. Ich höb de boekflesj snaps, die dao op de gaank sting, getoesj mit die van mich."

"Wie kaoms te dao noe bie," vroeg ich.

"Houw verdomme dien waffel en laot mich oetkalle," zag Sjang, e bitje opgereeg. "Wie ich dich gisteremörge kaom bezeuke, houw ich die flesj zeen staon. 't Waor krek zwa ein wie de grosseers hieje ouch gebruke veur de snaps te levere. Ich bèn doe drek mit de sjörkar nao de rwaje Peel gegange en höb mich dao zwa 'n zelfde flesj geljènd. Verdomme, good dat ich noe draan dènk, doe mós mich aevel waal nog eine gölje en vief cent truk betale."

"Woveur dat dan nog," vroeg ich gans verwónjerd.

"Ich höb mich," zag Sjang, "vief tjèn dröpkes mótte drènke óm die flesj laeg te make. De rwaje Peel verrèkde 't óm mich de flesj te ljènne mit snaps d'r in. Dat betaal ich neet oet m'n eige tesj. Dat snaps te toch waal. Mèr good, daonao höb ich mich de laeg flesj in 'nen aerpelszak gedaon. Daomit bèn ich weer heives gegange. Ich wis dat hieje ónger de sjop nog e stök of zeve kniensvelle hinge. Die höb ich mich langs en bovenop de flesj geduud. Dan koos geine die flesj zeen. Veur 't geval dat mich d'n eine of angere get zouw vraoge. Me kan op vandaag neet verzichtig genóg zeen.

Mós te dich veurstèlle dat die kemieze mich taenge kaome en die flesj zaoge. Lik ich mich get rón dj te vare mit de sjörkar en

'n laeg boekflesj. Die zouwe waal èns kènne dènke dat ich 'ne remmel te min houw. Zèk noe zelf.

Doe bèn ich nao de Maasberg gegange. Dao höb ich mich de flesj stikkem mit baar water laote volloupe. Mit de sjörkar bèn ich nao de fótsj gegange en höb gewoon pès middig gewirk. Tösje de middig höb ich de flesj doe op 't gemeintehoes getoesj, wie ich al gezag höb.

Die stóm votlaoker van kemieze höbbe gisterenaodemiddig 'n flesj baar water nao Mestreech gebrach. Wie de richter deze mörge d'r aan preufde is dae van kaojigheid bekans door de plefóng gegange. Dae houw zeker gedach dat 'r zich 'ne goje op de lamp koos sjödde. Mèr dan haet 'r zich waal in z'ne boek gebete. Zèk noe zelf.

Hae haet doe die stóm kemjèlskukes van kemieze veur van alles wat neet sjwan waor, oetgemaak. Hae haet ze ouch nog gevraag of ze hunne tied neet baeter kóste ómkriege es mit baar water ligke rón dj te loupe. In 't vervoug móste ze 't jèste mèr kaore veur ze häöm get kaome lestig valle. Hae houw waal get anges te doon es nao dae vazele kal van hun te loestere.

Dat haet mich de veldjwachter jus vertèld. Ich geluif alleze-laeve dat dae ouch nog spas d'r aan houw. Dae mót die kemieze ouch neet. Doe snaps toch waal dat-s te dien moel mós houwe euver dees zaak. Ich mein, zèk geine dat ich dich oet d'n ambras höb gehaold. Man, es ze d'r achter kómme, vleeg ich zeker veur 'n houf jaor 't pietermenke in."

"Verdomme," zag ich, "dachs te dat ich zwa 'n stóm häöre-paerd bèn. Ich wil allein nog weite wo ste die boekflesj mit de snaps gelaote höbs."

"Wat dachs te dat ich daomit gedaon höb," zag Sjang. "Doe meins toch neet dat mich ein op de luip gegange is. Dae snaps höb ich gistereaovend weer de Maas euver gebrach. Nao 't Belsj. Wat dachs te waal."

Ich waor zwa verpópzak dat ich gei woord koos oetbrènge. De flesj, die ich mit zwaväöl meujte de Maas houw euvergebrach, houw mich dae Sjang weer truk gebrach. Neet te geluive.

"Woróm höbs te dat verdomme dan gedaon," vroeg ich gans oet mie aevewich gebrach. "Verdommese ouwhoor, ich mó't dik vjèrtig gölje veur die flesj berappe."

"Doe hoofs gaaroet niks te berappe," zag Sjang. "Dat höb ich allang veur dich gereigeld. Ich höb dae Belsj z'n flesj mit snaps trukgegaeve en mich ouch nog e paar mit 'm gedronke. Daobie kump nog dat de pestwar veurige zóndig op de praekstool gezag haet dat smókkele 'n zunj waar. Daoróm höb ich die flesj ouch truk gebrach. Dan hoofs te dich dat tenminste neet te beechte. Es te aevel vanaovend taenge 'n oer of zeve mit Geel langs kumps, kenne veer ós hieje ónger de sjop op ós gemaak ouch nog tsjwè lietersflesje ouwe klaore achtereuver hóuwe. Op de goje aafloop, zal ich mèr zègke. Betale hoofs te neet, dao kèns te mich toch veur."

Noe wis ich gaaroet neet mjè wat mich aan m'n prie waar. Sjang houw nog ummer dae verrèkdese grinsj op zie bakkes hange en z'ne ouge kralde 'm in ziene kop.

"Wie kumps te dan noe weer aan dae snaps," vroeg ich, gans 't ungerstebaove.

"Och," zag Sjang. "In die boekflesj zaot ouwe klaore. Veur ich ze trukgebrach höb, bèn ich zwa verstènjig gewaes mich tsjwè liter d'r oet te tappe. Ich höb doe dae ouwe klaore mit get water aangelènk. Veurdat ich 't wis, waar 't op èns jónge klaore. Dae stómme belsj haet 't óngersjied gaaroet neet gepreuf. Ich kèn dich toch neet veur de bok zien klwatte oet d'n ambras helpe. Dao mó't veur mich toch ouch get aanhange. Zèk noe zelf."

Doe begoos mich Sjang te böljere van 't lache. Wie 'r oetgela-che waar, zag ich taenge Sjang dat hae zich noe mós beechte ómdat 'r zich tsjwè liter snaps houw geklouwd. En dat waar toch waal 'n zunj.

Sjang keek mich doe aan of 'r 't in Aoke hwèrde hómmele. "Noe bruk m'ne klómp," zag 'r. "Ich geluif dat-s te neet good bie d'ne kop bès. Ich höb mich gaaroet niks geklouwd. Dae Belsj haet toch z'n ganse flesj truk gekrege. 't Is toch bare snaps wat 'r truk haet gekrege. Woróm zouw ich mich mó'tte beechte."

Dao höb ich mèt niks mjè euver gezag. Van Sjang zouw ich toch gei geliek gekrege höbbe. Allein zag ich dat 'r nog neet gans oet d'n ambras waor. De rwaje Peel mós nog z'n laeg boekflesj truk höbbe. Of dach 'r dat dae die flesj veur 'ne sók-kere niks eweg gaof.

"Dat zal ich ein van dees daag waal mit Jaakob oet Zittert reigele," zag Sjang. "Ich mó't noe make dat ich eweg kóm. Ich mó't ouch nog wirke. Pès vanaovend ónger de sjop."

Hae trampelde de vaart aaf en leet mich nog ummer verpóp-zak achter.

Hoofstök 22

"Zwa," zag Geel. "Die ganse gesjichte höb ich noe veur de, weit ich wiewäölste kjèr gehwèrd. Sjei noe mèr èns oet mit kalle en kiek 'ns óm uch haer. Laot alles wat hieje verangerd is mèr èns good op uch inwirke."

Hangentaere euver 't stankètsel, kaome hun herinneringe truk wie 't hieje vreuger waor. Noe zaoge ze grwatte bwèt ónger door de kenaal vare.

Good 75 jaor geleje laoge hieje nog e stök of vjèrtig hoezer, de sjwal en 't gemeintehoes. Daobie houwe ze ouch nog de ganse Sjarberg aafgegrave.

Geine van hun drieje houw aevel zelf in dat gedeilte gewoond. Ze wiste waal nog wie de sjetters waore gekómme óm vas te lègke wiewäöl sjaajvergeujing ederein zouw kriege. En ouch wie de jèste nuuj hoezer op de Jurgestraot en de Nujewaeg waore opgetrókke.

Wie 't wier waor gegange houwe ze vääł later gelaeze in e book dat door tsjwè Aelsenaere waor gesjreve.

Op ein van de foto's, die d'r in waore aafgedrök, houw Geel ouch nog gestange. Hae waor bie Guske mótte kómme óm oeterein te lègke waeme die anger luuj op die foto waore. Geel houw ze waal van gezich gekènd. Hae mós Guske aevel bekènne dat 'r pès dae daag geine devan dao baove waor taenge gekómme.

Guske houw doe e tiedje z'n vleugele laote hange.

Nao 'n waek of veer koos 'r 't aevel neet mjè oethouwe. Hae reep Geel weer bie zich. Hae houw Geel gevraag of dae wis wie 't mäögelik waor dat die angere van die foto neet in d'n hemel waore.

Geel haet 'm doe vertèld dat die luuj neet van Aelse waore. Dat waore vraeme, die aan de kenaal wirkde. Lichelik oet Drente of Braobèntj. Die waore mit de Hollese firmaas mitgekómme en ginge ouch mèr eder zeve of ach waeke mit 't zuchske heives. Die mansluuj hoesde de res van de tied in

kete, die langs de kenaal stinge. In feite houwe ze niks mit Aelse te make. Doe waar Guske weer gans opgemonterd.

Hae houw flóp gad dat 'r neet good op de luuj van de Augustinusparochie gelèt houw. Dat zouwe die anger petrwanshèlge 'm kaolik genómme hóbbe. Noe hoofde hae zich gein dikke bein mjè d'r euver te make. Die luuj waore van 'n anger parochie. Dao mós 'nen angere hèlge mèr veur opdrèje.

"Wèt geer nog waeme dao woonde," zag Lewie op èns, wienzaetere nao 'n hoes mit blènj in de Maasberg.

"En of ich dat nog weit," zag Geel en begoos te lache. "Dat waar mich 'ne sjwanne petrwan. Waeme kènde Keesje neet. Verdomme, wat houw mich dae toch raar gewèndes. Om mèr neet te zègke dat 'r zich es 'ne kwastelorem gedroog. 't Is dat geer debie zeet. Mèr es ich vraem luuj zouw vertèlle wat zich dao aafgespeeld haet, dat zouw geine geluive. Geer zeet aevel mien getuge en kènt bewaorheite wat zich dao mit toere aafgespeeld haet. Hèlge kómberves, wat waar mich dat 'ne sjwanne jas."

"Kóm, ouwhoor neet zwa lang en begin te vertèlle," zag Sjang. "Anges doon ich 't waal."

"Good, good," zag Geel. "Om te beginne houw Keesje in de gooj kamer aan de moer waal 25 kuikes hange. Dao zaote veugelkes van versjeie saorte in. Geer kènt dat waal, van bie-meiske pès bookvènk, pötter en sies. Es z'n vrouw waal èns eweg waar, deeg Keesje alle deurkes van de kuikes aoep. De veugelkes vlwage dan allemaol door de kamer en zatte zich op de kas, de taofel, de steul en gaank zwa mèr wier. Dat mit toere hie of dao e pläösterke strónt veel, dat versteit zich. Keesje koos ouch de roete wagewied aoep zètte. Die deerkes verdomde 't óm eweg te vlege. Op 't memènt aevel dat de vrouw van Keesje zich weer leet zeen, vlwage alle veugelkes truk hun kuike in. Ze wiste verdomme krek welk kuike van hun waar. Geine vergrabbelde zich. Wie Keesje dat spits haet gekrege, wèt pès op vandaag nemes.

Mèr dae Keesje houw mich nog zwa 'n gewènde wo ich gaaroet niks mit aan kèn. Es 'r 't op z'n prie kreeg, deeg 'r dènger wovan ich mich aafvraag of 'r ze nog waal allemaol

biejein houw. Geer wèt nog dat 'r 'ne moter houw oet 't jaor 1907 of zwa get. Zwa 'ne richtige stoumfits nog. In eder geval e gans out dènk. 't Sjwanne van de zaak waor aevel, dat 'r de moter allezelaeve in de gooj kamer houw staon.

Eíne kjèr in de zwaväöl tied, kreeg 'r dan 'ne slaag van de meule. Hae zat dan z'n vrouw op de taofel, die midde in de kamer sting. Die maogde zich dan neet mjè reure. Dan gweej 'r de vinstere van de kamer allemaol wagewied aoep. Of 't noe zomer of wèntjer waor. Dat maakde gein floes oet. Dan zat 'r zich z'n moterpatsj op, deeg zich z'ne laere jas aan en krwap op z'ne moter. Waor 'r zwawied, dan trapde hae 't dènk aan. Mit vääöl geveul en remtemp begoos 'r runjdjes óm de taofel te vare. Geer kènt uch waal veurstèlle wat 'n zooi dat dan waor. 'ne Dikke kwalm hing in de kamer en dae trók hjèl langsem door de roete nao boete. 't Waor verdomme jus of de boet in brandj sting.

De ganse naobersjap sting dan in de straot te gape. De kènjer, en ouch waal e paar al get grwatere zwèns, hinge euver de vinstlerlatèi nao bènne te kieke. Ze käätsjde zich de lónge oet de prie.

De vrouw van Keesje bleef de ganse tied sjwan baove op de taofel zitte. Me zaog ze aevel mit häör erm in de loch hóuwe en kweke dat 'r de mit mós oetsjeije. Mèr häör verstaon, koos me neet. Zwa e laeve maakde dae moter.

Es Keesje meinde dat 'r genóg runjdjes gemaak houw, drèjde hae 't gaas toe. Dan zat 'r de moter op de stäönder, pakde z'n vrouw van de taofel aaf, deeg de roete weer toe en ging op zie gemaak in z'ne roukstool zitte. Jus of niks gebäörd waor.

Noe vraog ich uch toch. Haet zwa eine ze waal allemaol nog op 'n rie. Haet zwa eine neet 'ne fiemel te min. Of houw 'r mesjiens get de mit veur. Zèk 't mich en ich zal uch allezelaeve ekstemere."

Os drie vrunj stinge nog get euver Keesje te kalle wie e stök of veer fitsers aangevare kaome die bie hun aafstapde. Ze ginge mèr van 't stankètssel aaf en zatte zich op de bank die dao sting. Lewie sting aevel drek weer op en begoos óm de fitste haer te drèje. Effe later vroeg 'r Sjang of dae mesjiens e fitse-

plaetje zaog. Sjang zag dat 'r allang houw gezeen dat die neet mjè op de fitse zaote.

"Zouwe ze noe gein fitsebelasting mjè betale," mirkde Lewie op.

"Och, die is door de Pruse in de lèste oorlog aafgesjaf," zag Sjang. "Dat höb ich gelaeze in ein of anger book. Mèr noe mós te neet meine dat de polletikkers op vandaag anges zeen wie vreuger. Die mótte toch ouch 'n gooj belagde smouwer höbbe. Nein, nein. Die laote dich waal op 'n anger meneer berappe. Ich dènk dat ze 't noe lóppetigger doon wie vreuger. In ózze tied koos te zeen woveur berap woor. Noe zuus te dat neet mjè en mós te mèr geluive wat ze dich wiesmake. Lès höb ich nog in de gezèt gelaeze dat ederein hónderd gólje truk kreeg ómdat ze in Den Haag teväöl houwe gebäörd. Mós te dich èns veurstèlle, hónderd gólje. Dao koos te veer bienao e gans jaor van laeve."

Ongertösje waore de veer fitsers óngerein aan 't ouwhore en eine, e klein menke, leep mit e zelfde saortemènt foto-apperaat rónjdj wie dae minsj in de kirk.

"Mós te kieke wat dae kroekestop haet," zag Geel. "Dae is mit dat apperaat get aan 't aaftrèkke en hae kènt drek zeen of 't gelök is. Dat haet Trieneke mich laote zeen wie ze mich 't internette aan 't ljère waor. Dat waor op dae middig wie geer tsjwè zwa de knuip aafhouwt van 't keigele. Geer mós dae mörge zwa nwèdig nao de namesdaagresepe van Sinservaos gaon. Ich höb uch al dèkker gezag óm neet ál die fjèskes aaf te loupe es geer neet mjè de taenge kènt.

Ich zeen uch nog trukkómme. Sjang waor zwa poem dat 'r geine zin houw óm zich te sjèlje mit Willem van Nel. Geer wèt waal, dae in Aelse wèthouwer is gewaes in de jaore daartig. En dat wilt toch get zègke. Verdommese stiefnakke dat geer zeet. Loester in Gaodsnaam èns nao de raod van 'ne verstènjige minsj."

Intösje houwe de fitsers zich biejein gepak en vertrókke mit vääöl remtemp nao de Dörpstraot.

Geel keek nog èns óm zich haer en begoos 't Bergvootpaat aaf te loupe. De anger tsjwè zagte niks en lepe achter 'm aan. Wie

ze ónger aan de Maasberg waore, móste ze obbenzie sprènge ómdat 'ne tróp fitsers de Maasberg afgestuuf kaom.

"Verdomme," zag Geel, "'t is jus of de duvel hun op de vaese zit, zwa hel fitse die. Zouwe dat ouch van die stókkrenners zeen wie veer vreuger waore. Wèt geer nog wie veer bie 't Sjièkkendaal ein of tsjwè kjère de maondj op die graasbaan ginge fitse? Man, es 't daag achterein geraengend houw, waor die baan ein baar pratsj. Wie dèk veer dao op de bochte op ós naas gevalle kèn ich mich neet mjè veur de geis haole. Door dae pratsj zaogs te dan oet wie 'n bjès. Es veer dao mit zwa e man of daartig aan de gang waore, houwe veer spas veur waal hónderd man. Veer houwe aevel geine tied óm daag achterein hel te fitse. Dao waore veer vāöl te meug veur es veer truk kaome van 't wirke. Noe sjient 't e saortemènt millesien te zeen. Mèr veural óm de laege tied vol te kriege."

Ze lepe mèr de graaf in en zatte zich op de diek in 't graas. Doe hwèrde ze de kirkklok ach oere slaon. Op e braet langs de waeg zaoge ze dat 't kestjèl noe in gebruik waor es hotel. Ze houwe jaore truk gehwèrd dat de lèste Medam van 't kestjèl de kraom mit lènjerieje en ál veur eine gólje aan de gemeente Aelse houw verkoch. Of baeter gezag, gesjónke. Sjang waor dao gans grwètsj op gewaes. Wie Aelse later opgeslók woor door die van Stein waor 'r aevel óm te verrèkke.

Es de Medam dat geweite houw, houw ze de kraom zeker neet eweg gegaewe. Dat waor ouch ein gewaes die Aelse al-lezelaewe in häör hart houw gad. Sjang houw 't e paar jaor geleje, op de resepe van 't 150 jaorig bestaon van de Augustinskirk, nog mit häör d'reuver gad. Medam houw aevel taenge 'm gezag dat de tieje verangere en dat ze noe niks mjè d'r aan koos doen. Ze houw 't waal e tiedje lestig de mit gad. Mèr wie ze e paar middige mit Guske houw gekald, houw ze zich mèr debie neergelag. Ze houpde waal dat die van Aelse neet zouwe toestaon dat de bosj en 't park veur anger dènger gebruik zouw waere.

Guske houw häör dan ouch belaoef dat 'r alles d'r aan zouw doen óm te zörge dat die van Stein mit hun klauwe devan aaf zouwe blieve.

Eïne kjèr houw 'r e kómmetee oet Terhage al gehólpe. Dat waor gewaes wie ze op de Medammerwei 'nen houp hoezer wouwe neerpaote.

"Mèr wie mós te noe die van Aelse aan 't verstèndj brènge dat 't Guske gewaes waor dae hun in de rök gespróngе houw," zag Sjang en lag zich achtereuver in 't graas. "De meiste gaon toch al neet mjè nao de kirk. Woróm zouwe ze ouch. Ze höbbe 't zwa good dat ze noe al meine dat ze d'n hemel op aerd höbbe. Ich houp neet dat ze nog 'ns op hunne paetere mótte fluite. Och, verdomme, laot mich dao mèr euver oetsjeie en die fillosofische dènger euverlaote aan ózze theoloog Guske."

Ze bleve dao ligke of zitte en keke mèr get óm zich haer. Ze houwe zwa wie zwa neet vööl sjiem mjè in óm nog get te óngernumme. Zwa poem waore ze.

Lichelik waor de reis van dae daag hun toch in de kleier gaon zitte. Op e gegaeve ougeblik waor Lewie in slaop gesugkeld. Wie 't ouch nog get aafkeulde, pakde ze zich mèr taenge 'n oer of tjèn biejein en trókke nao de kirk óm zich dao get gaon te aete. Dao sting Guske nog ummer rech veur zich oet te kieke en reurde zich neet.

Geer zult es laezer waal snappe dat ze geine sleutel nwèdig houwe gad óm bènne te kómme. Woróm zouwe ze de pestwar belestige óm 'ne sleutel. 't Waor baeter dat dae van tuut nog blaos wis. Dan hoofde hae zich ouch gein zörg te make euver óngelagde eier.

Lewie sjwat nog effe de kirkef op óm 't aete en drénke te hao-le. Effe later kaom 'r truk mit 'n grwatte kallebas. Same trókke ze d'n oksaol op. Wie ze begooste oet te pakke zaoge ze dat ze knien in 't zoer mit gebakke aerpel houwe. Daobie e kumpke prut mit reziene en veur denao havermoutsepap.

De kaetelkes en kumpkes wore in de magnetrón, dae achter d'n örgel sting, gezat. Omdat Sjang op de fótsj gewirk houw, mós dae dat doon. Dae waor in die technische dènger get baeter óngerlag es die angere. Laote veer noe jèrlik zeen. Wat wèt 'ne kanteneer of 'ne segaremaecker noe van lektris.

Guske houw de menazjerie gereigeld. Veurdat ze dae möрге aafgehóuwe waore, houw 'r hun dat nog oeterein gelag.

Es laezer zult geer aevel nog effe gedöldj mótte höbbe. Euver e paar blajer zal ich uch alles vertèlle wie Guske dat spits gekrege houw. Die menazjerie mein ich.

Dat houw 'm nog verdomp vööl kopbraekes gekos. Dat kan ich uch noe al verraoje.

Hoofstök 23

Guske houw ouch dispensaasje mótte kriege dat ze op d'n oksaol maogde aete. Hae houw zich mit versjeie hëlge mótte verstaon. Wie Guske nao vääol geouw hoor dispensaasje kreeg, houw 'r zich waal veurgenómme óm nwats mjè zwa get te óngernumme.

Van d'n angere kèntj houw 'r waal begrip deveur gad. Es eine mit get nuuts kump, zeen ummer 'n deil taengestènjers. Wat waar dat allemaol veur e geklwats en gezeiks gewaes. Verekskezeer mich veur die graof weurd. Mèr in dit geval mót ich ze waal gebruke.

Geer höb gaaroet geine weit devan wiewääol oere Guske haet mótte ouwhore, zeivere, knotere en gaank zwa mèr wier. Es 'r dach dat alles gereigeld waar, kaome ze weer mit 'n anger zaak die ze ouch nog móste bekalle. Dat waar verdomme bie-nao nog erger es in 'ne gemeinteraod.

Daobie kaom ouch nog dat ze vashele aan verouwerde wètte. Reigels waore reigels, zouw Pjètres zègke.

Dao houw Guske aevel gein versteistemich van. Doe mós toch waal mit diene tied mitgaon. Vreuger sjreve ze mit 'n vaer en noe geit alles mit de computer. Es ze op vandaag daobaove nog mit 'n gouzevaer móste sjrieve, zaog 'r z'ne geis al kroepe, houw Guske gezag. Doe koos toch neet mit 't rechse bein veuroet gaon en 't lènkse bein laote staon. Dat sjut neet op, houw 'r de angere veurgehouwe.

Guske houw ze aevel waal gezag dat ze guf d'r op kooste pakke dat niks verkjèrd zouw gaon. Die drie oet Aelse zouwe waal oetkieke. Ging 't toch sjeif en zouw op de waereld 'nen houp remtemp kómme dan zouw Guske zich waal e tiedje truktrèkke. Hae zouw dan nao Antonius gaon en dae in de moostem gaon helpe pès zich alles weer gelag houw.

Mèr good, staonentaere op d'n oksaol lete de drie zich de middig good smake. Ze kooste 't eweg speule mit e paar flesjkes cola of water.

Lewie vroeg nog mit 'ne gekke slaag of 't neet mäögelik zouw zeen d'n örgelspeler 't saoves te laote kómme. Dan koos dae get leedjes spele es zie zich de middig nao bènne waore aan 't hóuwe. Dat waor baeter veur de stömming en zouw de knien of de houskortelèt nog baeter smake.

Onger 't aete mirkde Lewie ouch nog op dat 't mèr good waor dat ze de kirk noe van boete zwa sjwan verleech houwe. Anges kooste ze hie baove gein hèndj veur de ouge zeen, zwa zakkeduuster zouw 't dan zeen.

Ein of angere wèthouwer van Stein houw zich dao veur ingezet. Zwa zuus te mèr dat die van Stein ouch nog get goods kooste doen.

"Houw, houw, wach èns effe," zag Sjang. "Wie kumps te dao noe bie. Dat waor geine van Stein. Dat waor eine van Maes es ich mich neet vergis. En doe wèts toch duvelsgood dat e gedeilte van Maes vreuger bie Aelse hwèrde. Dae goje man zal nog waal meujte hóbbe gad mit 't feit dat ze Aelse en Maes aan die van Stein hóbbe gegaeve. Door dit leechspeel aan te beje haet 'r getrach get good te make. Hae zal waal aan die spräök gedach hóbbe dat 't zich op e geras geweite good ljet slaope. Ich houp veur 'm dat zie geweite neet aan 'm blief knage veur wat ze in de jaore tachtig Aelse en Maes aangedaon hóbbe. Ich mein dat-s te die geweite neet kèns susse door mèr 'n verleechting aan te lègke. Dat mót ouch gemeind zeen. Dat mót oet d'n hart kómme."

"Sjei noe mèr dreuver oet," zag Geel. "Aet dien gortje vol en ouwhoor neet zwa vää. Drek is diene kniensbats koud en dan is 't aete weer neet good genóg. En es te tied höbs mós te d'ne mójdj 'ns mit diene snoefplak aafvaege. De saus en de prut hunk dich pès achter dien hware."

Sjang wou nog get zègke mèr wie 'r Geel aankeek, deeg 'r jus of 'r meujte houw mit 't aafknage van de knäöskes. Wie ze de middig ophouwe, begoos Sjang euvernuuts in de kallebas te kraome en te zeuke. Hae haolde 'ne smaer kedètjes d'r oet mit versjeie saorte bótterammevleisj. Ouch e pekske gooj bo-ter en 'n knaor ouwe kjès.

"Dat zal toch neet waor zeen," zag 'r opèns. "Ich zeen gein

flesj Aels. Guske wèt toch dat ich 't smörges nao de bräödjies en 'n ei 'n Aelske mót drénke. Hae kènt 't toch neet make dat ich drie waeke achterein geine Aels nao bènne krieg. Dat wèt 'r toch al jaore. Ich kan de ganse tied toch neet verèkke van de maagpien."

Doe keek 'r in de richting wo Guske sting. Hae stwak z'n hènj ómhwaag of 'r wou zègke "Guske, wat maaks te mich noe."

Hae keek ouch z'n vrunj gans verwónjerd aan. 't Waor jus of eine Sjang mit 'ne veurhamer op z'ne kop houw gehóuwe.

"Dan zuls te dees reis toch pech höbbe," zag Lewie. "Veer kènne toch neet in de kirk spek en eier ligke te bakke. Dat zouw mich get sjwans waere. Dat zouwe de luuj drek ruke es ze bènne kómme. En dat in de kirk. Dat geit vööl te wied. Guske zouw ós drek laote truk haole. Nein Sjang, de kóm-mende tied zuls te tevreje mótte zeen mit kedètjes of smou-were. En die mós te dich ouch nog zelf smaere. Neet wie dao baove. Dao kriegs te alles wie-s te 't höbbe wils. Ich smaer ze dich zwa wie zwa neet."

Wie Sjang dat hwèrde woor 'r zwa bleik wie 'ne sjotelsplak en mós 'r zich op 't bènkske van d'n örgelspeler gaon zette.

"Wat kriege veer dan noe," vroog Lewie. "Doe weurs mich toch neet krank. Hieje kènne veer neet mit dich nao 'ne dokter gaon. Dat snaps te toch waal."

Sjang wisjde zich mit ziene rwaje snoefplak de zweit van z'ne kop. De anger tsjwè wore noe toch waal get zenewechtig wie ze Sjang dao zwa zaoge zitte. 'n Huipke jèlènj. 't Zweit gölpde 'm van z'ne kop.

"Verdomme, dao höb ich gaar neet aan gedach," zag Sjang. "En es ich d'r aan gedach houw, waor ich al gaaroet neet mit uch tsjwè mitgegaane. Dan waor ich dao baove gebleve. Bie Pjètres. Zwa lang niks goods in m'n prie. Dat houw ich van ze laeves daag neet oet."

Hae zat z'n èllebäög op z'n kneje, pakde z'n kop tösje z'n hènj en zaot zwa minute laank veureuvergebaoge, zónger ouch mèr ei woord te zègke.

"Verdomme, maak neet zwa 'n kattedópkele," zag Geel nao e tuurke. "Höb noe 'ns effe gedöldj. De drankzakes zeen op

zóndig geslaote. En in de kaffees drénke ze haos geine Aels of angere snaps mjè. Mesjiens haet ózze kosbaas gein flesj kènne kriege en is möрге ein debie. Van d'n angere kèntj mós te dich dat spek mit ei oet diene kop zètte. Dat mós te toch kènne snappe."

't Sjeen dat Sjang weer get mood kreeg wie 'r hwèrde dat 'r möрге mesjiens toch zie maagdrenkske zouw kriege.

Hae sting op en keek nao Guske. Doe zag 'r de sjwan weurd: "wat vandaag neet geit, kènt möрге lökke."

Ze begooste de wèskes veur d'n angere daag te smaere. Es belèk houwe ze tóngewoos, gekaokde sjènk en ouwe kjiès. Ze pakde die in mit kletpepier dat in de tesj laog en lagte ze gereid veur d'n angere daag. Geel brach de kallebas mit de laeg flesjkes, de kaetelkes en angere aafval weer nao de graafkelder.

Hoofstök 24

Wie 'r truk kaom, laog 'ne grinsj op zie gezich.

"Wat höbs te noe weer," zag Lewie. "Zwa te zeen, höbs te weer 't ein of anger gezeen."

"Sjei oet. Ich mó't nog allezelaeve lache es ich dae graafkelder op de kirkef zeen. Kèns te dich nog veur de geis haole wie veer bie de rwaje Peel dae allegaasjemaeker van 'ne Funs van Too van 't Köllemenke bie z'n pwet höbbe gad. Man, es ich dao aan dènk, zeik ich noe nog in m'n brook."

"Och jao," kaom Lewie detösje. "Dat waor op dae zaoterdi-gaovend wie 't zwa hel wènjde en raengende. Dat waor doe e richtig waer veur spwakke, geiste en waerwuif. Noe mó't gezag waere dat dae Funs eigelik zelf daoveur gevraog houw. Hae houw allezelaeve de grwaatste moel. Mèr es 't d'r op aan kaom, trók 'r z'n keutel weer in. Jao, moele, dat koos 'r. Hae houw nurges flóp veur, zag 'r. Ich mein dat Vääs van Boute-pie demit begoos is. Dae houw zich al jaore ligke te sjangene-re euver dae kal van Funs. Vääs waor de man dae de knäök op de kirkef biejein zeumerde die me vónj bie 't make van nuuj graver. Hae houw dao vää'l spas aan.

Ich zeen 'm nog mit 'ne lómmel in de graafkelder zitte. Hae pótsde verdomme de knäök die 'r vónj. Dan lag 'r ze sjwan biejein en koos 'r oere d'r nao zitte kieke. Dat deeg 'r weit ich wie lang al. Zwa houw 'r in de loup van de jaore ouch tsjwè gooj köp gevónje. Dat waore z'n hjèregäötskes. Ich dar be-kans te wèdde dat 'r ze waal èns mit heives naom. In de graaf-kelder houw 'r 'n sjwan stèlling gemaak en dao laoge de knäök mit de tsjwè köp sjwan op oetgewinkeld. Vääs houw get eweg van 'nen arsjevares. Hae deeg alles óm aan knäök te kómme.

Vää'l luuj zeen bezaete van geldj. Die doon alles veur de höb en de krieg. Vääs verhing zich aevel veur knäök. Waal goje, dat versteit zich. Neet van dere. Nein, richtige knäök van dwaj luuj.

Mèr op dae zaoterdig, taenge 'n oer of näöge, waor Funs bie de rwaje Peel weer aan 't stense dat 'r veur geine flóp houw. Dat kaom door 't oud Pieke van 't Smaal Betske. Dae waor aan 't vertèlle wie 'r zeker vieftig jaor geleje op 'ne paekduustere aovend in de Lènjeberg door de waerwouf bespróngte waor. Hae houw 'm zeker hónderd maeter mótte drage. Volges Pieke waor 't e grwat saortemènt wouf of zwa get mit ganse stief haore. Dat houw 'r geveuld wie dae waerwouf op z'ne pókkel gezaete houw. Ouch houw 'r 'ne stinkaosem gad en waogde waal tachtig kilo. Zwa hel wie dae aovend houw Pieke nwats mjè geloupe. Hae woor noe nog waal 't snachs, zeiknaat van de zweit, wakker, es 'r weer d'r euver aan 't druime waor. Funs, mit z'n grwatte moel, zag dat 'r dae waerwouf waal 'ns get anges vertèld houw. Hae zouw 'm waal èns effe ónger z'n lómmele gelöpsj höbbe. Veur geine en veur niks houw 'r flóp.

Trouwes, waeme geluifde noe nog in de waerwouf. Dat wao-re allemaol van die vertèlselkes die de ouw luuj zich óngerein opbónje. Ich zeen noe nog veur mich wie Vääs taenge Sjang 'n uigske kwinkde. Dat waor e teike veur Sjang dat 'r óngemirk nao de graafkelder mós gaon. E menuut of vief later zag Vääs taenge Funs dat 'r allezelaeve zwa aan 't stense waor, dat 'r veur geine en niks flóp houw. Dat wou Vääs dan noe waal èns zeen. 't Waor sjoe waer en de spwakke en waerwuif wao-re wès en zeker óngerwaeg.

"Doe wèts," zag 'r taenge Funs, "dat ich in de graafkelder e paar sjwan dwatsköp höb ligke. 't Is aevel jus of eine daovan edere daag es ich dao kóm anges lik. D'n eine daag lik 'r 't echtersteveure, d'n angere daag 't ungerstebaove. Dan lik 'r weer op de gróndj. 't Is verdomme jus of 'r door eine gebruik weurd. Ich dar mit dich veur drie glazer beer wèdde dat-s te neet de kraasj höbs óm veur mich die tsjwè dwatsköp te gaon haole."

"Jao mèr op de kirkef kèns te noe niks zeen," mirkde Funs op. "Dan mót ich 'n luch höbbe."

"Kóm, kóm," zag Vääs, "doe kèns toch waal mit d'n ouge toe de waeg op de kirkef vènje. Zwa grwat is 'r noe ouch weer

neet. Laot noe mèr 'ns zeen dat-s te zwa 'ne grwatte kael bès, wie-s te zaes. Es te de graafkelder bènne kumps, ligke de köp op 't bäöveste sjaap aan de rechse kèntj. Mit d'n hènj kèns te de köp waal veule. Dao höbs te gein luch veur nwedig. Doe mós allein oppasse veur de dörpel. Dae lik 'ne centemaeter of vief hwager. Mèr dat wèts te óngertösje waal. Doe bès dèk genóg bie mich kómme kieke."

Me zaog dat Funs zich veulde wie in 'ne krwasjelestroek. Van d'n eine kèntj wol 'r zich d'r ónger oet make. Van d'n angere kèntj wol 'r zich ouch neet laote lómpe. Zunjerentaere deeg 'r aevel toch z'ne jas aan, zat z'n patsj op en leep de deur oet.

"Noe zal 't mich nuje wat 'r geit doon," zag Vääs.

Gein vief minute later vlwag de deur aoep en kaom Funs nao bènne gevaeg. Op slaag waor 't moesstil bie de rwaje Peel. Ederein keek nao Funs.

Dae zaog gans verwiljerd oet en houw eine dwadskop in z'n hènj. Funs leep nao 't täöfelke wo Vääs zaot en gaof 'm dae kop. Bie 't leech van de petrolsluch zaog Funs zwa greun oet wie 'ne kwakker ónger z'n pens.

"Verdomme," zag Vääs. "Veer houwe toch aafgekald dat-s te ze allebei zouws mitnumme. Doe wils mich toch neet wies make dat d'n angere geklouwd is. Dan bèn ich verdomme geklwat. Ich bèn al jaore aan de gang óm ze biejein te zeuke."

"Nein, nein," zag Funs mit 'n èngstige stöm. Wie 'r nao zie glaas beer reikde, koos me zeen dat 'r aan 't riejere waor.

"Jao mèr, vertèl mich noe woróm dat-s te mèr eine kop mitgebrach höbs," begoos Vääs weer. "In de naodemiddig, taenge 'n oer of veer, laoge ze alle-tsjwè nog dao. Dat weit ich zeker. Ich höb ze verdomme zelf nog zuver gemaak en sjwan nae-venein gelag."

"Wie ich de deur van de graafkelder aoep deeg, waor 't jus of ich get hwèrde krake," zag Funs mit 'n heisje stöm. "'t Waor jus of eine dao waor. 't Waor aevel zwa duuster wie de hël. Ich koos niks zeen. Mit de jèste kop houw ich gaaroet gein meujte. Dae houw ich zwa te pakke. Doe begoos ich te veule of d'n angere lènks of rechts laog. Krek wie-s te 't mich gezag höbs. En doe woor 't mich greun en gael veur mien ouge."

"Wat geis te mich verdomme noe opbènje," óngerbrwak Vääs 'm. "'t Is paekeduuster en doe zuus op èns versjeie kleure. Wie kan dat noe. Doe wils mich toch neet gaon zègke dat-s te kleureblèndj bès."

"Laot mich noe estebleef oetkalle," zag Funs. "Al reikentaere meinde ich de tsjwède kop te veule. Doe veulde ich get aan miene jas trèkke en óngerèns woor miene rechse erm vasgepak. Ich kweekde 't bekans oet van de pien, zwa hel woor ich geknepe."

"Zuus te waal, dao höbs te 't. Dat waor de waerwouf," zag Vääs. "Wat höb ich uch gezag."

Daobie keek 'r de kaffee rón dj mit e gezich of 't meines waor. Hae pakde zie glaas beer en drónk 't in eine kjèr laeg.

"Wat gebäörde doe wier. Haet 'r dich zwa mèt laote gaon?"

"Jao, jao," zag Funs, "dat waal. Mèt veur 'r mich losleet, zag 'r mich dat ich dae kop mós laote ligke. Dao mós ich mit m'n klauwe vanaaf blieve. Dae waor van häöm. Dae houw 'r zelf nao twaelf oere 't snachs nwèdig."

"Zuus te noe waal," zag Vääs. "Wat höb ich dich gezag. Waerwuif bestaon nog. Dat höbs te noe zelf gemirk."

Funs vaegde zich mit 'nen erm de zweit van z'ne kop. Mit meujte pakde hae zie glaas beer en drónk 't laeg.

"Kóm," ging Vääs wier, "doe höbs waal 3 glazer beer van mich tegooj." Hae stwak 3 vingere ómhwag nao de rwaje Peel en wees doe nao Funs. De luuj in de kaffee begooste weer óngerein te kalle. Jus of niks gepasseerd waor.

"Op dae aovend in de graafkelder, höb ich verdomme ouch waal e bitje flóp gad," zag Sjang. "Wat meins te waal, tösje allemool die knäök. Dae Vääs houw mich mèt 'n raar leefhöbberie. Wie ich dao bènnekaom koos ich verdomme niks zeen. Zwa duuster waor 't. Nao e tiedje ging dat aevel al get baeter. Veur alle zekerigheid houw ich mich eine van die köp get wier eweg gelag. Dan houw ich mjè tied óm d'n erm van Funs te pakke te kriege. Gelökkig koos ich verrèkdes good hwère wo 'r sting. Hae aosemde wie 'n ouw krak en z'n tèn jinge op en neer of 'r aan 't kleppere waor. 't Wónjerd mich noe nog dat 'r neet in z'n brook haet gesjete. Wie 'r de tösje oet

ging, leep 'r zich ouch nog taenge de deur op. Die waor toegewèndj. Dat houw mich dae klöppel van de flóp gaaroet neet in de gate gad. Ouch maakde hae nog 'ne sjuiter euver de dörpel. Ich höb mich verdommes good mótte inhouwe óm neet te böljere van 't lache. Vanaaf dae daag waor Funs aevel waal geheild van z'n stenserie.

"Kóm, ich verrèk van de slaop," zag Lewie. "Hieje in de kirk kómme gein spwakke of zwa get. Laote veer nao óngere gaon en ós in 'n bank zètte. Dan kènne veer 'n uigske toekniepe." Dao mót gezag waere dat ze alle drie e good slaopgetuug houwe. Bènne 'n amelank slepe ze.

Hoofstök 25

Ich höb uch nog neet oetereingezet wie ós driemansjap aan 't aete en drénke zouw kómme. Geer wèt óngertösje dat ze zich dao baove good kénne begaje aan de smakelikste dènger. En geluif 't of neet, mèr dao zouw hie ónger ouch veur gezörg mótte waere. Allein neet zwa good es in d'n hemel. Versjil zal allezelaeve mótte blieve.

Jus veurdat ze op dae zóndichmörge vertrókke, houw Guske hun gezag wo ze 't aete en drénke kooste vènje. Hae houw hun vertèld dat 'm dat nog 'ne houp kopbraekes houw gekos. Z'n vrunj houwe 'm e bitje in de steek gelaote en 'm veur paol gezat. Ze houwe allemaol waal 'n oetvlöch gad óm zich d'r ónger oet te kalle. Doe houw 'r St. Hubertus, oftewaal Hoebaer, gevraag óm 'm in de rök te sprènge. Dat waar toch de tsjwède petrwanshèlge van Aelse en dae koos zich neet mit good fetsoen d'r óngeroet make.

Ze houwe die nach oere en oere zitte te klasjenere wie ze de drie aan de vraet kooste houwe zónger dat d'n eine of angere Aelsenaer get zouw mirke.

Wie ze dachte dat ze neet d'r oet zouwe kómme, waar Sinterklaos óm 'n oer of vief 't smörges aangesjuuf. Dae waar al zwa vreug op waeg gewaes óm de neuchtere te gaon braeke in de mèlkboet. Wie 'r gezeen houw dat 't rwad lempke baove de deur bie Guske nog brande, wis 'r dat ze nog zaote te vergadere en te klasjenere. Daoróm waar 'r bènnegeloupe óm te kieke of 'r ze neet koos oethelpe.

Hae houw Guske en Hoebaer d'r op geweze dat 'r nog 'n gooj hèndjbaogsjötterie in Aelse waar. Dat houw Hoebaer toch mótte weite.

Hoebaer wis dat ouch waal. Aevel, hae koos de sjötterie toch neet verordenere óm veur de drie te gaon zörge. Dat zouw vööl te vööl opvalle. Ze zouwe dan aevegood in 'n fritteboet of 'n hotel kénne gaon aete. Dan zouw de ganse waereld op z'ne kop staon. Lepe mich dao in Aelse drie geiste rón dj die

zich ouch nog de middig good lete smake. Nein, nein, dao houw Hoebaer good euver naogedach.

"Loester noe èns good nao mich, Hoebaer," houw Sinterklaos doe gezag. "Omdat ich eder jaor in Aelse kóm, kèn ich dao eine, dae nog alle gelouf in dich haet. Dae goje minsj meint dat 'r neet good kènt zeen. Toch is 'r eine van de bèste sjötters. Dat kump ómdat 'r veur edere sjäöt diene naam neump, z'n ouge toepitsj en dan de piel losljèt. Dat wèts te toch waal. Dat sjient verdommes good te gaon. Ich höb gehwèrd dat 'r door zwa te doon väälpries biejein gesjaote haet. Mit e paar weurd zal ich trachte dat oeterein te zètte.

't Bestuur van de vereniging haet mich e jaor of vief geleje oetgenwèdig óm op 'nen aovend in de sinterklaostied 'n raej te houwe. Ich mós 't höbbe euver 't doon en laote van hun leje es ze in Spanje op fekanse waore. En dan veural wat ze mit hunne laege tied dege.

Dat waar veur mich e gemaekelik sjappieter. Wie geer allemaol wèt, loup ich boete de sinterklaostied dèk in m'n korte brook in Spanje rón dj. Dan kènt mich toch geine. Waeme geluif noe dat Sinterklaos in Spanje, zónger mieter op z'ne bølles, langs de zjè löp? Zwa prebeer ich op de hwègde te blieve wat zich allemaol in Spanje aafspeelt. En dan kumps te ouch nog èns get te weite van allemaol die Hollènjers die dao 't ganse jaor rón dj sjammetäöre. Dao weurd mich toch get aafgeóuwhoord. Dat vertèl ich uch.

Euver de leje van de hèndjbaogsjötterrie van Aelse koos ich aevel gans kort zeen. De ein haelf laog de gans goddelikke daag op hunne rök. Of in 't zèndj of in 't bèt. Die waore nog te voel óm zich eine gaon te pitsje. Die kaome nao maonje truk in Aelse en houwe nog mjè de prame aaf van 't niks doon es wie ze ginge.

De anger haelf zaot mich van 't smörges vreug pès 't saoves laat op hun reet. Meistes aan de toog, dat versteit zich. Die dege niks anges es glazer beer en snepkes luchte. Die houwe weer geine tied óm zich get te raste.

Ich höb mich van de dokter van Aelse laote vertèlle dat 'r debie waore die nao de fekanse bie häöm kaome klage dat ze

pien in de lènkse of rechse erm houwe. De dokter vroeg die luuj allezelaeve of ze mesjiens get zwaors geluch houwe. Ze vertelde 'm dan van die wilj verhaole wo 'r neet good wies oet koos kómme. 't Waor dan jus of ze ouch nog 'ne slaag van de meule gad houwe en zich niks mjè veur de geis kooste haole.

Hae dach dan dat ze te lang in de zón houwe gelaege of zich verluch houwe aan de koffers die ze mitsleipde. Mèr 't fiene kaom 'r nwats te weite. Die mós 'r dan 'n millesien gaeve of nao de therapie sjikke. Zwa zuus te mèr dat de dokters allewel ouch besodemierterd waere wo ze biestaon.

Jèrliek gezag, snap ich trouwes neet zwa good woróm ze ummer mit dezelfde erm mótte luchte. Bie mjè aafwisseling zouwe ze geine las kriege. Aevel, van die häörepaerd bliefs te toch houwe.

Euver zwa 'n luuj zagte ze vreuger dat ze van Zusaote kaome en niks wiste of dat ze neet pès vief kooste tèle. Mèr dat klop neet gans. Es ze móste aafraekene, wiste ze verdommes good wiewäöl glazer ze zich achtereuver houwe gehouwe.

Mèr good en waal. Omdat ich nao die raej 'n drwèg kael houw gekrege van 't ouwhore, höb ich mich daonao e paar glazer beer gedronke. 't Bestuur houw mich drie bónne gegaeve.

Ich zal mèr neet zègke dat ich vónj dat ze nogal aan de haole kènjt waore. Traktemènt houwe ze mich trouwes ouch al neet gegaeve. Die meine zeker dat ich gein köste höb es ich dao waeke lik te sjófte. Die doon jus of mich 't geldj op m'ne rök wis.

Eder jaor mót ich verdomme bie Pjètres aankloppe óm 'n biedrage. Dae vreug mich dan allezelaeve óm de bunkes van 't aete en drénke, 't koshoes, de raekeninge van 't paerdsvoor en gaank zwa mèr wier. Mèr die köste kèn ich nog waal bewieze. Die betaalt 'r mich zwa oet.

De grwaatse köste zeen aevel de Zwarte Piete. Die verdómme 't óm 'n kwittanse te teikene. Die wille allein mèr zwart betaald kriege. Anges verrèkke ze 't óm ouch mèr eine pwat oet te staeke. Die zègke dat ze niks euver houwe es ze 't aan de

belasting mótte opgaeve. Die verdommese haol verrèkkeling.

't Weurd tied dat ze daoveur 'n nuuj reigeling make. Angeseen ich miene geis nog kroepe en hoof ich euver e paar jaor gaaroet neet mjè te gaon.

Allein kèn ich 't wirk ouch neet mjè aan. M'ne laeftied begint ouch langsem mit te tèle. Daobie kump nog dat-s te vriewilligers mit de pitslamp mós zeuke. Die gaofs te vreuger e paar glazer beer en 'ne bol gehaks. En daomit waor de baard dan aaf. Mèr pas op, neet dae baard van mich, dat verstaot geer toch. Dat zouw mich verdomme get sjwans waere.

Tsjwè jaor geleje hób ich nog 'n annóns in de Waegwiezer, 't dörpsblaedje, gezat veur Zwarte Piete. Doe hóbbe zich drie man aangemeldj.

Eine daovan waor 98 jaor. Dat waor mich 'ne sjwanne jas. Dae dach dat 'r veur Sinterklaos koos spele. 't Haet mich verdommes vööl meujte gekos dae aan zie verstèndj te brènge dat ich de einige richtige waor. Hae mós neet meine dat 'r in mien jach kós kómme. Die verrèkdese ouw zaeg. 't Mós nog debie kómme dat 'r mit 'ne rolstool rónjdreej in plaats van op 'ne sjömmel.

Wie ich 'm veursloog in de Aelserhof bie de ouw luuj veur Sinterklaos te gaon spele, waor 'r mich ouch nog zwa guftig wie 'ne knien. Hae ging toch neet bie die ouwe. Dao waor 'r vööl te jónk veur, meinde hae. Es 'r neet zwa oud waor gewaes, houw ich 'm ónger z'n lómmele gelöpsj, die verdommese ouwhoor.

Later hób ich gehwèrd dat 'r zich oet kaojigheid z'ne baard haet oetgetrókke. Noe waor dat ouch neet zwa erg. Hae houw mèr zwa e klein gries geitesikske van hwagoet vief haore.

De anger tsjwè waore maedjes van e jaor of twintig. Ein koos zwa wie zwa neet veur 'ne Zwarte Piet doorgaon. Die houw mich e veurkómme wo-s te geer taenge zags. Dao zaot vööl te vööl wildj vleisj aan. Ich bèn dan waal taenge diskrimme-naasje mèr dit ging mich toch te wied. Wat móste die klein kènjer neet van zwa 'ne Zwarte Piet dènke. En dan kal ich nog neet euver die opgesjaote snótslemmele. Die zouwe zich li-

chelik mèr get laege kal oet hun göt gehóuwe höbbe. En dat dan tösje die klein kènjer en veural de ouwer luuj. Dus oet ethische grunj höb ich die heives mótte sjikke.

Doe bleef nog ei maedje euver. Dat waor mich toch 'nen èngel mit e sókkermuulke. Die koos gelökkig waal veur 'ne Zwarte Piet doorgaon. Ze houw get eweg van 'n paosjkaers, zwa lank en slank waor die. En bein. Hèlge kómberves, wat 'n stumpele houw die ónger häör sjiethoes. Neet te geluive. Die koos nog gemaekelik die zek cemènt van vreuger opluchte. Geer wèt waal, die van vieftig kilo. Dat vertèl ich uch. Wie ze mich häör gegaeves gaof, wees zich oet dat 't 'n achterkinsjkèndj van Geel waor.

Mèr mit eine Zwarte Piet kèns te neet vööl aanvange. Oet jèlènj höb ich doe mèr weer zwarte Zwarte Piete mótte pakke. Es geer verstaot wat ich daomit mein.

Daoróm mót ich eder jaor bie Pjètres ligke te zeivere euver de cente van de Zwarte Piete. Dat begint mich vies m'n straots oet te hange. Ein van dees daag gwaj ich de flint in 't kaore en mótte ze 't dao ónger mèr zelf oetzeuke. Dan doon ze 't mèr mit naomaak Klaoze of sjaffe ze 't mèr gans aaf. Op vandaag kèns te doon wat-s te wils. 't Is verdomme nwats good.

Zwa höb ich e paar jaor geleje de Zwarte Piete belaoft dat ich bie Pjètres e good weurdje veur ze zouw doon, es ze veur de paort van d'n hemel stinge. Doe woor ich, verdomme, rech in mie gezich oetgelache en vroege ze mich of ich neet ein in de baendj verlaore houw. Ich mós mich mèr èns laote naokieke en of ich waal good bie m'ne kop waor. En nog mjè van die gezègkdes die ich hieje neet dar naozègke.

Op vandaag dènke ze allein nog mèr aan cente. Kiek, es ze mich al neet mjè geluive, waeme dan waal nog. Of zouwt geer meine dat ze neet mjè in d'n hemel geluive. Dan beruike ze zich toch waal ein. Ich zouw dat gekuums in de hël neet wille hwère. En dan dat gezeiver van es ich dat geweite houw, zouw ich 't anges gedaon höbbe. Verdomme, op vandaag kèns te zègke wat-s te wils, ze loestere toch neet mjè.

Mèr good, wie ich 't jaor denao in november weer in Aelse kaom, höb ich 't bestuur van de hèndjbaogsjötterrie de klein-

ste paeperkokeman gegaewe dae ich koos vènje. Op de paeperkook höb ich doe mit witte potsókker 'n spräök laote zètte. Dat höb ich gedaon óm ze te laote veule dat ich waal good mèr neet gek bèn. Houpelik höbbe ze de oetdrökking "hae sjit neet veur aelf oere en dan is 't nog geine paeperkook" gesnap. Anges mótte ze mèr 'ns in de Platte Aelsenaer ónger "gierig" kieke. Die verdommese sjerpe. Dat mós mich toch effe van de laever.

Mèr noe kóm ich weer truk op dae man dae zwa slech zaog. Dae minsj haet mich nao die laezing vertèld dat 'r vääł vertroewe in dich, Hoebaer, houw. Hae leet op edere namesdaag van Hoebaer, de driede november, 'n Mès doon. Gein zèngende Mès. Die waor de lèste jaore vääł te vääł opgeslage. Dat koos 'r neet berappe. Ich mót zègke dat de köste dao ónger waal vies oet de klauwe loupe. Veur 'n stil Mèske betaalde hae al vääł mjè wie veer in ózze tied veur 'n zèngende Mès mit drie hjërre. Hae haet mich de kwitanse van 't lèste jaor laote zeen. Die houw 'r nog in z'n breeftesj zitte. Tösje 'nen houp anger pepiere en klómmelerieje. Dao waor ouch 'n foto bie wie 'r op 'n kónkoer de jèste pries gewónne houw. Ich mót zègke dat 'r good d'r op sting. Trouwes, dat foemelketje wat 'm de baeker gaof, waor ouch gein suftrien. Die koos de mit door, dat gaef ich uch op e briefke.

Hae haet nog versjeie rundjes gegaewe wie 'r hwèrde dat ich niks op m'n rubbe houw. Ich hoofde 'm ouch niks te belaoeve. De meeste angere vraoge allezelaewe get truk veurdat ze get gaeve. Jaowaal, dat is 'ne hjèle goje minsj.

In 't begin dach ich nog dat 'r ein of anger krènkde houw. Hae drónk allein mèr houf-óm. Ich höb 'm nog gevraag of dat waal smaakde. Doe haet 'r mich vertèld dat 'r jaore geleje van de dokter te hwère houw gekrege dat 'r gei lich beer mjè magde drènke. Hae waor nao de dokter gegange ómdat 'r allezelaewe las van z'n kneje houw. Dat houw 'r aevel mèr e paar waeke kènne oethouwe. Gei lich beer drènke, mein ich dan.

Doe waor er weer nao de dokter gegange óm te vraoge of 'r dan 't lich beer magde aanlènge. De dokter houw waal e bit-

je kómpasse mit 'm. Hae houw 't good gevónje dat 'r 'n houf glaas lich beer koos aanlènge pès e gans. Omdat de dokter neet gezag houw womit, lèngde hae 't noe aan mit dónkel beer. Aan de smaak houw 'r zich good kènne wènne. Trouwes, van z'n kneje houw 'r ouch geine las mjè, zag 'r. Zwa es geer zeet is 't ouch nog 'ne gewiksde. Ich mein te weite dat 'r zich Jup sjrief en urges in Terhage hoes. Nao dees lang prefaasje kóm ich dan wo ich mót zeen. Dae man, Hoebaer, dae mós te door e merakel laote weite dat 'r veur 't aete en drènke mót zörge. Belaof 'm dat 'r nog baeter zal gaon sjete en alles is gereigeld. Ich weit zeker dat 'r z'n moel d'r euver zal houwe. Hae zal neet gaon rónjblajere dat 'r zwa good sjut ómdat 'r nog in dich geluif. Doe zouws 't hie baove waal 'ns verdommes drök kènne kriege es die anger sjötters d'r achter kaome woróm 'r zwa good sjut. Gaef dae man zie merakel en doe bès de man."

Es sjriever mót ich toch weer effe detösje kómme. De arsjiefzeukers mótte neet meine dat dae man zich ech Jup sjrief. Dat is neet zwa. Ich höb dae naam willes en weites verangerd óm 't dae man neet al te lestig te make. Houw ich gesjreve dat 't Harie van Laen van Truij van Merie van Kläös waor, dan wis ederein in Aelse waeme 't waor. Mèr zwa gemaekelik maak ich 't uch neet. 't Einige wo geer van op aan kènt, is, dat 'r bie de kirkezaank is. De mjères mót geer uch zelf mèr oetzeuke. Dan kènt geer weer jaore veuroet en hoof geer de tied neet óm te kriege mit wuif vange of mit pille drèje.

Hoebaer dus, houw 'ne gans gerumpelde veurkop gad van 't naodènke. Wie mós 'r zich hieje noe ónger oetwirke zónger zich 'ne buul te valle. Hae houw waal van dae minsj gehwèrd, mèr door die verrèkdese nuuj tillefoons waore de verbènjinge neet mjè wie ze vreuger waore. Hae houw al versjeie kjère zie beklaag gedaon bie z'n amtenaere, mèr die gaove gein sjoegje.

Die kooste ouch niks d'r aan doen es 'n anger aafdeiling mit de patsj d'r haer gweej. Daoróm waor dae man, Jup oet Ter-

hage, óngemirk get in 't vergaetbook gekómme. Mèr wie mós 'r dae noe laote geluive dat 'r drie waeke laank de kos mós verzörge veur die drie mansluuj en niks d'r euver maogde zègke.

Jus veurdat Guske de mood houw opgegaeve en d'r aan dach óm de ganse klimbim mèr aaf te blaoze, waor Hoebaer opgesprónge en houw gezag dat 'r d'r oet waor. Guske koos z'n luuj waal mit e gerös hart nao óngere sjikke. Hoebaer zouw de aeterie en de drènkerie waal effe reigele.

Hoofstök 26

Jup, 'ne witman, waor al jaore in de kirkezaank van de ouw kirk en zóng óm houf näöge 't sóndes de wamès. Wie Jup op dae gezadde zóndigmörge de Kyrieje aan 't zènge waor, meinde hae te zeen dat St. Hoebaer, dae taenge de moer hing, mit z'n tsjwèrm de maot aan 't hóuwe waor. Jup houw aevel 'ns mit z'n kop gehóuwe en gedach dat 'r 't neet good gezeen houw.

Toch veulde hae zich neet gans geras. Wie 'r bie 't Sanctus nog 'ns mit e sjuins oug nao St. Hoebaer keek, wis 'r 't zeker. Dae waor verdomme waal de maot aan 't hóuwe. Hae kaom noe al jaore in dees kirk. Mèr zwaget houw 'r van ze laevesdaag nog neet gezeen. Hae vreef zich door z'n ouge veur 't geval dao nog pupsje inzaote. Mèr nein, hae zaog 't good. En hae wis zeker dat 'r nog good bie z'ne kop waor. Dao waor 'r nog neet oud genóg veur. Verdomme, Hoebaer waor de maot aan 't hóuwe.

Veur alle vastigheid vroeg 'r Pie van Nöl, dae naeve 'm sting, of 'r niks aan Hoebaer zaog. Dae trók z'n sjouwers 'ns op en zag dat Hoebaer dao al zeker 150 jaor wie 'ne stieve Sinterklaos gestange houw. Hae houpde dat 'r dao nog zeker 150 jaor zouw blieve staon.

Noe mót ich es sjriever waal opmirke dat mich e tiedje truk opgevalle is dat de beelder van Guske en Hoebaer neet mjèjus 't zelfde stinge. 't Kan zeen dat ze bie 't stöbbe of pótse draan geduud höbbe. Dat zouw kènne. Dao wil ich vanaaf zeen.

Wie de hwamès oet waor en alle luuj al heives waore, sting Jup nog ummer baove op d'n oksaol nao Hoebaer te kieke. Verdomme, hae houw toch neet zwa 'n slechte ouge. Dat 'r zich zwa koos verkieke. Nao e keteerke raapde hae zich biejein en leep de trap van d'n oksaol aaf. Veur alle verzich-

tigheid leep 'r nog effe de kirk in óm nao Hoebaer te kieke. Zwa te zeen waor 'r niks verangerd. Doe trampelde hae op z'n gemaak heives óm de neuchtere te gaon braeke.

Jup fitsde, wie ummer op zóndigmörge, taenge 'n oer of houv aelf fluitentaere nao 't clublokaal. Toch speelde Hoebaer 'm nog ummer door z'ne kop. Hae houw al d'r euver gedach ein van dees daag toch nao de dokter te gaon óm zich te laote naokieke.

Wie 'r de fits in de rèk van 't clublokaal zat, zaog 'r effe wier 'ne grwatte rwaje ómslaag op de gróndj ligke. Nuusjièrig wie 'r waor, leep 'r d'r op aaf en bukde zich óm 'm op de rape. Doe kreeg 'r dich toch 'nen heksesjäöt, dao zags te geer taenge. Hae kaom verdomme neet mjè rech. Hae mós zich debie gaon zètte. De pien begaaide 'm zwa erg dat 'r zich 'ne franse rwazzekrans wou aafriete.

Doe zaog 'r dat z'ne naam op d'n ómslaag sting. Zenewechtig reet 'r 'm aope. Miljaar, dao zaot e sjrieves in en ouch nog 'ne ganse houp geldj. Hae keek veur alle vastigheid nog 'ns óm zich haer of 'm geine zaog zitte en op 'm lètde. Mit riejende hènj laos 'r 't sjrieves. Doe laos 'r 't waal drie kjère euvernuuts.

Wie 'r alles gesnap houw, keek 'r waal vief minute verwaeze óm zich haer. Hae zag niks anges es Hèlge kómberves, Hèlge kómberves en nog 'nen houp kjèrre.

Op èns mirkde Jup dat de heksesjäöt eweg waor. Hae spróng op en vaegde nao de deur van 't lokaal. De deur leep 'r bienao d'r oet, zwa vlot wol 'r bènne zeen.

Zwagood es dae zóndig haet Jup nwats mjè gesjaote.

Wat in dat sjrieves haet gestange kan ich uch neet allemaol vertèlle. Dat waor "diplomatikke" pos, es geer mich kènt verstaon. Dat maog neet bekènd gemaak waere. Ich mótt de arsjiefzeukers waal zègke dat in dat sjrieves sting dat Jup dae breef dezelfde daag bie e glaas beer mós opaete. Zouw 'r dat neet doon dan zouw St. Hubertus 'm 'ne pwat oetriete en zouw 'r neet veur de naosleip kènne instaon. Dao maogde gei, mèr dan ouch gei spaor achterblieve. Geer kènt allein

prebere Jup te vènje. Vääöl kans óm dae te achterhaole höb geer aevel neet. Ich kan uch vertèlle dat dae nog gewiksder is es de bèste affekaats. Dae zal van ze laeves daag z'n moel neet aopedoon. Behouve dan bie de kirkezaank in de ouw kirk. Ich kèn uch waal verklatsje dat veur Sjang, Geel en Lewie edere aovend rón dj tjàn, aelf oere 't saoves bie de graafkelder op de kirkef 't aete en drènkkes gereid zouw staon.

Waal geine Bordo of anger kosspelige zakes. Dao betaalde Hoebaer neet veur, houw 'r gesjreve. 't Havergeldj dat Jup in d'n ómslaag houw gevónje waor genóg veur 't make van 'ne goje boerekos. Hoebaer houw gedach aan sproete, versjeie saorte kwel, ál of neet óngereingepratsj, slaajkrwatte, gestoofde paor, zoeremoos en mjè van die dènger. Jup mós ouch mèr èns in z'ne eige moostem rón djkieke. Es 'r neet mit 't geldj daokaom mós 'r 't mèr zelf bielappe.

Gelökkig veur Sjang, Lewie en Geel veulde Jup zich hjèl gepaertdskeuteld wie 'r weer bie z'n pozetieve waor gekómme en zeker wis dat 'r neet aan 't druime waor. Hae zouw zich die drie waeke neet laote kènne. Jup zouw die waal 'ns verzörge wo ze daobaove nog jaore euver zouwe kalle.

Al mós 'r verdomme nao de Boereljènbank gaon óm zich in de sjoud te zètte. Van de middige die 'r zouw gaon make zouw de grwaatste stiefvraeter zich z'n vingere nog aaflekket. Es geer rón djóm de kirk get kniens- of hinneknäökskes vèndj, wèt geer wovan ze zeen. Mèr gaot ze estebileef neet es sjableer gebruke of in 't mezejjem beware. Zwavääöl zeen ze noe ouch weer neet waerd.

Anger teikes, zwa es vingeraafdrökke en DNA spaore zult geer neet mjè kènne vènje. De pestwar haet gemeind dat 'r de kirk de goonsdig nao de zomerkirmes good mós laote sjróbbe en pótse. Alle banke zeen euvernuuts in de biejewas gezat en d'n oksaol höbbe ze mit loda óngerhènj genómme. Of de pestwar ouch get gedruimp haet, kèn ich uch neet zègke. De magnetrón steit intösje weer wo 'r allezelaeve gestange haet. 't Zwake leet in de kètting is aevel dae magnetrón. Mesjiens is d'n ein of angere opgevalle dat Jup zich good drie waeke zónger magnetrón haet mótte behelpe. Hoebaer houw in dat

sjrieves gevraog of 'r de magnetron van Jup maogde ljenne. Hae koos zich geine nuje permetere omdat de kôte oet de klauwe geloupe waore.

Mèr num van mich aan dat Jup zich waal zal droet moele. Mót geer uch 'ns veurstèlle dat 'nen angere van de vereining baeter geit sjete es hae.

Sjang zouw 't aevel waal sjwan vènje es d'n eine of d'n angere Aelsenaer mit toere 'ne sjwanne grwatte poes blome in de kirk bie Guske zouw neerpaote. Want dae haet toch mèr flink mótte hængste óm de ganse kraom op de pwet te zètte en óm alles good te laote verloupe.

Aan die blome hoof geer gei kaertje mit eure naam en adres te hange. Zwa hwavaerdig hoof geer noe ouch weer neet te zeen. De luuj van Aelse hove neet te weite waeme die blome dao haet neergelag. Daobaove kómme ze toch waal d'r achter.

Guske zal dan waal 't ein en anger reigele. Dat is, óm 't zwa mèr èns te zègke, 'ne hwage mieter daobaove.

Dae poes blome kènt jus genug zeen óm 'ne pwat tösje de paort van d'n hemel te kriege. En me wèt. Mesjiens maog geer dan waal èns bie Sjang, Geel of Lewie aansjuve óm 'ns 'ne slaag te ouwhore. Es geer uch tenminste veur de mjères good gedrage höb, dat versteit zich.

Ich wil waal nog effe mëlje dat Guske veural van flere en flètte rwazze hild. Mesjiens kènt geer dao eur veurdeil mit doon. Ich mót uch waal drek debie zègke dat 't gemeind mót zeen. Geer mót verdomme neet meine dat ze daobaove urges intuïne of zich veur de gek laote houwe. 't Is mèr dat geer 't wèt.

Ich höb noe mit vööl meujte ós driemansjap hieje ónger gekrege en zal uch in de kómmende jaore vertèlle wie 't wier mit ze aafgeloupe is. Geer zult waal zwalang gedöldj mótte höbbe. Ongertösje kènt geer mesjiens al 't ein en anger gaon óngerzeuke.

In eder geval höb geer de groete van Geel, Sjang en Lewie.

Limburgse Literaire Lies

- Nommer 1: Sjunoas
Paul Weële (Kirchroa)
- Nummer 2: Ederein
Frits Criens (Hale)
- Nommer 3: D'r Konzoel van Kirchroa
Hens van de Weyer (Kirchroa)
- Nómmer 4: Zoe zien veer Mestreechtenere
Marie Catherine Plantaz (Mestreech)
- Nummer 5: De voele baer
Colla Bemelmans (Nut)/Wim Simons
- Nommer 6: Reinaert, 't verhoeël vanne vós
Fóns Brouns (Hael)
- Nommer 7: Platlandj
Wim Kuipers (Neel)
- Nommer 8: PLAT-eweg
24 Limburgse sjrievere
- Nommer 9: HaHaHa
21 humoristische verhale
- Nómmer 10: Sp(r)ookverhaole
Maria Scheres (Mestreech)
- Nommer 11: 't Wiefje
Paul Weële (Kirchroa)
- Nommer 12: D'r herinneringskunstenae
Joep Leerssen (Maer)
- Nummer 13: 't Verhaol van de kaorewolf
Colla Bemelmans (Nut)/Wim Simons
- Nommer 14: 't Vervlookde beer
Rob Lahaye (Heële)
- Nommer 15: Kinder, kinjer, wichter, poete
13 Limburgse jeugsjrievere
- Nommer 16: Laoker völle
Jean Meijntz (Gelaen)
- Nómmer 17: 'ne Werme jas veur Sint Zjozef
Marie Catherine Plantaz (Mestreech)
- Nommer 18: Sjieck Klassiek
24 Limburgse sjrievere van 1830-1980

- Nummer 19: Zónne op het noorde
Frits Criens (Hale)
- Nummer 20: 'n Aomzeik haet ouch 'n laever
Colla Bemelmans (Nut)
- Nommer 21: Miemmelfiimmel
Paul Weële (Kirchroa)
- Nommer 22: De heks van Limborgh
Herman Veugelers (Opbeech)
- Nummer 23: Droumers en Drammers
Annie van Gansewinkel (Wieërt)
- Nommer 24: Mien Koel
20 Limburgse sjrievere
- Nómmer 25: Verhäälselkes oet de boum
Gaston Chambille (Mestreech)
- Nummer 26: Koreaanse nachte
Frits Criens (Hale)
- Nummer 27: De sjieër in 't vlechwerk
Mia Liedekerken (Sj pawbik)
- Nommer 28: Örges mós ich beginne
Jan Bremmers (Remuunj)
- Nómmer 29: Fabuleuze vertèllinge
Marie Catherine Plantaz (Mestreech)
- Nommer 30: HiHiHi, lachverhaole
31 Limburgse humoriste
- Nummer 31: Dae zomer in 't Krüts
Leo Huys (Tegele)
- Nommer 32: De geistige houthakker
Rob Lahaye (Heële)
- Nommer 33: De zonderlinge zieëve
Raymond Clement (Heële)
- Nommer 34: Kaoleries en Neel
Wim Kuipers (Neel)
- Nommer 35: Alles Theater
12 Limburgse eenakters
- Nommer 36: Paprika Wielie
Frans Bremen (Sjaasberg)

Sjang keek Lewie èns aan en vroeg of 'r noe 't versjil veulde tösje de duip van rón dj 1920, 1930 en de duip van 2000.

"Jao, jao," momelde Lewie. "Dat waor mich 'ne ganse angere waereld. Dat de waereld in zwa 'ne korte tied zwaväöl kent verangere houw ich nwats veur mäögelik gehouwe."

"Mèr get anges," ging 'r wier, "veer zitte hieje noe al oere en zeen nog neet boete gewaes. Laote veer noe 'ns opstappe en gaon kieke wie 't dao noe oet zuut."

Sjang, Lewie en Geel zeen de drie èngele van Aelse. Ze weite in de hemel zwaväöl gooj zakes euver Aelse aan Pjètres te vertèlle dat hae hun verlof geuf òm nao ónger te gaon en 't Aelse van vreuger mit 't Aelse van noe te vergelieke.

Jo Cobben haet mit "De Platte Aelsenaer" e woordebook gesjreve dat veur vääöl luuj es 'n naoslaagwèrk weurt gebruuk. Hae kreeg daoveur de cultuurpries 2000 van de gemeente Stein. In "De drie èngele van Aelse" prebeert de sjriever ouch de gebruke en tradiesjes van vreuger vas te lègke.

Vääöl spas mit deze roman.

ISBN 90-76043-62-0

9 789076 043623